د تعلیم الاسلام ویب پاڼې له خوا :
www.taleemulislam-radio.com

د ښځو
د لباس او ځان جوړونې
شرعي حدود

مؤلف
حافظ مولوي محمد مجاهد
مدرس ورکن دار الافتاء جامعه اشرفیه

ناشر
جامعه اسلامیه اشرفیه
کندهار ـ افغانستان

د کتاب ټول چاپي حقوق په خپرونکي اړه لري!

د کتاب پېژندنه

❁ د کتاب نوم	: د ښځو د لباس او سينګار شرعي حدود
❁ مؤلف	: مولوي محمد مجاهد
❁ خپرونکی	: جامعه اسلاميه اشرفيه/ کندهار
❁ کمپوز او ډيزاين	: علامه رشاد خپرندويه ټولنه
❁ کمپوزر	: م. روهيال
❁ چاپ کال	: ۱۳۸۹ ش – ۲۰۱۰ ع
❁ چاپ شمېر	: ۱۰۰۰ ټوکه
❁ کچه	: ۱۳/۵۰×۲۱ سانتي متره
❁ د مخونو شمېر	: ۱۲۹ مخه
❁ اړيکي :	: ۰۷۰۰۳۰۲۵۶۵، ۰۷۰۰۳۲۸۵۰۴

د تعليم الاسلام ويب پاڼې له خوا پر ليکه کيږي:
www.taleemulislam-radio.com

فهرست

شمیره	مضامین	صفحه
۱	دمؤلف عرض	۱
۲	**لومړی فصل** په دنیا کي دجنتي ښځو صفات	۵
۳	دښو ښځو علامې	۵
۴	دښځو دځلورو کارو کولو انعام	۵
۵	دیوې ښځي دوجي ټوله دنیا روښانه او خوشبویه کېدل	۵
۶	دجنتي ښځي تاج	۶
۷	دښځو لپاره کوم شی بهتر دئ ؟	۶
۸	دحورو یواځي دلاس دښائست والي اندازه	۶
۹	ددنیا ښځي دحورو څخه افضل دي ؟	۷
۱۰	ددنیا ښځه ترحوري (۷۰۰۰۰) اویا زرگونه افضلي دي	۷
۱۱	دنیکي ښځي عمل داویا و صدیقینو برابردئ	۷
۱۲	ددوزخ دتکلیفو بیان	۸
۱۳	ددوزخ غټ والی	۸
۱۴	ددوزخ ژوروالی	۸
۱۵	ترټولو دکم عذاب اندازه	۸
۱۶	ددوزخ دمارانو دغټ والي اندازه	۹
۱۷	دجنت ښه والی او ددوزخ بد والی	۹
۱۸	په دنیا کي ددوزخي ښځو صفات او نښانې	۹
۱۹	دعطر (خوشبوي) وهونکو ښځو مثال	۹

فهرست

شمیره	مضامین	صفحه
۲۰	درې کسان جنت ته نه سي داخلېدای	۱۰
۲۱	ملعوني (لعنت پر سوي): ځي څوک دي ؟	۱۱
۲۲	د دنیا دښځو په جنت کي د کم والي وجه	۱۱
۲۳	دښځو څخه د قیامت په ورځ لومړی څه سوال کیږي؟	۱۲
۲۴	د جهالت په زمانه کي دښځي اهمیت او مقام	۱۲
۲۵	دیهودو په دین کي دښځي مقام او مرتبه	۱۷
۲۶	په مسیحي دین کي دښځي مقام او مرتبه	۱۸
۲۷	په اسلام کي دښځو صحیح مقام او مرتبه	۱۹
۲۸	تمهید	۱۹
۲۹	په اسلام کي دښځي حیثیت	۲۰
۳۰	د اسلام دښمنان دښځو د عزت او دهغوی د حقوقو پای ماله کېده غواړي	۲۹
۳۱	**دوهم فصل**	۳۱
۳۲	د شرعي احکامو څو اصطلاحات	۳۱
۳۳	فرض	۳۲
۳۴	واجب	۳۲
۳۵	سنت	۳۲
۳۶	سنت مؤکده	۳۳
۳۷	سنت غیر مؤکده	۳۳

فهرست

شمیره	مضامین	صفحه
۳۸	مستحب	۳۳
۳۹	حرام	۳۳
۴۰	مکروه تحریمي	۳۴
۴۱	مکروه تنزیهي	۳۴
۴۲	مباح	۳۴
۴۳	د ښځي اصلي حسن	۳۵
۴۴	د لباس مقصد	۳۶
۴۵	د لباس قسمونه	۳۷
۴۶	فرض لباس	۳۷
۴۷	د ښځي او نارینه د ستر حدود	۳۸
۴۸	مستحب لباس	۳۸
۴۹	مباح لباس	۳۹
۵۰	مکروه لباس	۳۹
۵۱	حرام لباس	۴۰
۵۲	د تشبیه یا مشابهت څخه څه مراد دئ؟	۴۰
۵۳	تشبه یعني د نورو قومو د طریقو د اختیارولو شرعي احکام او درجې	۴۵
۵۴	د تشبه د ختمېدو نښانې	۴۶
۵۵	د لباس شرطونه	۴۶

فهرست

شمیره	مضامین	صفحه
۵۶	د ستر پټول	۴۹
۵۷	د ښځو لپاره څنګه لباس اغوستل په کار دي؟	۵۱
۵۸	د مروجه فېشن د لباس حکم	۵۱
۵۹	د ښځو فېشن پرستي	۵۲
۶۰	د هري ښادۍ لپاره جلا جلا لباس اغوستل یا جوړول	۵۳
۶۱	د ښځو لپاره کوم رنګ لباس مناسب دي	۵۳
۶۲	د ښځو لپاره د باریک (نازک) لباس د اغوستلو حکم	۵۳
۶۳	د باریک (نازک) پوړني د پر سرولو حکم	۵۴
۶۴	ایا د ښځو لپاره لڅ سر ګرځېدل جائز دي؟	۵۵
۶۵	د ښځو لپاره د کوټ پتلون (پینټ شرټ) اغوستلو حکم	۵۵
۶۶	د ساړۍ اغوستلو حکم	۵۶
۶۷	د فراکي لباس اغوستلو حکم	۵۶
۶۸	د بې لستوڼو یا نیم لستوڼي لباس د اغوستلو حکم	۵۷
۶۹	د خلاص ګرېوان د قمیص اغوستلو حکم	۵۷
۷۰	د ښځو لپاره د برچاکي قمیص اغوستلو حکم	۵۸
۷۱	د چسپ لباس د اغوستلو حکم	۵۹
۷۲	د چوړي پایجامې د اغوستلو حکم	۵۹
۷۳	د بارچاکي پایجامې د اغوستلو حکم	۶۰
۷۴	د پرتوګ د اغوستلو حکم	۶۰

فهرست

شمېره	مضامين	صفحه
۷۵	د مکسي قميص د اغوستلو حکم	۶۱
۷۶	د عام مکسي قميص د اغوستلو حکم	۶۲
۷۷	د پنجابي لباس حکم	۶۲
۷۸	د انارکلي لباس حکم	۶۳
۷۹	د چوري پنجابي لباس د اغوستلو حکم	۶۳
۸۰	د ساوريا لباس د اغوستلو حکم	۶۳
۸۱	د بنگله (جانکټ او لمن) لباس د اغوستلو حکم	۶۴
۸۲	د شاراره لباس د اغوستلو حکم	۶۴
۸۳	د گير پرتوگ د لباس د اغوستلو حکم	۶۵
۸۴	د افغاني لباس حکم	۶۵
۸۵	د شېرواني (چپنه والا) لباس حکم	۶۶
۸۶	د زنانه جانکټ (انگيا) د اغوستلو حکم	۶۷
۸۷	د سينه بند د استعمالولو حکم	۶۷
۸۸	د ښځو لپاره د رخچيني د استعمال حکم	۶۸
۸۹	پر لباس باندي د تصوير (عکس) حکم	۶۸
۹۰	پر لباس باندي د ذي روح (ساه اخيستونکو) شيانو د عکسونو حکم	۶۸
۹۱	که پر لباس باندي د ذي روح (ساه اخيستونکي) ډېر کوچني عکسونه وي؟	۷۰
۹۲	پر لباس باندي د سر پرې سوي ذي روح شيانو عکسونه	۷۱

فهرست

صفحه	مضامين	شميره
۷۱	پر لباس باندي د غير ذي روح شي د تصوير حکم	۹۳
۷۱	پر لباسو باندي د کفارو د شعائرو او تصويرونو حکم	۹۴
۷۳	د کفارو د بيرغونو د لباس د اغوستلو حکم	۹۵
۷۴	که پر لباس باندي تصوير (عکس) وي نو څه به کوي؟	۹۶
۷۵	د نوروز د ورځي په نيت د نوي لباس د اغوستلو حکم	۹۷
۷۶	د نقش او کشيده کاري لرونکي لباس حکم	۹۸
۷۶	د دستکلو او جرابو د استعمال حکم	۹۹
۷۷	په عده کي د ښايسته لباس اغوستل جائز دي؟	۱۰۰
۷۷	د ښځو لپاره د وريښمو لباس اغوستل جائز دي؟	۱۰۱
۷۷	د لويو او کوچنيو نجونو په لباس کي فرق شته؟	۱۰۲
۷۸	د لباس آداب	۱۰۳
۷۸	د لباس په اغوستلو کي ښه نيت	۱۰۴
۷۹	د لباس د اغوستلو دعا	۱۰۵
۷۹	لباس اغوستل د راسته طرفه څخه شروع کول	۱۰۶
۸۰	د لباس کښنل د چپه طرفه شروع کول	۱۰۷
۸۰	د لباس د کښلو دعا	۱۰۸
۸۰	د لباس د اغوستلو دمخه په لباس کي کتل	۱۰۹
۸۱	د لباس اوږدوالی	۱۱۰
۸۱	په لباس کي د لويي (تکبر) څخه ځان ساتل	۱۱۱

فهرست

شمېره	مضامين	صفحه
۱۱۲	په لباس کي تواضع کول	۸۲
۱۱۳	پاک لباس اغوستل	۸۲
۱۱۴	د ښځو لپاره مخصوص آداب	۸۲
۱۱۵	د نارينه وو د مجلس اجازه	۸۲
۱۱۶	په کښته اواز خبري کول	۸۳
۱۱۷	د لاري پر کناره تلل	۸۳
۱۱۸	په لوړ آواز خندل	۸۳
۱۱۹	په لاره کي په زوره خبري نه کول	۸۳
۱۲۰	د لباس او د ناستي په کيفيت کي احتياط کول	۸۳
۱۲۱	په يوازي ځای کي لباس بدلول	۸۳
۱۲۲	د حمام دروازه ښه بندول	۸۴
۱۲۳	**دريم فصل**	۸۴
۱۲۴	د ښځو د سينګار په اړه د زينت، جمال او تجمل معنی	۸۴
۱۲۵	زينت	۸۴
۱۲۶	جمال	۸۴
۱۲۷	تجمل	۸۵
۱۲۸	د زينت او جمال فرق	۸۵
۱۲۹	د تجمل او تزين فرق	۸۶
۱۳۰	زينت او سينګار د شريعت له نظره	۸۶

فهرست

صفحه	مضامين	شمېره
۸۸	د سينګار کولو شرطونه	۱۳۱
۹۷	**څلورم فصل**	۱۳۲
۹۷	د ښځو د وربښتانو په اړه	۱۳۳
۹۷	د ښځو لپاره د سر د وېښتانو پرې کول (لنډول) جائز دي؟	۱۳۴
۹۹	د ښځي لپاره د سر د مخ (پېکي) وېښتان پرېکول يا لنډول جائز دي؟	۱۳۵
۹۹	د ښځي لپاره د سر د وېښتانو پرېکول جائز دي؟	۱۳۶
۱۰۰	د ښځي لپاره د ناجوړي يا بل عذر د وجي د سر وېښتان خريل يا ډېر کوچني کول جائز دي؟	۱۳۷
۱۰۰	د فېشن او زينت لپاره ښځي کولای سي چي د سر په وېښتانو کي مختلف ډيزاينونه جوړ کي؟	۱۳۸
۱۰۱	د ښځي لپاره د سر وېښتان د بوک په ډول پر سر باندي يو ځای کول جائز دي؟	۱۳۹
۱۰۲	تر څه وخت پوري د وېښتانو پرې کول يا کوچني کول جائز دي؟	۱۴۰
۱۰۲	پيدائشي وېښتان خريل يا پرې کول ضروري دي؟	۱۴۱
۱۰۳	د مصنوعي (جوړ سوو) وېښتانو د ايښودلو حکم	۱۴۲
۱۰۵	يادونه	۱۴۳
۱۰۵	د ښځو لپاره د سر د وېښتانو رنګول جائز دي؟	۱۴۴
۱۰۶	د ښځي لپاره وروځي کښل (کول يا نري کول) جائز دي؟	۱۴۵
۱۰۶	پاملرنه	۱۴۶

فهرست

صفحه	مضامين	شمېره
۱۰۷	د ښځي لپاره پر مخ باندي راغلي (شنه سوي) وېښتان کښل جائز دي؟	۱۴۷
۱۰۷	د ښځي لپاره د لاسو (بازوگانو) پښو (پنډيو او ورنو) وېښتان خريل جائز دي؟	۱۴۸
۱۰۸	د ښځي لپاره د زيرناف او بغلو د وېښتانو د خريلو حکم	۱۴۹
۱۰۸	د ښځي هغه وېښتان چي پخپله يې پرې کړي وي يا خودبخوده ختلي وي نو څه به په کوي؟	۱۵۰
۱۱۰	**پنځم فصل** د سينگار او زينت د شيانو په اړه دئ	۱۵۱
۱۱۰	د خاوند لپاره د زينت او سينگار کولو حکم	۱۵۲
۱۱۱	د ميک اپ (د سرخي او سفېدې کولو) حکم	۱۵۳
۱۱۲	د مېلمنو او کوربه ښځو لپاره د زينت او سينگار کولو حکم	۱۵۴
۱۱۲	د خاوند څخه ماسوا د نورو محارمو په مخکي د سينگار کولو حکم	۱۵۵
۱۱۳	د ښځي لپاره د لب شيرين کولو حکم	۱۵۶
۱۱۴	د ښځي لپاره د بانوگانو د رنگولو حکم	۱۵۷
۱۱۴	د ښځو لپاره د سترگو مصنوعي (نقلي) بانوگانو ايښودل يا پر اصلي باندي نور مښلول جائز دي؟	۱۵۸
۱۱۵	د ښځي لپاره پر تندي، شونډانو يا نور بدن باندي خالونه وهل جائز دي؟	۱۵۹

فهرست

صفحه	مضامين	شمېره
۱۱۶	د غاښو باريک (نري) کول جائز دي؟	۱۶۰
۱۱۷	د ښځي لپاره د سرو زرو يا سپينو زرو غاښونه ايښوول يا د هغو پوښونه ورکول جائز دي؟	۱۶۱
۱۱۸	د ښځو لپاره د سرو او سپينو زرو د استعمال حکم	۱۶۲
۱۱۸	يوازي د اظهار او نمايش لپاره د سپينو زرو استعمال جايز دئ؟	۱۶۳
۱۱۸	د ښځو لپاره داسي زېور استعمالول چي اواز لرونکي وي جائز دي؟	۱۶۴
۱۲۰	د ښځو لپاره د سرو او سپينو زرو ماسوا اوسپنه، پيتل او داسي نور استعمال جائز دئ؟	۱۶۵
۱۲۰	د پلاسټيک او ښيښه يي بنګړو په لاسول جائز دي؟	۱۶۶
۱۲۱	د ښځو لپاره د پايزېبونو په پښو کول جائز دي؟	۱۶۷
۱۲۱	په داسي حال کي چي د ښځي اسم الله په غاړه وي پای خانې يا غسل خانې ته تګ جائز دئ؟	۱۶۸
۱۲۲	د ښځو لپاره داسي ساعت په لاسول چي سره يا سپين زر پکښي استعمال سوی جائز دي؟	۱۶۹
۱۲۲	د ښځو لپاره داسي ساعت په لاسول چي لاسبند يې د اوسپني يا پيتل وي جائز دئ؟	۱۷۰
۱۲۳	د ښځي لپاره داسي انګشتری په ګوته کول چي غمي يې د ډبري يا بل شي وي جائز دي؟	۱۷۱
۱۲۳	د ښځو لپاره د پزي او غوږو سوري کول جائز دي؟	۱۷۲

فهرست

شمیره	مضامین	صفحه
۱۷۳	د ښځو لپاره د لاسو او پښو د سره کېدو حکم	۱۲۴
۱۷۴	د ښځو لپاره د لويو نوکانو د پرېښوولو حکم	۱۲۵
۱۷۵	د ښځو لپاره د نوکانو رنگول جائز دي؟	۱۲۶
۱۷۶	د ښځو لپاره نقلي (مصنوعي) لوی نوکان ایښودل جائز دي؟	۱۲۷
۱۷۷	د ښځو لپاره د جگي کوړۍ لرونکي بوټ یا چمپل په پښو کول جائز دي؟	۱۲۷
۱۷۸	د ښځو لپاره خوشبو (عطر) وهل جائز دي؟	۱۲۸
۱۷۹	د عدت په وخت کي د ښځي لپاره زینت او سینگار کول جائز دي؟	۱۲۸

د تعلیم الاسلام ویب پاڼې له خوا:
www.taleemulislam-radio.com

تقریظ

نحمده ونصلي ونسلم علي رسوله الکریم.

امابعد!

درنو لوستونکو! څرګنده خبره ده چي الله جل جلاله دبشریت دتل ښېرازۍ او سوکالۍ لپاره داسلام سپېڅلی دین هغه وخت وځلاوه چي دانسانانو زیاته برخه بدبختۍ ، هلاکت او بربادۍ په ظالمو موټو وهلې وه ، الله جل جلاله داسلام په پستو او مینه لرونکو وړانګو بشریت ددې ناورین څخه وژغوره او ډېوې سیده لاري په ښودولو سره یې ددنیا او اخرت نیکمرغۍ وربه برخه کړې، پاته دي نه وي چي ددنیا مدنیت او پرمختیا که هرڅومره دلوړوالي پر لوري ولاړه سي خو بیا هم ښېرازي ، نیمکرغي او خلاصون هم په همدې دین کي نغښتی دئ ، هغه وخت دتاسف او بدبختۍ دئ چي ددین څخه فاصله پیدا کیږي او یا یې په پوهاوي کي ستونزي پیدا کیږي ، بیا هم دسترسبحان لورونه اوپېرزوینه ده چي تل یې دا مبارک دین په مبارکو انسانانو ساتلی او خلګ یې ترې ګټمن کړی دئ چي بوه لاره یې په معاصر وخت کي په هر ټبر کي دهغه ټبر په مورنۍ ژبه باندي دعلماؤ شتون او ددوی لیکني دي چي زیاتي ګټي یې په لاس راوړی دي ، دا کار ځکه ګټمن دئ چي الله جل جلاله په تېره زمانه کي هم انبیاء علیهم السلام دهغو قومونو په ژبو لېږل ځکه الله جل جلاله فرمایي:

وَمَآ أَرۡسَلۡنَا مِن رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانِ قَوۡمِهِۦ (۱)

ژباړه : موږ هیڅ رسول نه دئ لېږلی مګر دخپل قوم په ژبه مو لېږلی دئ.

حاصل داچي دا دالله جل جلاله لوی فضل دئ چي په هر ټبر کي دهغه ټبر په ژبه

۱: سورة ابراهیم الایة ۴

علماؤ کرامو دوی ته دعوت پیل کړی او په تالیف او ترجمه یې ددوی مذهبي تندي ورماتي کړي په همدې لړ کي داشرفیې مدرسې یو تن جید عالم مولوي محمد مجاهد صاحب توانېدلی چي په معاصر وخت کي پر یوه ډېره اړینه موضوع باندي چي دښځو دلباس او ځان جوړوني موضوع ده ـ رساله ولیکي دنوموړې رسالې مطالعه په اوس وخت کي عامو او خاصو خلگو ته ډېره اړینه ده ځکه فتنې شیبه په شیبه زیاتیږي او زیات ناوړه او ناروا دودونه منځته راغلي دي هر مسلمان ورور کولای سي چي ددغه رسالې دمطالعې په مټ یو شمېر لباسي ناروا دودونه دکور ښځه وباسي نوموړې رساله داشرفیې مدرسې دتالیف او ترجمې دڅانگې غړو وکتل په کتلو یې پربکړه وکړه چي دشوق له اړخه پیاوړی ده آخره داچي اشرفیه مدرسه نوموړې رساله تائیدوي او دټولني داستفادې لپاره یې وړاندي کوي.

په درنښت

دجامعې اسلامیې اشرفیې دتالیف او ترجمې څانگه

دتالیف او ترجمې دڅانگې اراکین	
نوم	**دنده**
مولوي محمد رسول صاحب	عمومي رئیس
مولوي عبدالهادي حماد	دمدرسې ، تالیف او ترجمې مدیر
شیخ الحدیث مولوي عبدالرحیم صاحب	رئیس دارالافتاء
مولوي سید احمد غفوري	نائب دارالافتاء
مفتي احمد گل صاحب	عضو دارالافتاء

دمؤلف عرض

تر خوراک او څښاک وروسته دوهم هغه شی چي انسان ډېر ورته محتاج دئ هغه لباس دئ، چي په هغه باندي خپل عورت پټوي او د ګرمی او یخ څخه ځان په ساتي او دا ډول په معاشره او ماحول کي ځان په ښایسته کوي، ځکه اسلام داسي یو کامل دین دئ، چي د ژوند په ټولو شعبو (څانګو) کي پر احکامو باندي مشتمل دئ، آن تر دې چي د لباس او زینت لپاره یې داسي اصول وضع کړي دي، چي د هغه څخه د مسلمان لپاره سرغړونه جائز نه ده.

که څه هم بعضي نوي فکر لرونکي انسانان دا ګومان کوي چي لباس او زینت د عادي کارو څخه یو کار بلل کېږي، چي په هر عصر او زمان کي څرنګه چي وغواړي هغسي لباس او زینت کولای سي، د حلال او حرام سره څه اړه نه لري، لیکن د دا ډول ګومان کوونکي که څه فکر او تدبر وکړي نو وروسته به ورته معلومه سي چي لباس د انسان په ژوند کي ډېر مؤثر شی دئ او په واقع کي که څه هم داسي معلومېږي، چي د ظاهري امورو سره تعلق لري لیکن په حقیقت کي پر سیرت، اخلاقو او نفسي احوالو باندي ډېر ژور اثر لرونکی دئ.

او د لباس او زینت اثرات مختلف وي، بعضي اوقات بخل، کبر (لویي)، اود اسراف عادي جوړول. د خلکو حقوق پا یمالول په چا کي پیدا کوي او بعض اوقات په لباس کي بیا د تواضع (عاجزی) تربیه هم اخیستلای سي، او اخلاق حسنه هم پکښي پیدا کېدای سي. که څوک پر لباس او زینت باندي خالص د ظاهري شي ګومان کوي نو هغه د انسان د طبیعت څخه ناخبره دئ.

بل دا چي اسلام د لباس په اړه کوم حکم کوي هغه به د طبیعت غوښتنه او د سالم فطرت سره به موافق وي او اسلام د انسان لپاره د یو خاص ډول د لباس یا زینت یا یو خاص هیئت یا د یو خاص ماحول او معاشرې د لباس امر نه دئ

کړی، بلکي د لباس او زینت لپاره یې مضبوط اصول او اساسي قواعد ایښي دي، چي پر هغه اصولو باندي عمل کول پر مسلمان باندي واجب دي، چي د کتاب په اوږدو کي به مخته راسي.

په هر صورت د هر انسان لپاره که نارینه وي یا ښځینه وي چي پر خپل سالم فطرت باندي پاته وي د لباس او بدن د پاکوالي مراعت کوي، هغه لباس هم داسي چي د هغه بدن له بل چا څخه پټ وي او دا د انسان فطري غوښتنه هم ده، ځکه کله چي الله تعالی حضرت آدم علیه السلام او حوا رضی الله عنها پیدا کړه نو دواړو ته یې د جنت لباس ورکړ. بیا چي کله شیطان دوی سهوه کړه، نو د الله پاک د حکم خلاف ورزي رامنځته سوه، الله پاک د دوی څخه د جنت لباس واخیستی، نو دوی سمدستي د درختو په بلګونو باندي د خپل بدن پټول شروع کړه، ځکه الله تعالی فرمایي:

وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِن وَرَقِ الْجَنَّةِ (الاعراف: ۲۱)

ترجمه: دوی دواړو د جنت په بلګو باندي خپل ستر پټ کړی.

که څه هم د خاوند او مېرمني پرته بل دریم څوک نه وو، لیکن بیا هم د فطري شرم او حیاء په غوښتنه باندي دوی خپل ستر پټوی.

لهذا معلومه سوه چي شریعت مطهره د خپلو اصولو او قوانینو مطابق نارینه او ښځینه ته د ښه ښایسته لباس د اغوستلو او د ښه زینت او سینګار کولو اجازه ورکړې ده، د هغه څخه یې منع کړي نه دي.

نو هغه مسلماني خوندي چي په داسي لباس اغوستلو یا زینت کولو باندي اخته وي چي شریعت مقدسه د هغه د اغوستلو اجازه نه ورکوي پخپله ځان ورڅخه وساتي.

دوهم هغه کسان چي د کورو سرپرستان وي هغه که نارینه وي او که ښځینه پر دوی لازمه ده چي دوی به خپل اولادونه او خپل ماتحت (چي د دوی تر سرپرستۍ لاندي وي) صحیح تربیه کوي، او په هغه لباس اغوستلو او په زینت او سینګار کولو یې امر کړي چي شریعت مطهره اجازه ورکړې وي، ځکه

په حدیث شریف کي نبي کریم ﷺ فرمایي، چي: د قیامت په ورځ د هر سرپرست څخه د خپل ماتحت کسانو پوښتنه کېږي[(١)].

او الله تعالی فرمایي:

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ قُوٓا۟ أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا (التحریم: ٦)

ترجمه: اې مؤمنانو! تاسي خپل ځانونه او خپل اولادونه د اور څخه وساتئ.

له دې آیت څخه دا معلومه سوه، چي خالص څوک یوازي د ځان په اصلاح باندي نجات او جنت نه سي پیدا کولای، ترڅو چي د خپل ماتحت کسانو د اصلاح فکر یې کړی نه وي.[١]

لیکن د اوسني وخت بعضي سرپرستانو خو خپل ځان د ده په فکر پخپل فرضي، واجب او نور نفلي عبادتو باندي خلاص بللی دئ، په کور یا کورنۍ کي چي کوم لباسونه نارینه یا ښځینه اغوندي یا ښځینه کوم زینت او سینګار اختیاروي دی بې فکره او بې پروا وي، بلکي د ده په پیسو باندي هغه لباسونه او د زینت او سینګار هغه اسباب چي په شریعت مقدسه کي جائز نه وي رانیسي دی د هغه په ګناه کي ورسره شریک دئ، ځکه ده یو ډول کومک او مرسته په ګناه کي ورسره کړې ده او بیا په هغه کورنۍ کي چي هلته ښځه د اکا د زوی، د خاله د زوی، د ماما د زوی، د عمه د زوی، اجنبي او لېور څخه مخ نه پټوي دا ډول لباسونه اغوستل یا سینګار کول که څه هم په شریعت مقدسه کي جائز وي خو په فتنه کي د واقع کېدو د احتمال له ویري جائز نه دي.

او دا ډول زینت او سینګار کول، د بدن صفایي کول په سالم فطرت کي داخل دي او شریعت مطهره د کولو اجازه په څو شرطو باندي ورکړې ده، چي د

---

(١) قال رسول الله ﷺ:...... أَلَا فَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ. مسند امام احمد ورقمه ٤٩٢٠ ، ج ٩ ص : ٤٥٦ ، ط : المكتبة الشاملة

[١]: ذاتی عمل نجات کی لئی کافی نهین اصلاحی خطبات ج : ۴ ص : ٢٦

هغو شرطو مراعتول ضروري دي، ځکه په حديث شريف کي نبي کريم ﷺ فرمايي:

لا يدخل الجنة من كان فى قلبه مثقال ذرة من كبر، قالوا يا رسول الله ﷺ! ان احدنا يحب ان يكون ثوبه حسناً، و نعله حسنة، قال ان الله جميل يحب الجمال، الكبر بطر الحق، و غمط الناس (۱)

ترجمه: نبي کريم ﷺ وفرمايل: چي د چا په زړه کي که د اوړدن د دانې په اندازه کبر (لويي) وي هغه جنت ته نه سي داخلېدلای، صحابه وو رضي الله عنهم عرض وکړ: يا رسول الله که زموږ څخه يو څوک دا خبره خوښه کړي چي د هغه لباس ښه وي، چوټه (يا چمپل) يې ښه (اعلی درجه) وي (نو آيا دغه هم په کبر [لويي] کي داخل دئ؟)

نبي کريم ﷺ ورته وفرمايل، چي: الله جميل دئ، حسن او جمال خوښوي. کبر دا دئ چي حقه خبره نه قبلوي او خلک تحقيروي يعني د خلکو توهين او سپکاوی کوي.

پر سرپرست باندي لازمه ده چي اول خو هغه لباسونه اغوستل يا هغه زينت کول چي په شريعت کي جواز نه لري يا جواز لري خو د فتنې د واقع کېدو له وجي خپل ځانونه او خپل اولادونه او ماتحت کسان د هغه څخه منع کړي.

۱: (بخاري، کتاب الايمان).

په دنيا کي دجنتي ښځو صفات

دښو ښځو علامې :

دحضرت ابن عباس‎ﷺ ځخه روايت دئ چي نبي کريمﷺ وفرمايل : ايا تاسو ته ديو شي خبر نه کم در دجنتي نارينه وو په باره کي نو هغه بيان يې وفرمايه .... او تاسوته دجنتي ښځو په باره کي خبر نه درکړم ، جنت ته تلونکي ښځي دادي :

۱ : چي دخاوند سره ښه محبت کونکي وي .

۲ : او ډير اولادونه زيږونکي وي او ښه تربيت کونکي وي.

۳ : کله چي خاوند دهغې ځخه ناراضه وي يا په خپله دا ناراضه وي نو دا خپل (خاوند ته) ورسي خپل لاس دخاوند په لاس کي ورکړي او دا به ورته ووايي چي زه تر هغه وخت ته پوري ارام نه سم کولای تر ځو چي ته زما ځخه راضي نه سي .۱

دښځو دځلورو کارو کولو انعام

نبي کريمﷺ فرمايي :

کومه ښځه چي پنځه وخته لمونځ کوي ، دروژې دمياشتي روژه نيسي او دخپلي پاک دامنۍ حفاظت کوي او دخپل خاوند فرمانبرداري کوي، هغه ته به (دقيامت په ورځ) وويل سي چي دجنت په کومه دروازه چي غواړي داخله سه.(۲)

ديوې ښځي دوجي

ټوله دنيا روښانه او خوشبويه کيدل

دحضرت سعيد بن عامر‎ﷺ فرمان دئ چي ما دنبي کريمﷺ ځخه اوريدلي دي

---

[۱] : الااخبركم برجالكم من اهل الجنة .... ونساؤكم من اهل الجنة .... حتي ترضي . كنزالعمال

[۲] : اذا صلت المراة خمسها وصامت شهرها وحفظت فرجها واطاعت زجها قيل لها ادخلي اي ابواب الجنة شئت . الترغيب والترهيب .

چي هغه و فرمایل :
که چیري د جنت د ښځو څخه یوه ښځه (دنیاته) راسي نو د ټولي دنیا مځکه به د مشکو په بوی معطره سي او د لمر روښنایي به ولاړه سي.(١)

د جنتي ښځي تاج

حضرت انس ﷺ فرمایي چي نبي کریم ﷺ و فرمایل :
که چیري د جنت د ښځو څخه یوه ښځه د دنیا طرفته راسي نو د اسمان او مځکي په مابین کي چي کومه مسافه ده ټوله به په خوشبویي سره معطره سي او د دوئ په مابین کي چي کومه حصه ده هغه به روښانه سي او د دې تاج به تر دنیا او په دنیا کي چي کوم شیان دي تر هغه قیمتي وي .(٢)

د ښځو لپاره کوم شی بهتر دئ ؟

د نبي کریم ﷺ څخه سوال وسو چي د ښځو لپاره بهتره او ښه د کولو شی څه شی دئ ؟نبي کریم ﷺ په جواب کي و فرمایل : چي د ښځو بهتره او ښه کار دادئ چي نه (نامحرم) نارینه دوئ وویني او نه دوئ (نامحرم) نارینه وویني .
او حضرت فاطمة ((رضي الله عنها)) فرمایي : چي دغه کار هغه وخت مکمل کېدای سي چي ښځي په کور کي اوسي (او د کور څخه بې ضرورته نه وزي) .(٣)

د حورو یوائحي د لاس د ښائست والي اندازه

حضرت کعب بن احبار (رحمة الله علیه) فرمایي :
که چیري یوه حوره خپل لاس د ګوتو سره د آسمان څخه ښکاره کړي نو د هغه د وجي به ټوله مځکه روښانه سي لکه څرنګه چي لمر دنیاوالاوو ته روښنایي

---

[١] : لو ان امراة من نساء اهل الجنة اشرفت .... ولاذهب ضوء الشمس .الترغیب والترهیب ج : ٤ ص : ٢٢

[٢] : لو اطلع امراة من نساء اهل الجنة .... خیر من الدنیا وما فیها . مسند احمد .

٣ : في جواب سوال النبي ﷺ اى شئ خیر للنساء .... لایرین الرجال ولایرونهن ...... لایمکن الابالاحتجاب بالبیوت . احکام القرآن للتهانوي ج : ٣ ص : ٤٥٦ .

رسوي . بيا يې دا وفرمايل چي دايي دلاس ښائست دئ نو دهغې دمخ ښائست به په کومه اندازه وي ، او دهغې تاج به دياقوت ، ملغرو او زبرجدو وي .(۱)

ددنيا ښځي دحورو څخه افضل دي ؟

حضرت حبان بن ابي جبله (رحمة الله عليه) فرمايي :

چي ددنيا ښځي کله جنت ته داخليږي نو دوئ ته په دنيا کي دنيک عملونو په وجې پر حورو باندي فضيلت ورکول کيږي (يعني ځومره ډير نيک اعمال چي يې کړي وي په هغه اندازه به يې حسن او درجې زياتي وي)(۲)

ددنيا ښځه تر حوري (۷۰۰۰۰) اويازر ګونه افضلي دي

فائده : علامه قرطبي (رحمة الله عليه) فرمايي :چي داخبره دجناب نبي کريمﷺ څخه مرفوعا روايت سوي ده چي ده مبارک ارشاد فرمايه :

دنياوي ښځي دحور عين څخه ۷۰۰۰۰ زرګونه افضلي دي (يعني ځومره ښائست چي دحورو دئ دجنتي ښځو ښائست به ددوي دښائست څخه ۷۰۰۰۰اويا زره چنده زيات وي)(۳)

دنيکي ښځي عمل داوياو صديقينو برابر دئ

دحضرت ابن عمر رضي الله عنه څخه روايت دئ چي نبي کريمﷺ وفرمايل : چي دمؤمني (صالحي) ښځي عمل داوياو صديقينو دعمل سره برابر دئ او دګناهکارانو دبدعملی په شان دئ (که موږ وګورو په حديث شريف کي دنيکي ښځي ځومره لويه درجه او مرتبه بيان سوې ده دبدي ښځي ګناه ځومره ډېري ګناوي بلل

---

[1] : وعن ابن عباس رضي الله عنه قال ... لوان يدا من الحور من السماء ببياضها ولؤلؤ وزبرجده الترغيب والترهيب ج : ٤ ص : ٥٣٥

[2] : تذكرة قرطبي ج : ٢ ص : ٤٧٧ .

[3] : ان الادميات افضل من الحور بسبعين الف ضعف تذكرة قرطبي ج : ٢ ص : ٤٧٧ .

سوي دي)(۱)

د دوزخ د تکليفو بيان

نبي کريم ﷺ فرمايلي دي :
چي دوزخ تر زرو کلونو پوري بل کړل سو ترداسي حده چي دده رنګ سور سو او بيا زر کاله نور بل کړل سو ترداسي حده چي سپين سو بيا تر زرو کلونو پوري نور بل کړل سو تر داسي حده چي تور سو.(۲)
اوس ستاسو دغه اور چي تاسو يې بلوئ ددوزخ تر اور په ګرمۍ او حرارت کي اويا (۷۰) درجې کم دئ او هغه اويا (۷۰) درجې تر دغه زيات ګرم دئ.(۳)

د دوزخ غټوالی

نبي کريم ﷺ فرمايي :چي دوزخ راوړل کيږي په داسي حال کي چي دده به اويازره قيضې وي او هره قيضه به اويا زره ملائکو نيولې وي او تر دغو قيضو به يې راکشوي .(۴)

د دوزخ ژوروالی

رسول الله ﷺ فرمايي : که ډېره درنه ډېره د دوزخ دغاړي ودوزخ ته وغورځول سي او تر اويا کلونو پوري مسلسله ولاړسي نو پس داويا(۷۰) کلونو څخه به دوزخ وبيخ ته ورسيږي.

تر ټولو د کم عذاب اندازه

نبي کريم ﷺ فرمايي : چي په ټولو کي سپک عذاب په دوزخ کي به دهغه چاوي چي دهغه په پښو کي به فقط داور دوي څپلی وي ليکن ددغه څخه به دده

---

[1] : عن ابن عمر رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال وان مثل عمل المراة المؤمنة كمثل عمل سبعين صديقا وان عمل المراة الفاجرة لفجور الف فاجر . كشف الاستار ج : ۲ ص : ۱۵۷ .

[2] :عن ابي هريرة رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال اوقدعلي النار الف سنة حتى احمرت ... فهي سوداء مظلمة،مشكوة ج : ۲ ص : ۵۰۳ .

[3] : عن ابي هريرة رضي الله عنه ان رسول الله ﷺ قال ناركم جزء من سبعين ...مشكوة ج : ۲ ص : ۵۰۳ .

٤ :وعن ابن مسعود رضي الله عنه قال رسول الله ﷺ يوتى جهنم يومئذ لها... الف ... يجرونها... مشكوة ج : ۲ ص : ۵۰۲

ماغذه دګډوې په ډول ایشیږي ، اودده به داخیال وي چي په ټولو کي زما عذاب ډېر زیات دئ.(۱)

ددوزخ دمارانو دغټوالي اندازه

نبي کریم ﷺ فرمایي : چي په دوزخ کي داسي غټ غټ ماران دي لکه اوښان که یو وار سړی وخوري نو تر څلویښتو کلونو پوري به یې زهر په بدن کي څپې وهي او لړمان یې داسي لوی دي لکه پالل سوي او کتل سوي غاتري که دوی سړی وخوري نو تر څلویښتو کلونو به زهر دده په بدن کي څپې وهي.(۲)

دجنت ښه والی او ددوزخ بدوالی

یو واري نبي کریم ﷺ لمونځ وکړئ و منبرته یې تشریف راوړئ او وې فرمایل : چي ما نن دجنت او دوزخ نقشه هو بهو اوبعینه ولیدله نه تر ننه پوري ما تر جنت زیات یو ښه شی لیدلي دئ او نه مي تر دوزخ زیات یو شی دتکلیف لیدلي دئ.(۳)

په دنیا کي ددوزخي ښځو صفات او نښاني

دعطر (خوشبوي) وهونکو ښځو مثال :

رسول اکرم ﷺ فرمایي :

هره سترګه زنا کونکې ده ، ښځه چي کله عطر (خوشبويي) ووهي نو پس (دباندي ووځي) د (نارینوو) دمجلس سره تېره سي ، هغه داسي یعني

---

[1] :عن النعمان بن بشير قال قال رسول الله ﷺ ان اهون اهل النار عذابا ... لاهونهم عذابا.مشكوة ج:۲ص: ۵۰۲ .

[2] : عن عبدالله بن حارث بن خير قال قال رسول الله ﷺ ان في النار حيات كامثال البخت تلسع ... اربعين فريقا . مشكوة ج : ۲ ص : ۵۰٤ .

[3] : عن انس ان رسول الله ﷺ لنا يوما الصلوة.... في الخيروالشر مشكوة ج : ۲ ص : ۵۰۵ .

زانية ده . (۱)

تشريح : نبي كريمﷺ دهغه ښځي چي عطر په ځان باندي ووهي دباندي دنارينوو دمجلس يا دنارينوو سره تيريږي نو ددغي ښځي مشابهت نبي كريمﷺ دزانيې او فاسقي ښځي سره وکړئ .

درې کسان جنت ته نه سي داخليداى

حضرت عمارﷺ روايت كوي چي نبي كريمﷺ وفرمايل :

درې كسان دهميشه لپاره جنت ته نسي داخليداى :

اول : ديوث (دوس) دوهم : والرجلة من النسآء (هغه ښځه چي دنارينوو سره مشابهت كوي) دريم مدمن الخمر (شراب چيښونكى) اصحابانو مباركو ورته وفرمايل : يارسول الله ! مدمن الخمر خو پيژنو ديوث څه شى دئ ؟ نبي كريم ﷺ وفرمايل : ديوث هغه څوک دئ چي پردئ دده كورته داخل سي دى يې پروا نه كوي . صحابي مبارک، فرمايي : موږ ورته وويل چي الرجلة من النساء څه شى دئ؟ رسول اللهﷺ وفرمايل : دا هغه ښځه ده چي دنارينوو سره مشابهت كوي (۲)

تشريح : دنارينوو لپاره دښځو سره په لباس حركات او په بعضو صفاتو كي مشابهت كول نه دي جائز او دغه ډول دښځو لپاره دنارينوو سره په لباس حركات او په بعضو صفاتو كي مشابهت كول جائز نه دي .

او دا ډول په يو بل حديث شريف كي نبي كريمﷺ فرمايلي دي چي دا اللهﷻ لعنت دي پر هغه ښځه باندي وي چي هغه دنارينو سره مشابهت كوي . (۳)

---

[1]: عن ابي موسىﷺ عن النبيﷺ قال كل عين زانية ، والمراة اذا استعطرت .... يعني زانية . الترغيب والترهيب ج : ۳ص :۸٤

[2]: عن عمار بن ياسر عن رسول اللهﷺ قال ثلاثة لايدخلون الجنة ابدا : الديوث... قلنا فما الرجلة من النساء قال التي تشبهه بالرجال . الترغيب والترهيب ج : ۳ ص : ۱۰۷

[3]: عن ابن عباسﷺ قال لعن رسو ل اللهﷺ المتشبهين من الرجال.... من النساء بالرجال . ترغيب والترهيب ج : ۳ ص : ۱۰۳

ملعوني (لعنت پر سوي) ښځي څوک دي ؟

دعبدالله بن عمر (رضي الله عنهما) څخه روايت دئ ، دی مبارک فرمايي چي ما دنبي کريم ﷺ څخه واورېدل ده مبارک وويل چي زما د امت په اخرکي به نارينه وي چي دوي به (دعزت) پر ځينانو باندي سپرېږي (دومره به په عزت وي) لکه هغه خلګ چي مسجدو ته (ځي) او په دروازو کي (ددوئ عزت لپاره نور خلګ انتظار کوي) ددوئ ښځو به لباس اغوستی وي مګر لڅي به وي (يعني داسي باريک يا لنډ يا تنګ لباس به يې اغوستی وي چي دلباس مقصد فوت سوي وي) ددې ښځو سرونه به دبختي اوښ دبوک په ډول وي (يعني دغو ښځو به خپل وېښتيان دخپل سره پر يوه حصه باندي يو ځای راټول کړي وي داسي به معلوميږي لکه داوښ بوک) نو دغه ښځي ملعوني دي (يعني لعنت پرې سوی دئ)(١)

ددنيا دښځو
په جنت کي دکموالي وجه

دحضرت ابن عمر رضي الله عنه څخه روايت دئ چي نبي کريم ﷺ وفرمايل :

اې دښځو جنس ! تاسو صدقه کوئ او ډېر استغفار (واياست) ځکه ما تاسو (يعني ستاسو جنس) په دوزخ کي ډېر وليدئ ، يوي ښځي چي په ډېره ښه لهجه باندي خبري کولې عرض يې وکړئ چي يا رسول الله ! زموږ څه نقصان دئ ؟ چي موږ (ښځي) په دوزخ کي ډيري يو ؟ نبي کريم ﷺ وفرمايل : تاسو لعنت (ښراوي ډيري کوئ که خپلو اولادو ته وي او که نورو ته) او دخاوند ناشکري او نافرماني کوئ (يعني چي خاوند هر څومره نعمتونه دوئ ته راوړي بيا هم چي يوه ورځ څه شی کم وي نو دوئ وايي چي ستا کورته زه

---

١ : عن عبدالله بن عمررضي الله عنهما قال سمعت رسول الله ﷺ يقول : يكون في آخر امتي رجال .... فالعن ملعونات ... نساء الامم قبلكم . الترغيب والترهيب ج : ٣ ص : ٩٤ .

راغلې یم ما شی نه دئ لیدلي)(۱)

دښځو څخه دقیامت په ورځ لومړی څه سوال کیږي؟

حضرت انس ﷺ دنبي کریم ﷺ فرمان نقل کوي چي دقیامت په ورځ به دښځو څخه تر ټولو مخکي دلمانځه پوښتنه کیږي (چي ایا لمونځ یې په پابندی سره په خپل وخت کي کاوه او که یې نه کاوه) بیا به دخپل خاوند په اړه پوښتنه ځني وسي چي دهغه سره یې څنګه سلوک کاوه(۲)

دجهالت په زمانه کي دښځي اهمیت او مقام :

دقرآن کریم دآیاتو څخه دا معلومیږي چي داسلام دراتګ تر مخه ښځي ډیري مظلومي او په تکلیفو کي وي او قرآن کریم په دې صراحت کړي دئ چي دوي دښځو څخه نفرت کوئ :

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ (۳)

ژباړه :ثابتوي دا (کفار) الله تعالی ته هغه چي بدګني(دوی دخپلو ځانو لپاره) یعني دوي الله تعالی ته دلونړو عقیده لري . په بل آیت کي فرمایي :

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُم مَّا يَشْتَهُونَ ﴿٥٧﴾ (۴)

ژباړه : ثابتوي (کفار) الله تعالی ته لونړي الله تعالی پاک دئ (دولده او دشریک څخه) او دوي (کفار) ثابتوي دځانو لپاره هغه چي دوي (کفار) خوښ وي .

یعني دغه خلک ملائکي دالله تعالي لونړي بولي اودوي خپله لونړي نه خوښوي

---

[1] : یا معشر النساء تصدقن واکثرن الاستغفار .... وتکفرن العشیر . ابن ماجة ج : ص : ٤٠٣ في الفتن .

[2] : عن انس ﷺ اول ماسئل المراة یوم القیامة عن صلاتها ثم عن بعلها کیف عملت الیه . کنزالعمال ج : ٤ ص : ٦٦

[3] : سورة النحل الایة ٦٢

[4] : سورة النحل الایة ٥٧ .

بلکي زامن خوښوي . (۱)
تفسير قرطبي ليکلي دي چي دا آيات د بنو خزاعه او بنو کنانة قبيلو په باره کي نازل سوي دي دهغو عقيده داده چي ملائکي دالله تعالى لوڼي دي او هغو به ويل چي لوڼي دالله ﷻ سره يو ځای کړي (العياذ بالله)
په بل ځای کي الله ﷻ فرمايي :

وَجَعَلُوا۟ ٱلْمَلَـٰٓئِكَةَ ٱلَّذِينَ هُمْ عِبَـٰدُ ٱلرَّحْمَـٰنِ إِنَـٰثًا ۚ (۲)

ژباړه : دوی (کفار) ملائکي چي د رحمن بندګاني دي ښځي بللي .
نو الله تعالى ددوي پر دغه خبره باندي انکار وفرمايه چي پر دغه خبره باندي دليل دي چي د جهالت په زمانه کي د ښځو مرتبه ډيره کمه وه او په مظلوميت او تکاليفو به يې ژوند تېروئ او هرډول لوی والی او فضيلت د نارينوو لپاره وو ، د ښځو لپاره هيڅ حصه نه وه حتى تردې پوري چي ښه شيان نارينوو په خپله اخيستل او بې کاره شيان يې ښځو ته ورکول ځکه الله تعالى په دغه باره کي فرمايي :

وَقَالُوا۟ مَا فِى بُطُونِ هَـٰذِهِ ٱلْأَنْعَـٰمِ خَالِصَةٌ لِّذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَىٰٓ أَزْوَٰجِنَا ۖ وَإِن يَكُن مَّيْتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَآءُ ۚ سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ ۚ إِنَّهُۥ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٣٩﴾ (۳)

ترجمه : او دوي وايي چي دهغو (چارپايانو) په نس کي چي څه دي هغه خالص زموږ دنارينوو لپاره دي ، او کچيري (پيدا کيدونکي حيوانان . چارپايان) مړه وي نو په هغو کي شريک يو ، ژر به سزا ورکړي (الله ﷻ) دوي ته ددي تقرير بيشکه دغه (الله ﷻ) ښه حکمت والا دي ښه علم والا دئ .
د حضرت ابن عباس ﷺ څخه روايت دئ چي د نارينوو لپاره خالص شيدې وي چي هغه دوي د خپلو ښځو لپاره يې حرام بللي وي ، او ددوي نارينوو څيښلي

---

[۱] : تفسير ابن كثير ج : ۲ ص : ٥٩٤ .
[۲] : سورة الزخرف الاية ۱۹
[۳] : الانعام الاية ۱۳۹ .

داغه ډول چي کله به يوي بوزې نر سېرلی زېږولی وو نو هغه به يې د نارينوو لپاره وو ، او کچيري ښځه سيرلی زېږولي وای نو نه يې ذبحه کول او نه يې دا غسي پرېښودل ، بيا الله تعالی مسلمانان د دغسي کولو څخه منع کړل . (۱)

ذکر سوی آيات پر دغه خبره باندي دلالت کوي چي هغه خلګ چي د خپل جهالت او ګمراهی د وجي د چارپايانو څخه پيدا سوي نر بچيان د نارينوو لپاره بلل او د ښځو لپاره يې حرام بلل او د چارپايانو څخه مردار (مړه) پيدا سوي بچيان د نارينه او د ښځو مشترک بللي .

ابوجعفر طبري د دغه آيات په تفسير کي واضح نقل کړي دي چي د دغه چارپايانو ژوندي پيدا سوي کيدونکي بچيان خالص د دوي د نارينو د خوړلو لپاره وه او د ښځو لپاره حرام وه او مړه پيدا کيدونکي بچيان نارينوو او ښځو تولو خوړل په دغه باندي به دوي نارينوو ته ترجيح ورکول .(۲)

دغه خلګو د ښځو رتبه او مقام ډېر کم بلی ځکه دوي هغه ښځو ته چي انجلی به يې پيدا سول خوشکه به يې ورته کول يعني بده يې بلل . که څه هم دوي ته دا معلومه وه چي دغه د تقدير تکويني نظام لاندي دواده په ذريعه پيداکيږي دهغه سره سره بيا هم دوي چي کله به د چا انجلۍ پيدا سوی وای نو هغه يې ژوندي دفن (په خاوره کي پټول) کول .

الله تعالی د قرآن آياتونه د دوئ د دې ناوړه عمل په باره کي نازل کړل لکه څرنګه چي مو مخته ذکر کړل چي الله تعالی د دوي دغه عادت په قرآن کريم داسي تصويروي :

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ ٱلْبَنَٰتِ سُبْحَٰنَهُۥ ۙ وَلَهُم مَّا يَشْتَهُونَ ﴿٥٧﴾ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِٱلْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُۥ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾ يَتَوَٰرَىٰ مِنَ ٱلْقَوْمِ مِن سُوٓءِ مَا بُشِّرَ بِهِۦٓ ۚ أَيُمْسِكُهُۥ

---

[1] :عن ابن عباس رضي الله عنه فهواللبن کانوا يحرمون ... فهم فيه شرکآء فنهي الله تعالی عن ذالک.. تفسير ابن کثير ج : ۳ ص:۳۱۱

[2] : تفسير طبري ج : ۱۲ ص : ۱۵۳ .

عَلَىٰ هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُۥ فِى ٱلتُّرَابِ ۗ أَلَا سَآءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾ (١)

ترجمه : ثابتوي (كفار) الله تعالى ته لوښي الله تعالى پاک دئ (دولده او دشريک څخه) او دوي (كفار) ثابتوي دځانو لپاره هغه چي دوي (كفار) خوښوي او كله چي به دوئ (كفارو) څخه يوه تن ته دلور (دپيدا کېدو خبر) ورکړل سو نو دغم څخه به يې مخ تک تور سواو په داسي حال كي چي په قهر كي به وو (چي زما ښځي ولي لور پيدا کړه) دوي (كفار) به دخپل قوم څخه پټ ګرځېدل ترڅو چي هغه دناخوښي خبر ليري کړي ، ايادوی (چي اوس يې لور پيدا سوي ده) په هغه څه (ځان) وساتي دسپکوالي او كه يې دی په خاوره چخ كړي ، واورئ خبردار سئ بد دئ دغه چي حكم يې كوي .

علامه ابن كثير ددغه آيات په تفسير كي فرمايي : چي الله ﷻ دمشركانو بدوالی بيانوي چي هغو الله تعالى ته لوښي ثابتولي كه څه هم الله تعالى ددوئ ددغي غلطي عقيدې څخه پاک دئ اودوئ دخپلو ځانولپاره نارينه اولاد خوښوي او دلوڼو څخه يې ځان ليري كوي او هغه يې الله تعالى ته ثابتوئ ، الله تعالى ددوئ ددغه غلطي عقيدې څخه لوړ دئ يعني پاک دئ . نو ځكه چي كله به ددوئ لور پيدا سوه نو ډېره غمه څخه به پټه خوله وه دليري څخه به چا محسوسوله چي لور يې پيدا سوې ده .او عقيده يې دا وه چي كه لور ژوندی پريږدي خو توهين اوذلت دئ دده لپاره او دده سره څوک ښه راشه درشه نه كوي .

نو خپلو نارينوو اولادو ته به يې پر انجونو باندي فضيلت او فوقيت ورکوئ بالاخره به يې انجوني په مځكه كي ژوندۍ ښخولې . ځكه قرآن ددغه انجونو دقاتلانو په باره كي فرمايي:

وَإِذَا ٱلْمَوْءُۥدَةُ سُئِلَتْ ﴿٨﴾ بِأَىِّ ذَنۢبٍ قُتِلَتْ ﴿٩﴾

ترجمه : او كله چي دښځو سوو انجونو څخه سوال وسي چي په كوم جرم باندي

(١) : سورة النحل الايات ٥٧ ، ٥٨ ، ٥٩ .

قتل سوي یاست .
علامه ابن کثیر ددغه ایت په تفسیر کي فرمایي : چي دقیامت په ورځ ددغه کوچنۍ انجلۍ څخه دا سوال کیږي ددې دقاتل دتهدید لپاره کیږي ځکه کله چي مظلوم څخه سوال کیږي نو دقاتل څخه به څرنګه سخت سوال نه کیږي.
دا (کفارو) انجوني ددووشیانو څخه ښخولې لومړۍ داچي ددوئ دا عقیده وه چي ملائکي دالله تعالی (نعوذ بالله) لوڼي دي ځکه دغه انجوني هغو (ملائکو)ته واستوي .
دوهمه داچي دفقر او افاقې او محتاجۍ دبیري څخه یا دقیدوالي دوجي څخه چي هغه به منځي سي ددې وجي څخه یې ښخولې . (١)

دیهودو په دین کي دښځي مقام او مرتبه

موږ ته دقرآنکریم په ذریعه دا معلومه سوه چي یهودو په خپل کتاب کي تحریف (لاس وهنه) کړې وه ځکه الله تعالي فرمایي :

﴿يُحَرِّفُونَ ٱلْكَلِمَ عَن مَّوَاضِعِهِۦ﴾ (٢)

ژباړه : دوئ (یهودیانو) به کلمې دخپل ځای څخه تغیرولی .
دښځو په باره کي دیهودو دا موقف او عقیده وه چي په دنیا کي اوله غلطي دښځي څخه وسوه چي دا هغه غلطي ده چي په جنت کي پیښه سوه چي حضرت آدم عليه السلام او حضرت حوا رضي الله عنها ته حکم ورکول سوی وو چي دغنم دانه به نه خوري مګر شیطان دمار په شکل کي ورته راغلئ په حضرت حوا رضي الله عنها باندي یې دغنم دانه وخوړل او حضرت حوا رضي الله عنها بیا په حضرت آدم عليه السلام باندي دغنم دانه وخوړل . نو دوئ به ویل چي دهغه په نتیجه کي یې موږ مځکي ته راکښته کړو او په مځکه کي نافرمانیاني شروع سوې ، بهر حال

---

١ : القرطبي ج : ١٩ ص : ٢٣٢ .
٢ : سورة مائدة الاية ١٣

ديهودو دښځو په وړاندي دا موقف او عقيده چي لومړی غلطي حوا رضي الله عنها وکړه آدم عليه السلام نه ده کړې نو له همدې کبله ښځه دنارينه څخه په ډيرو کارو کي کمه او کښته ده ځکه يهودو ښځه په کار کي ګناه ګاره او منحرفه بلله او دا به يې ويل چي په تورات کي دا ذکر سوي دي چي الله تعالي دآدم عليه السلام څخه سوال وکړئ چي تاته ما دا نصيحت کړی وو چي دغه دغنمو دانه به نه خوري مګر تا وخوړل ؟ حضرت آدم عليه السلام عرض ورته وکړئ چي تا زما سره کومه ښځه راسره کړې وه هغه ماته دغه دانه راکړه نو الله تعالي ښځي ته دا وفرمايل چي ته به په حمل کي ډېره په مشقت او په ولادت کي به ډېره په تکليف يې .(۱)

دغه سزا حضرت آدم عليه السلام ته ددغه غلطی په وجه ورکول کېده او ښځو ته تر اوسه پوري دحمل او ولادت په وخت کي ورکول کيږي .

ديهودو په اند ښځي دغام مال او سامان او حيواناتو په ډول رانيول کېدې او خرڅېدې .

او په ميراث کي چي به يې ورور هم دپلار څخه پاته سوی وو نو خور ته دپلار دمال څخه خصه نه ورسېدل يعني دپلار دميراث څخه محرومه کېدل .

او دغه ډول په دوئ کي دا قانون وو چي ښځه به بې اولاده وه او کونډه به سول نو دمړه خاوند دورور سره به وه دبل چاسره دنکاح کولو حق نه ورکول کېدئ او ددې سره سره به نور هم حقيره او خواره ه ددې ماسوا چي کله به ښځي ته مياشتنی مريضي ورغله په دغه ورځو کي به ښځه نجسه بلل کېده او په دغه ورځو کي به يې دښځو دلاس څخه نه يو شی اخيستی او نه به يې خوړي او نه يې ښځه په يوه بستره کي دځان سره پرېښول .

ديهودو يوه عقيده دا هم وه چي ښځه فطرتا ناپاکه ده او کمي ښځي چي نارينه اولاد وزېږوي اوه ورځي ناپاکه بلل کېده او نوري ورځي به يعني درودېرش (۳۳) به پاکه بلل کېده او کمي ښځي چي به ښځينه اولاد وزېږوئ نو هغه به دوه چنده ناپاکه بلل کېده او داهم نارينو پر ښځو باندي دفضيلت يوه عقيده

---

[۱] : حقوق وقضايا المراة في عالمنا المعاصر . ص : ٤٥

وه .(۱)

دښځي په مياشتنۍ ناروغي کي به چي څوک پر هغه ځای کښېنستلی وای کوم چي حائضه ښځه پر کښېنستله او يا به يې د حائضې ښځي سره لاس يا بل شی موښتی وای نو هغه هم ديوې ورځي لپاره ناپاکه بلل کېدئ او په يخو اوبو غسل کولو ماسوا په تودو اوبو يې غسل نه صحيح کېدئ او نه پاکېدل.

داغه ډول حائضه ښځي ته خاوند کتل هم نه ترڅو چي چا شاهدي نه وای ورکړې چي هغه ما وليدل چي غسل يې وکړئ .(۲)

يعني يهودي ښځي به په خپل ژوند کي د مستقل شخصيت او ارادې هيڅ کار نسو کولای بلکي هغه بهٔ دنارينه تابع وه او ديوې خادمي حيثيت به يې وو او دښځي پلار چي به کله وغوښتله چي ښځه خرڅه کړي خرڅولای يې سوای او دچا سره به يې چي زړه وغوښتی هغه ته يې په نکاح ورکول او هغه به مکمله دخاوند تابع داره او محتاجه وه.

او يهودي ښځي تر نن پوري ديهوديت (دځان څخه په جوړ سوي) دين کي ددغه ذکر سوي مشکلاتو او تکاليفو سره مخامخ دي .(۳)

په مسيحي دين کي دښځي مقام او مرتبه

په مسيحي دين کي دښځي په باره کي هغه عقېدې سته کوم چي په يهودي دين کي وي ځکه ديهودو عامي عقيدې مسلسل تر مسيحي دين پوري راروانې وې چي هغه عقيدې په مسيحي دين کي هم پاته سوې.

په تحريف سوی مسيحيت دين کي ښځي ته هيڅ اهميت او حق نه دئ ورکړل سوي ځکه په دغه دځانه جوړ سوي دين کي مکمل اختيار ونارينه ته ورکړی دئ.

او نوري هغه عقيدې چي په يهودي دين کي وي هغه عقيدې په مسيحي دين

---

۱ : مجموعة من القوانين اليهودية والحادات ص : ۲۲

۲ : المراة في القديم والحديث ص : ۱۸۸ .

۳ : حقوق وقضايا المراة في عالمنا المعاصر . ص ۴۷ .

کي هم تسلسل درلودئ .

په اسلام کي د ښځو صحيح مقام او مرتبه

تمهيد :

اسلام دعربو دژوند لپاره خصوصا او دعامو مسلمانانو لپاره عموما يو نوی اصل او بنسټ کښېښولی ځکه په عربو کي يو شريعت يا قانون په ليکل سوی شکل کي نه درلودئ چي دوئ په هغه باندي فيصله وکړي بس يو څو عادتونه او رواجونه وه چي دکلونو ، کلونو څخه را روان وه او هغو دعقائدو شکل اختيار کړی وو چي په هغه کي دوئ ته هيڅ شک نه وو او دهغه مطابق دقبيلو سردارانو حکم ورکوئ او بيا هغه حکم عملي کېدئ .

اسلام دنبي آخر زمان سيد الخلائق محمد مصطفیﷺ په لاس راغلئ او هغه اخلاقي احکام يې مقرره کړه چي ددوئ معاشرې ، عادات او طريقې چپه وي چي ددوئ دپلرونو او نيکونو دوخت څخه را روان وه .

اسلام يوازي دخلګو دلمونځ او دنورو فرائضو دادا کولو لپاره نه دئ راغلئ بلکي دانساني ژوند او دهغه په احوالو کي دمنظم کولو لپاره راغلي دئ چي پر هغه باندي ټول مسلمانان دژوند پر لاره برابر ولاړ سي .

نبي کريمﷺ موږ ته دشريعت اصل او حقيقي معنی او مطلب واضح کړی دئ که چيري دخلګو معاشره پر شريعت برابره روانه سي نو دسنت نبويﷺ داتباع او دترقۍ سبب به وګرځي .

ټول شرعي قوانين دخپل حقيقت او هدف په اعتبار سره دوو خبرو ته رسيږي يو اخلاق دوهم دانساني ژوند ضرورت اسلام خپل حکمت په کرار کرار رسول غواړي او ددغه حکمت لاندي شرعي احکامات جاري کوي ځکه چي اسلام کرار کرار ښځه دجاهليت درسم او رواج څخه يې ليري کړه او اسلامي آزاد حق يې ورکړئ .

په اسلام کي د ښځي حيثيت

په قرآنکريم کي الله تعالی ځای پر ځای مسلمانان د ښځي او نارينه په مابين کي ديو والي طرف ته متوجه کړي دي ځکه يوه معاشره هم د ښځي او نارينه څخه نسي خالي کېدای ، بلکي د نسل د ډېرښت او انساني ژوند بيله ښځي او نارينه څخه نسي چلېدلای .

ځکه الله تعالی مونږ ته فرمايي :

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّا خَلَقۡنَٰكُم مِّن ذَكَرٖ وَأُنثَىٰ (۱)

ترجمه : اې خلکو ! مونږ تاسي د يوه نارينه او يوې ښځي څخه پيدا کړي ياست .

د انساني تخليق په اعتبار سره ښځه هم د نارينه په ډول پوره جوړه سوې ده په دوئ دوو کي ظاهراً هيڅ فرق نسته او د دوئ څخه يو پر بل فضيلت نه دئ ورکول سوی مګر د فضيلت معيار يې پر تقوی باندي دئ چي کوم يو تقوا دار وي هغه افضل دئ تر هغه غير متقي ځکه اول وار قرآني فيصله د ښځو د حقوقو په باره کي دا اعلان سوه :

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُواْ رَبَّكُمُ ٱلَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفۡسٖ وَٰحِدَةٖ وَخَلَقَ مِنۡهَا زَوۡجَهَا وَبَثَّ مِنۡهُمَا رِجَالٗا كَثِيرٗا وَنِسَآءٗۚ (۲)

ترجمه : اې خلکو ! د خپل رب څخه وبيرېږئ چي تاسو ټول د يو نفس (آدم ع) څخه پيدا کړي ياست او د هغه نفس يې جوړه پيدا کړي ياست او خپاره (خواره) يې کړل د دوئ د واړو څخه ډېر سړي او ډېري ښځي .

تشريح : حاصل يې دا سو چي د نارينه او ښځي د يوې سرچينې څخه دوه وجوده دي د انسانيت تر حدودو پوري په دواړو کي هيڅ کمی او بيشی نسته د آيت څخه هم واضح سول چي نارينه د ښځي د انسانيت څخه د ايستلو کوشش کوي

---

[1] : سورة حجرات الاية ۱۳

[2] : سورة النسآء الاية ۱

دا ټول غلط دي ځکه ددوئ دواړو پيدائش ديوه نفس څخه سوی دئ او بيا داچي ښځه جلا مخلوق نه ده هغه هم انسان دئ لکه څرنګه چي نارينه انسان دئ او بل داچي دښځي او نارينه منبع او مخزن يو دئ . بيا په دوئ دوو کي تفاوت کېدلای سي پر ځای ددې چي دانسانيت څخه وايستل سي بايد يو دبل په اهميت باندي فخر وسي او دخپل ځان لپاره يې بايد باعث فخر او عزت وبلل سي ځکه دقرآنکريم مشهور آيت دئ چي وړاندي يې هم ذکر سو :

يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّا خَلَقۡنَٰكُم مِّن ذَكَرٖ وَأُنثَىٰ وَجَعَلۡنَٰكُمۡ شُعُوبٗا وَقَبَآئِلَ لِتَعَارَفُوٓاْۚ إِنَّ أَكۡرَمَكُمۡ عِندَ ٱللَّهِ أَتۡقَىٰكُمۡۚ (۱)

ترجمه : اې خلګو ! موږ تاسي ديوه نارينه او يوې ښځي څخه پيدا کړي ياست او ستاسو څخه مو مختلف خاندانونه او قبيلي جوړي کړي دي ځکه چي تاسو يو تر بله سره وپېژنئ او دالله تعالى په نزد ستاسو څخه ښه او بهتر هغه څوک دئ چي په تاسو کي ډېر پرهيزګار وي .

نوري نتيجي هم پيدا کيږي او هغه دي طرفته اشاره کړي ده چي يو نارينه داسي نسي کېدای چي دهغه په پيدائش کي دښځي شراکت نه وي داسي نارينه څوک سته چي يواځي دنارينه څخه دپيدا کيدو دعوا وکړي نو بيا نارينه ته څه حق دئ چي نارينه عزتمند بولي او ښځي حقيري او ذليلي بولي چي دانسان دجسم په جوړښت کي ترنارينه دښځي دحصې شراکت ډير طبيبانو ثابت کړی دئ.

الله تعالى چي کله ښځه مور جوړه کړي نو دا خپل اولاد په وجود کي کښيږدي او بيا يې پيدا کړي او هغه ته پرورش او شيدې ورکوي .

لږ فکر هم بايد وسي چي نارينه ددغه په مقابله کي داولاد لپاره څه کولای شي ؟ دښځي په نس کي اولاد شکل او صورت پيدا کوي ، او په هغه کي زموږ دروح تعلق زموږ دبدن سره قائم وي، بالاخرة دهغه ښځي وجود دعار او پيغور سبب

---

۱ : سورة الحجرات الاية ۱۳ .

وګرځي .
هيڅ خبره دا هغه وخت نه وه چي دا غه ښځي زموږ تربيت کوي کله چي موږ کي دتګ دوينا او دخپل تکليف او ضرورت دويلو طاقت نه وو ددي په واسطه موږ ته دتګ قوت راکول سو دويلو صلاحيت را وبخښل سو او داغه جنس په ژوندي شعور باندي زموږ خدمت وکړي ايا په دغه ټولو خدماتو باندي ښځه ذليله او حقيره سول .
افسوس دي پر هغه عقل باندي چي دا فکر ورګرځي او پر هغه ژبه باندي چي دا خيال ښکاره کوي چي ښځه ذليل ده او هغه دي ملعون وي چي په زړه کي دا رکم وسوسي راګرځوي .
خير خو په قرآني نورور آياتو کي هم الله تعالى انسان ته داغه فرمايلي دي چي ښځه دذلالت نه ده په ذاتي شرف او کرامت کي تر نارينه کمه نه ده لهذا دښځي سره بايد دحيوانانو په ډول ناجائزه او غير انساني چلن ونسي چي دانسانيت توهين او دآدميت دحقارت هغه بد صورت دئ .
په انسانيت کي دپوره اشتراک سره ، سره دوو صنفو په جنسو کي په بعضي عضوي اختلافاتو کي دحکيم چي کوم حکمتونه دي ممکن دهغه ځخه ځوک ناخبره نه وي ځکه الله تعالى فرمايي :

لِّلَّهِ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۚ يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ ۚ يَهَبُ لِمَن يَشَآءُ إِنَٰثًا وَيَهَبُ لِمَن يَشَآءُ ٱلذُّكُورَ ﴿٤٩﴾
أَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَإِنَٰثًا ۖ وَيَجْعَلُ مَن يَشَآءُ عَقِيمًا ۚ إِنَّهُۥ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾ (١)

ترجمه : داسمانو او ځمکو سلطنت (پاشاهي) خالص دالله تعالى ده ځه چي وغواړي هغه پيدا کوي ، دچا لپاره چي وغواړي لوڼي ورکوي او چاته چي وغواړي زامن ورکوي ، اويا زامن او لوڼي دواړه ډوله اولادونه ورکوي ، او ځوک چي وغواړي بېله اولاد يې (وچ) کړئ ، بېشکه هغه علم والا او قدرت والا دئ .

---

(١) سورة شورى الايتان ٤٩ ، ٥٠ .

بيا دلور په پيدا ايښت پزه تروه نيول او يا هغه بد محسوسول دانسان کم عقلي ده . چي رحمت يې دځان لپاره تکليف او بد وبلئ که چيري دغه لوښي غتې ښځي نسي او ستا واده ورسره ونسي نو دغه ځوانان او ځواناني ښځي چي تاسو فخر په کوئ او په ملاقات سره يې خوشحاله کيږي نو دکوم ځای ځخه کېدای سي .

دحضرت مريم رضي الله عنها مور چي کله نذر ومنئ دزوی دامید پر ځای يې لور پيدا سوه نو په حسرت سره يې وويل :

قَالَتْ اِنِي وَضَعْتُهَا اُنثى . (آل عمران)

ترجمه : اې ربه ! ما خو هغه حمل لور وزيږول .

پروردګار ! دا خو زما لور سول زما مراد نه رالئ چي هغه ما دمقدس کار لپاره نذر بللی وو چي په هغه کي دنارينه کار دي انجلی نه پکښي قبليږي رب العالمين دحضرت مريم رضي الله عنها دمور دغه دحسرت ډک اواز واوريدئ او وې فرمايل :

وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا وَضَعَتْ وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْاُنثى .

ترجمه : په هغه (اولاد) الله تعالی ډېر ښه خبر دئ چي هغي (مور) زيږولې دئ ، او نارينه دښځي برابر نسي کېدای.

الله تعالی تر تاسو ډېر علم درلودنکی دئ او دخپل علم مطابق هغه پوهيږي چي ددغه انجلۍ سره هلک نسي برابر کېدلای کوم خير اوبرکت او خانداني اعزاز چي ددغه انجلۍ دوجي حاصليږي دنارينه ځخه نسي حاصلېدلای .

تاسو چي انساني فکر ځومره کوئ الله تعالی چي ځومره کار ددغي انجلۍ په ذريعه اخستونکي دئ تر هغه ځای پوري ستاسو دفکر او عقل رسيدګي نسي کېدای .

دهغې راتلونکي وښودل چي حضرت مريم رضي الله عنها خپل وجود داعزاز لپاره او ددنيا دکاميابی او نجات لپاره ځومره مبارک وجود ثابت سو ، دهغې مريم رضي الله عنها ځخه الله تعالی حضرت عيسي عليه السلام وزيږوئ بالاخره يې

دنیا ته د حق پیغام واوروي او د څو مره خلکو د نجات باعث سو.
تر هغه چي خلکو خپلي لوڼي قتل کولي کله چي اسلام راغلئ خلک یې د لوڼو دقتل کولو څخه را وګرځول او د فقر بیره یې د دوي د زړو څخه وایستل او په هغو کي یې د (الرزاق) قوت متین جذبه پیدا کړه او اعلان یې وکړئ:

وَلَا تَقْتُلُوٓاْ أَوْلَٰدَكُم مِّنْ إِمْلَٰقٍ ۖ نَّحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ ....(۱)

ترجمه: تاسو خپل اولاد د مفلسي په سبب مه قتل کوئ، موږ تاسو ته او هغو ته رزق ورکوو.
دا ډول الله تعالی بل ځای هم فرمايي:

وَلَا تَقْتُلُوٓاْ أَوْلَٰدَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَٰقٍ ۖ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ ۚ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْـًٔا كَبِيرًا ﴿٣١﴾ (۲)

ترجمه: تاسو خپل اولادونه د مفلسئ د بیري مه قتلوئ، موږ هغو ته رزق ورکوو، او تاسو ته، بیشکه د هغو قتل کول غټه ګناه ده.
په دغه آیاتو کي الله تعالی د اولاد د قتل څخه بالکل منع فرمایلي ده که هغه نارینه اولاد وي که ښځینه شریعت دیو چا قتل نه دئ جائز کړی او د فقر او افاقي او د هغه مبهم خیالات یې د دوئ د زړو څخه وایستل او قناعت یې ورکړئ چي رزق او روزي ورکونکی الله تعالی دئ ځکه الله تعالی فرمايي:

۞ وَمَا مِن دَآبَّةٍ فِى ٱلْأَرْضِ إِلَّا عَلَى ٱللَّهِ رِزْقُهَا (۳)

ترجمه: څو مره تلونکي (ذي روح) چي پر ځمکه ګرځي د ټولو رزق د الله تعالی پر ذمه دئ.
نو اوس د دي آیت وروسته د رزق فکر کونکي چي څه فکر کوي ګویا د خدای ﷻ

---

[۱]: سورة الانعام الاية ۱۵۱.
[۲]: سورة اسرآء الاية ۳۱.
[۳]: سورة هود الاية ٦

دانکار فکر کوي ، اسلام داسي نه دي کړي چي يو څه يې ويلي دي بيا يې پرېښي وي .
ښځي ته يې صحيح مقام ورکړي دئ ، دانجونو قتل يې حرام کړی دئ ، اودرزق دنه درلودلو بيره او انديښنه يې ليري کړي ده ، پر الله تعالى يې داعتماد سبق ورکړی دئ بلکه چيري چي موقع مساعده سوي ده هلته نبي کريمﷺ دانجونو سره دښه سلوک ترغيب يې ورکړی دئ .
ځکه نبي ﷺ فرمايي : څوک چي ددوو انجونو تربيت وکړي تر هغه وخت پوري چي هغه بلوغ ته ورسيږي نو په قيامت کي به زما سره وي او دومره رانژدې به وي څومره چي دا دوې ګوتي سره نژدې دي ،نبيﷺ خپلي دوې ګوتي سره يو ځای کړې بيا يې اشاره په وکړه .(۱)
حضرت عائشة رضي الله عنها فرمايي چي يوه ښځه ماته راغله دوې لوڼي هم ورسره وي ډيره غريبه اوبې وسه وه حضرت عائشة رضي الله فرمايي چي هغې زما څخه سوال ياغوښتنه وکړه زما سره خالي يوه خرما وه هغه خرما ماودې غريبي ښځي ته ورکړه او هغې خرما دوې حصې کړه يوه حصه يې يوې لورته ورکړه يوه حصه يې بلي لورته ورکړه په خپله يې هيڅ ونه خوړل بيا هغه ولاړه سول ولاړه ، نبي کريمﷺ چي کله کورته تشريف راوړئ نو ما دا واقعه نبي کريم ﷺ ته بيان کړه ، نبي کريمﷺ چي واقعه واورېدل وې فرمايل څوک چي دانجونو لپاره تکليف پر ځان تيروي او دهغه سره ښه سلوک او ژوند کوي ، دهغه لپاره دقيامت په ورځ دغه انجوني سپر وي يعني ددوزخ اور به دانجونو روزنکی نه سوځي .(۲)
په لوړ ذکر سوو حديثونو کي که موږ لږ فکر وکړو چي اسلام دانجونو وتربيت ورکونکي ته په څرنګه اندازباندي ترغيب ورکړی دئ او دښه پوهاوي کوشش

---

[1] : عن انس ﷺ عن النبي ﷺ قال من عال جارتين .... وضم اصابعه رياض الصالحين عن مسلم . ص : ١٤٦

[2] :عن عائشة رضي الله عنها قالت دخلت على امراة ومعها انسان لها... كن له سترا من النار رياض الصالحين عن البخاري ومسلم ص : ١٣٦.

یې کړې دئ.
حضرت عائشة رضي الله عنها دیوې بلې غریبې واقعه بیان کړې ده: وایي چې یوه غریبه ښځه چې دوې لوڼې ورسره وې ماته راغله دیو څه شی غوښتنه یې وکړه، دا مبارکه فرمایي چې دا وار ما دغې ښځې ته درې خرماوې ورکړې غریبې ښځې یوه خرما یوې لور ته ورکړه بله خرما یې بلې لور ته ورکړه دریمه خرما یې خپله دخوړلو لپاره خولې ته نه وه رسولې چې دواړو لوڼو یې غوښتنه ځنې وکړه دغه ښځې هغه خرما نه خوړل چې باید خپله یې خوړلې وای نیمی، نیمی یې کړه دواړو لوڼو ته یې ورکړه حضرت عائشة رضي الله عنها فرمایي چې ددې دغه عمل ماته ډېر ښه معلوم سو کله چې نبي کریمﷺ کورته تشریف راوړئ ما ددغه مهرباني مور واقعه ورته بیان کړه نبي کریمﷺ وفرمایل:
ان الله قد اوجب لها بها الجنة واعتقها بها من النار.
ترجمه: بېشکه الله تعالی ددوئ دوجې دې ته جنت واجب کړئ اوددغه لوڼو دوجې یې هغه ددوزخ داور څخه ازاده کړه.(۱)
داسلام په نظر کې دښځې لپاره داسې عزت ورکول سوی دئ چې مخکې ذکر سوه او نبي کریم ﷺ تر اخیر پورې دا فرمایل چې خلګو خبردار اوسئ! چې تاسو ته ددوو کمزورو پر حقوق باندې تاکید کوم او په هغه کې دکوتاهۍ څخه مو بېروم یو یتیم دئ او بله ښځه ده.(۲)
داټوله ددې لپاره کول کېدل چې ښځه ناموس ده دښځې په احترام کې ددوی عزت او عفت محفوظ کېږي، او دغه هغه شواهد دي چې نبي کریمﷺ یوائې دنارینوو لپاره پیغمبر نه دئ بلکې دښځو لپاره هم پیغمبر او رسول دئ.
او دهغو شواهدو څخه خصوصا یو دمیراث ورکړه ده چې دقرآن کریم په ذریعه الله پاک اعلان کړه ځکه الله تعالی فرمایي:

۱: وعن عائشة رضي الله عنها قالت جاءتني مسكينة تحمل ابنتين لها... واعتقها بها من النار رواه مسلم، رياض الصالحين ص: ۱۳۷

۲: عن ابي هريرةﷺ قال قال رسول اللهﷺ اللهم اني احرج .... اليتيم والمراة سنن ابن ماجة ص: ۲٦۱ ج: ۲

يُوصِيكُمُ ٱللَّهُ فِىٓ أَوْلَـٰدِكُمْ ۖ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ ٱلْأُنثَيَيْنِ ۚ فَإِن كُنَّ نِسَآءً فَوْقَ ٱثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ ۖ وَإِن كَانَتْ وَٰحِدَةً فَلَهَا ٱلنِّصْفُ ۚ(۱)

ترجمه : الله تعالی تاسو ته داولاد دمیراث په باره کي حکم کوي چي دنارینه حصه ددوو ښځو دحصې سره برابره ده ، که چیري یواځي ښځه وي تر دوو زیاتي وي نو بیا دوی ته دوې حصې رسیږي دغه مال چي مورث پري ایښی دئ او که چیري یوه (ښځه) وه نو هغې ته نیمه حصه ورکول کیږي .

نوی عصر دنر اوښځي دمساوات غوښتونکي داسلام تقسیم ښه نه بولي په حقیقت کي دانیمه دنر تر حصې زیاته ده هغه داچي دښځي نفقه پر خاوند واجب ده ښځه دمصرف څخه خلاصه ده ټولي پیسې پچت ورته پاتیږي او چي یې خاوند وفات سي دده په مال کي بیا اتمه یا څلورمه حصه مال وړي ، وګوره اسلام څومره دښځي مراعات ساتلی دئ او څومره امتیازیې ورکړی دئ.

ښځي چي تراوسه دمیراث څخه محرومه وې اسلام هغوی ته میراث ورکړئ ، فکر که وکړو په (للذکر مثل حظ الانثیین) کي چي دنارینه حصه ددو ښځو برابر حصه ورکول کیږي او کله چي اسلام ښځو ته دغه حق ورکړئ نو ډیرو خلکو تعجب وکړئ چي هغه انجونو ته هم حصه رسیږي چي جنګ نسي کولای او حصه هم دومره زیاته ورکول کیږي .

مګر کله چي اسلام راغلئ په دنیا کي یې حقدارانو ته خپل حق ور و رسوي او ظلم او جبر یې دمظلومانو څخه لیري کړئ ځکه دا داسلام دراتګ منشاء او مقصد دئ او ملکیت اقتدار یواځي دنارینوو لپاره مخصوص نه دئ بلکه په دغه اقتدار کي ښځه هم دنارینه سره شریکه ده ددغه حقیقت اظهار په قرآنکریم کي داسي بیان سوي دي :

للرجال نصیب مما ترک الوالدان والاقربون وللنساء نصیب مماترک الوالدان

---

(۱) : سورة النساء الاية ۱۱

والاقربون مما قل منه او كثر نصيبا مفروضا .(۱)
ترجمه :په هغه شيانو کي چي مور او پلار او ډيرو نژدې قريبانو پرايښي وي د نارينوو لپاره هم حصه سته او د ښځو لپاره هم حصه سته چي قطعي ثابتي سوي دي هغه حصې که لږ وي او که ډيري وي .
اسلام هغه جاهلانه او عيسوي او يهودي دين په نامه چي عيسايانو او يهوديانو کار ورڅخه اخستی د هغوئ د ځان څخه جوړ سوی رواجونه او د دين په نامه جوړ ټول کړی عادتونه چي د ښځو په باره کي يې دين بللی وو ليرې او ختم يې کړه اسلام يو داسي نظام خصوصا د ښځو لپاره دنيا ته راوړئ چي د عدل او انصاف څخه ډک دئ نو د غه اسلامي نظام که څوک عملي کړي نو د ښځو د حقوقو په باره کي به د ښځو څخه هيڅ شکايت وانه وربېدل سي چونکه خلګو اوس د ځان څخه د ښځو لپاره ناقص قانون جوړ کړی دئ نو ولي به د ښځو حقوق تر پښو نه لاندي کيږي ځکه مخلوق چي د مخلوق لپاره قانون جوړ کړی وی نو په هغه کي به نقصان او زياتوب ولي نه وي لهذا که چيري په دنيا کي د غه د اسلام له طرفه د ښځو لپاره ښود ل سوی قانون ته عملي بڼه ورکړل سي نو لکه مخکي چي وويل سوه نو هيڅ حق به يې تر پښو نسي لاندي د ښځي حق دا نه دئ چي غربي نړۍ يې ناري وهي ځکه نن سبا په هغه قانون کي چي غربي نړۍ او چي ناقص العقله مسلمانان يې ورتائيد وي د ښځو لپاره ايښي دي چي په نتيجه کي يې ښځي د جنسي اړيکو ښکار ګرځېدلي دي او د شهوت د پر ځای کېدو والي ګرځېدلي دي او د تجارت د ګرمېدو ذريعه ګرځېدلي دي او د دنيا يوه ورځ داسي نه ده تېره سوې چي د دغه ډول د حقوقو له وجي چي غربي نړۍ کوشش ورته کوي چي ښځي د خپل ژوند د تنګېدو له امله خود کشی ته اماده سوي نه وي يا يې خپل ژوند د لاسه ورکړی نه وي ايا د غه حقوق د ښځو لپاره صحيح دي ؟ ستاسو په اند ايا په دغه قانون کي د ښځو عفت او عصمت ساتل کيږي ؟ ايا په دغه قانون کي د ښځو د ژوند لپاره نجات سته ؟ تاسو فيصله

---

۱ : سورة النساء الاية ۷ .

وکړئ.

د اسلام دښمنان د ښځو د عزت او د هغوی د حقوقو پای ماله کېده غواړي

په نن زمانه کي د اسلام دښمنان بلکي د انسانیت دښمنان کفار منافقین او د اسلام څخه مخ اړونکي په اسلام کي ښځو ته ورکول سوی عزت او شرافت او حفاظت ډېر بد ورته معلومېږي ځکه دغه خلګ ښځي په داسي تباهی، بربادی، او هلاکت کي اچول غواړي چي د هغه په ذریعه دوی ښځو ته خپل ځان د شهوت تسکین یعني پوره کېدو ته ورسوي او بیا د دې وروسته کمزوري ایمان والا چي نه قابو کوونکي خواهشاتو مغلوب کړی خلګ په خپله پنچه کي ګرفتار کړي الله رب العزت د داسي خلګو په باره کي ارشاد فرمایي:

وَيُرِيدُ ٱلَّذِينَ يَتَّبِعُونَ ٱلشَّهَوَٰتِ أَن تَمِيلُواْ مَيۡلًا عَظِيمًا ﴿٢٧﴾ (۱)

ترجمه: او اراده لري هغه کسان چي متابعت کوي د شهواتو (د نفس دارزوګانو) د دې کار چي کاږه سئ تاسي (د حق د لاري څخه) په کږېدلو ډېرو لویو او لیرو سره.

تشریح: هغه کسان چي په خپلو شهواتو کښې اخته دي دا غواړي چي تاسو له سمي لاري لیري کړي یعني د هغوی په شان تاسو هم د خپلو شهواتو اتباع وکړئ او ګمراهان سئ نو اوس هر څه چي کوئ ښایي چي پوره عقل او فکر او پوهي سره یې وکړئ.

کفار او منافقین خو څه بلکي کمزوري مسلمانان هم د ښځو د تعلق او رایستلو څخه دا غواړي چي شیطاني خواهشات او شهواني میلان کونکي د تاجرانو د شورم او د دکان دارزانه سامان په ډول کښېږدي چي د خریدارانو په مخ کي ښه معلوم سي ځکه چي لیدونکي د هغوئ د ښائست څخه د خوند تسکین وکړي یا

۱: سورة النساء الاية ۲۷

په دغه واسطه سره دوی هغه بد عمل ته ځان ورسوي او د دوئ د دې خبرې زيات ترغيب چلوي چي ښځي بايد په خپلو کورو کي د چارديواليو څخه را ووزي د نارينوو د لاس آلې جوړې سي او د خادمي او د مينځي کارور څخه واخلي.
که موږ تاسي وګورو ښځه چي بايد عزت ورکړل سي لکه اسلام چي عزت ورکړی دئ ليکن دوئ د مينځي کار ځني اخلي د مثال په توګه په طيارو کي په حيثيت د دائر هوستس د مزدور کار ځني اخلي خصوصا په هغو ځايو کي د ښځو څخه کار اخلي چي د دوی شکل او صورت او د دوی اوازونه خلګ په فتنو کي مبتلا کړي په لوی شرکتو کي د شرکت د کاميابی لپاره يې ښځه ذريعه ګرځولي وي د دغه ډول فحش رسالو او اخباراتو په لوڅ عکسونو او تصويرو باندي خپل مارکيټنګ او په بازارو کي د خپل ځان د کاميابی د حاصلولو ذريعه او وسيله جوړه کړې ده.
د دغه ډول بعض تاجرانو او صنعتي کارخانو پر دغه نوعيت او ډول د ښځو فحش تصويرونه او عکسونه د خپل تجارت پر سامان باندي او پر خپل جوړ سوو مصنوعاتو باندي د هغه ښه خرڅولو لپاره وسيله او ذريعه جوړه کړې ده حتی چي د ښځي څخه يې يو داسي عام شی جوړ کړی دئ که غواړي څوک پوه کړي نو د تليفون او موبائيل په ذريعه د ښځي په اواز کي پوه کوي.
او هم هر ځای چي د خادمي ښځو ضرورت وي يو ازاده ښځه د خادمي او مينځي پر ځای راولي، خصوصا زموږ په وطن کي پر هغو مسلمانانو خلګو افسوس او ارمان دئ چي ځان خو د ښه دين داره کورنۍ بولي خو لور، خور، مور، خانمه يې په مؤسسو کي کار کوي د يو کافر يهودي، نصراني د څه پيسو په تمه د کافر خادمه او مينځه ګرځولي ده چي د هغه لباس بستره او نور د ځای پاکي د دې په ذريعه حاصله کړي، او يا خو د هغه مسلمانانو په ټولنه کي يې خور، مور، لور، خانمه ناسته ولاړه کوي چي په کمزوري مسلمان باندي د ده خپله هم هيڅ باور نه وي ايا د دغه پر دغه کسانو باندي افسوس کول نه دي په کار؟ چي د خور، لور، مور او خانمي په عزت باندي ځان ساتي.

ددغه ټولو حرکتو او عملو نتیجه دا سول چي ښځو په خپلو کورونو کي خپلي حقیقي او اصلي ذمه داري څخه لاس پر سر سولي ، ددې وجي ددغو ښځو خاوندان دخپلو اولادو دتربیت او دکور دنورو ذمه داریو دپوره کولو لپاره بل چاته اړه سوي دي حتي دبهرنیو هیوادو څخه تربیت ورکونکو ته مجبور سوي دي چي دهغه نتیجه دا راوتلي ده چي اولاد یې بې عقیده سوی او بې تربیې سوی دئ پر ځای ددې چي تربیه سوی وای دبنو اخلاقو دزده کولو پرځای بداخلاقه سوی دي حتي چي په نورو بې حساب فتنو کي ولیدلي دي ځکه لکه څرنګه چي مو مخکي وویل دا کارونه داسلام دښمنان کوي یا هغه ناپوه او دکمزورو ایمانځ خاوندان یې کوي . اې مسلمانه پوه سه دخپل دین ددښمنانو په فریبو او چلو باندي تر څو به غافله یې .

مسلمانه وروره دغه چي ذکر سول دا دښځو عزت دئ ؟ دا دښځو حفاظت دئ ؟ دادښځو حقوق دي ؟ که داسلام د دښمنانو دښځو دعزت سلب (اخستل) دي ؟

د شرعي احکامو څو اصطلاحات

باید انسان ځان په دې پوه کړي، چي کوم الهي احکام چي د بندګانو تر فعلونو او عملونو پوري تعلق لري هغه پر اته ډوله دي:

۱. فرض
۲. واجب
۳. سنت
۴. مستحب
۵. حرام
۶. مکروه تحریمي
۷. مکروه تنزیهي

۸. مباح

(۱) فرض:

هغه دي چي په قطعي دليل سره ثابت وي او بېله عذره يې پرېښوونکی فاسق او د عذاب لايق ګرځي او منکر يې کافر دئ(۱)

فرض پر دوه قسمه دي:

۱. فرض عين

۲. فرض کفايي

فرض عين هغه دي چي کول يې د هر يوه لپاره ضروري او لازمي دي او بېله عذره يې پرېښوونکی د عذاب مستحق او فاسق دئ، لکه پنځه وخته لمونځ، د جمعې لمونځ او داسي نور.

او فرض کفايي هغه دي چي کول يې پر هر يوه ضروري نه وي، بلکي د بعضو خلکو په ادا کولو سره د نورو خلکو د ذمې څخه ساقطېږي، او که يې هيڅوک ادا نه کړي نو ټول ګنهکاره کېږي، لکه: د جنازې لمونځ او داسي نور.(۲)

(۲) واجب:

واجب هغه دي چي په دليل ظني سره ثابت وي (دليل ظني هغه دئ، چي په ده کي بل ضعيف احتمال هم وي او تر دليل قطعي په درجه کي وروسته وي) او بېله عذره يې پرېښوونکی فاسق او د عذاب مستحق دئ، په شرط د دې چي بېله کوم تأويل او شبهې يې پرېږدي او منکر يې فاسق دئ خو کافر نه دئ(۳)

(۳) سنت:

هغه فعل دئ، چي نبي کريم ﷺ يا اصحابو رضي الله عنهم کړی وي. سنت پر دوه قسمه دي:

---

[1]: ردالمختار: ج ۱، ص ۹۷.

[2]: ردالمختار: ج ۱، ص ۹۰۶ – ۹۰۷.

[3]: ردالمختار: ج ۱، ص ۹۸.

۱. سنت مؤکد
۲. سنت غير مؤکد

سنت مؤکده: هغه فعل دئ، چي نبي کريم ﷺ يا اصحابو رضي الله عنهم همېشه کړي وي او بېله عذره يې هيڅکله نه وي پرې ايښي، ليکن د تارک يعني پرېښوونکي لپاره يې هيڅ قسم ترټنه او تنبيه نه وي کړې، د دغه سنت مؤکده حکم هم د عمل په اعتبار سره د واجب دئ. يعني بېله عذره د واجب پرېښوونکی او عادت کوونکی فاسق او ګنهکاره دئ او د سنت مؤکد پرېښوونکی د نبي کريم ﷺ له شفاعت څخه بې برخي پاته کېږي، ليکن که يو وخت پاته سي پروا نه لري، مګر د واجب په پرېښولو کي نسبت د دوی پرېښولو ته ډېره ګناه ده.

سنت غير مؤکده: هغه فعل دئ، چي نبي کريم ﷺ يا اصحابو رضي الله عنهم کړی وي او بېله عذره يې يو وخت هم پرې ايښی وي، کوونکی يې د ثواب مستحق دئ او پرېښوونکی يې د عذاب مستحق نه دئ او دغه ته سنت زائده او سنت عاديه هم وايي.(۱)

(۴) مستحب:

هغه فعل دئ، چي نبي کريم ﷺ يا اصحابو رضي الله عنهم کړي وي، ليکن همېشه او اکثره يې نه وي کړي، بلکي يو وخت وخت يې کړي وي. کوونکی يې د ثواب حقداره دئ او پر نه کوونکي يې هيڅ ګناه نسته او و دغه ته د فقهاوو يعني د فقهي د علماوو په نزد او اصطلاح کي نفل مندوب او تطوع هم وايي. (۲)

(۵) حرام:

هغه دي چي په دليل قطعي او يقيني سره ثابت وي او منکر يې کافر دئ

۱: ردالمختار: ج ۱، ص ۱۰٦–ج ۵، ص ۳۳۰.
۲: (ردالمختار: ج ۱، ص ۱۰٦–ج ۵، ص ۳۳۰).

او بې عذره کوونکی یې فاسق او د عذاب مستحق دئ.(۱)

(٦) مکروه تحریمي:

هغه دي چي په دلیل ظني سره ثابت وي او منکر یې فاسق دئ، لکه د واجبو منکر چي فاسق دئ او بې عذره کوونکی یې ګنهکاره او د عذاب حقداره دئ.(۲)

(۷) مکروه تنزیهي:

هغه فعل دئ، چي په نه کولو کي یې ثواب دئ او په کولو کي یې عذاب نسته.(۳)

(۸) مباح:

هغه فعل دئ، چي په کولو کي یې ثواب نه وي او په نه کولو کي یې عذاب نه وي. (۴)

---

[۱]: ردالمختار: ج ۱، ص ۹۷.

[۲]: شرح التنویر او ردالمختار: ج ۵، ص ۳۳۰.

[۳]: ردالمختار: ج ۵، ص ۳۲۹.

[۴]: ردالمختار: ج ۵، ص ۳۲۹.

لومړی فصل

د ښځي اصلي حسن

الله تعالی ښځه په حیث د انسان په (احسن تقویم) ښه او بهترین شکل او صورت کي جوړه کړې ده او بیا یې، په ټولو انسانانو کي د انساني فطرت او طبیعت فطري تقاضا د ښځي طرفته کړې او ښځه یې د کایناتو داهم ترینو رکنو څخه ده او د ښځي په طبیعت کي یې نرمي او ضعف او داسي نور نرم احکام ایښي دي.

د انسان د رحم د جذبې رخ یې د دې طرف ته اړولی دئ او دې ته یې کشش، حیا او حسن ورکړی دئ. دا نو د الله تعالی و ښځي ته د حسن د څو تحفو څخه په یوه تحفه باندي نازول دي، مګر تر ټولو اهمه تحفه د دې طبیعي حیاء ده، چي د ښځي اصلي حسن دئ او دا طبیعي حیا د ښځي فطرت دئ، چي د ترتیب اصلي د نه ورکولو په صورت کي هم څه نه څه پاته وي، مګر په حقیقت کي دغه حیا چي کوم بنیادي شی په ښځه کي ایښی دئ، هغه اسلامي تربیت او شریعت مطهره دئ، په کومه ښځه کي چي حیاء او شرم نه وي هغه ښځه د طبیعت سلیمه په نزد په اصل کي حسینه نه ده. د حیاء صفت ښځه پخپل ځان کي مقبوله او ممتازه کوي او د نارینه وو لپاره د انتخاب تر ټولو مهمه وجه ده، چي دغه حیاء په اسلامي تربیت سره وي.

په اسلام کي د انتخاب مرکزي او اوله نقطه حیاء وي. حیاء د ښځي خزانه او زینت دئ، حیاء د ښځي زېور دئ، حیاء د ښځي اصلي حسن دئ، حیاء د ښځي معراج دئ، حیاء د ښځي ما فی الضمیر دئ، حیاء د ښځي د طرفه څخه و

معاشرې ته د سيده والي پيغام دئ، حياء د ښځي د طرفه څخه بهترين او د ښه نسل ورکولو اعلان دئ، حياء د ښځي د جنتي کېدو ضمانت دئ، حياء د ښځي د پاکوالي علامت دئ، ښځه خپله حياء ده، ښځه پرده ده، حياء د ښځي هر څه دي، حياء د ښځي اصلي سرمايه ده.

د لباس مقصد:

په اسلام کي لباس دوه مقصدونه لري:

اول دا دئ، چي د ستر د پټولو کار به کوي او دوهم دا دئ، چي لباس به د ښه معلومېدو لپاره هم استعمالوي، ځکه چي په قرآن شريف کي يو ځای د زينت د لفظ څخه ښه لباس هم مراد اخيستل سوی دي. الله‌تعالی فرمايي:

قُلۡ مَنۡ حَرَّمَ زِينَةَ ٱللَّهِ ٱلَّتِيٓ أَخۡرَجَ لِعِبَادِهِۦ (۱)

ترجمه: ورته ووايه (اې پيغمبره) چي د الله هغه ښايست (جامه) چا حرام کړی ده چي د خپلو بندګانو لپاره يې راويستلی (پيدا کړی) دئ.

دلته د زينت له لفظ څخه مفسرينو ښه لباس مراد اخيستی دئ.

دا دوه الله پاک بل ځای په قرآنکريم کي فرمايي:

يَٰبَنِيٓ ءَادَمَ خُذُواْ زِينَتَكُمۡ عِندَ كُلِّ مَسۡجِدٖ (۲)

ترجمه: اې د آدم عليه‌السلام اولادې! د هر لمانځه پر وخت خپل ښايسته (جامې) واخلئ (واغوندئ).

او دا معلومه خبره ده چي اسلام د يوه داسي لباس تعين نه دئ کړی چي خاص هغه لباس اغوستل لازمي وي، بل يو لباس اغوستل حرام وي. البته د لباس لپاره يې څه شرطونه او حدود معلوم کړي دي، چي د هغو شرطو او حدودو موافق لباس اغوستل لازمي او ضروري دي. که څه هم د لباس احکام مختلف دي، چي مختلف والی يې د احوالو او ځايو په اعتبار مختلف کېږي.

۱: (سورة الاعراف: ۳۲ آيت)

۲: سورة الاعراف: ۳۱ آيت

او علامه ابن تیمیه رحمه الله فرمایلي دي، چي په حقیقت کي د لباس مقاصد د ځایو د مقاصدو په ډول دئ، چي د ښځو لپاره داسي لباس اغوستل ضروري دي، چي په هغه کي د ښځي مکمله پرده وي، لهذا د ښځو او نارینه وو لباس جدا جدا دئ، ښه مستور او پرده کوونکی لباس د ښځو لپاره دئ او دوهمه درجه لباس د نارینه وو لپاره دئ.

لکه څرنګه چي مخکي اشاره ورته وسوه، چي د نبي کریم ﷺ یا یوه صحابي یا صحابیاتو څخه د یو داسي لباس تعین نه دئ سوی چي د هغه اغوستل لازمي وي او بل ډول لباس اغوستل ګویا حرام دي، البته شرطونه او حدود لري.(۱)

د لباس قسمونه

(۱) فرض لباس:

داسي لباس اغوستل د نارینه او ښځي لپاره چي ستر یې مکمل پټ‌کښي پټ‌سي فرض دي، ځکه الله تعالی فرمایي:

يَٰبَنِيٓ ءَادَمَ قَدۡ أَنزَلۡنَا عَلَيۡكُمۡ لِبَاسٗا يُوَٰرِي سَوۡءَٰتِكُمۡ وَرِيشٗاۖ وَلِبَاسُ ٱلتَّقۡوَىٰ ذَٰلِكَ خَيۡرٞۚ ذَٰلِكَ مِنۡ ءَايَٰتِ ٱللَّهِ لَعَلَّهُمۡ يَذَّكَّرُونَ ﴿٢٦﴾ (سورة الاعراف: ۲۶آیت)

ترجمه: اې د آدم علیه السلام اولادې! بې شکه موږ پر تاسي باندي جامې نازلي کړي دي (تاسي ته مو داسي جامې پیدا کړي دي) چي ستاسي عورتونه پټوي او (هم مو درته په جامو سره) ښایست (پیدا کړی دئ) او دغه (د تقوی لباس) ډېر ښه دئ (تر مادي لباس څخه) دغه (ذکر سوی مضمون) د الله جل جلاله د قدرتي

۱: مجموعة الفتاوی: ۲۲ – ۲۳ مخونه.

دلایلو څخه دئ، شاید چې دوی به پند واخلي.

علامه قرطبي رحمه الله فرمايي، چې: دا آیت د ستر د پټولو پر وجوب باندي دلالت کوي، ګویا د لباس اولین مقصد ستر پټول دي.(۱)

علامه شامي رحمه الله فرمايي، چې دومره لباس اغوستل چې ستر پټ کړي فرض دي.(۲)

د ښځي او نارینه د ستر حدود:

د نارینه ستر (عورت) د نامه څخه لاندي تر زنګنو پوري دئ او په هر حال کي يې پټول ضروري دي او د ښځي د عورت حدود د سر څخه بیا تر پښو پوري ټوله بدن د ورېښتانو په شمول عورت دئ، البته مخ، لاسونه او پښې د ضرورت په وخت کي ښکاره کولای سي يا د خپل محارم په مخ کي د ښکاره کېدو اجازه سته.(۳)

(۲) مستحب لباس:

د لباس دوهم قسم دا دئ، چې لباس به داسي وي چې په هغه کي د زینت او نعمت اظهار سوی وي، لکه څرنګه چې الله تعالی فرمايي:

وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾ (سورة الضحی: ۱۱آیت)

ترجمه: د خپل رب جل جلاله د نعمت بیان وکړه.

او په حدیث شریف کي نبي کریم صلی الله علیه وسلم فرمايي، چې: الله تعالی دا خوښوي چې پر خپلو بندګانو باندي د خپل نعمت اثر ظاهر او ښکاره کوي.(۴)

ځکه دا هغه لباس دئ، چې د خپل طاقت مطابق ښه لباس پاک لباس

۱: قال کثیر من العلماء هذه الآیة دلیل علی وجوب ستر العورة.

۲: اعلم أن الکسوة منها فرض و هو ما یستر العورة ... الخ. (ردالمختار: ج ۹، ص ۵۷۹).

۳: ستر عورة و هی للرجال ما تحت سرته الی ما تحت رکبته ... وللمرأة ... جمیع بدنها حتی شعرها النازل و الاصح الوجه و الکفین ... و القدمین (فتاوی شامي: ج ۲، ص ۹۳).

۴: ان الله یحب ان یری اثر نعمته علی عبده (ترمذي: ج ۲، ص ۱۰۹، باب الادب). و مستحب و هو زائد لأخذ الزینة و اظهار نعمت الله تعالی (رد المختار: ص ۵۷۹، ج ۹).

واغوندي او په هغه کي د شرعي حدودو هيڅ تجاوز نه وي سوی.

(۳) مباح لباس:

مباح لباس هغه لباس دئ، چي د زينت لپاره اغوستل کېږي، لکه په اخترو کي چي نوي او ښه لباسونه اغوستل کېږي، دغه ډول د جمعې په ورځ يا نورو ښاديو کي اغوستل کېږي.

نبي کريم ﷺ فرمايي: که څوک دوې جوړې کالي د جمعې د ورځي د اغوستلو لپاره رانيسي او دا د دغه چا د عامو لباسو څخه ماسوا وي نو پر هغه باندې هيڅ ګناه نسته.(۱)

د لباس په ذريعه په عباداتو کي تزئين او ښايستوالی خپلول د بعضو صالحينو څخه ثابت دي، ځکه حضرت تميم داري رضي الله عنه په زر درهمه د لمانځه لپاره چادر (پټو) رانيولی وو.(۲)

(۴) مکروه لباس:

د مکروه لباس څخه مراد د شهرت لباس دئ، مطلب يې دا دئ، چي لباس يا دومره ګران وي چي هر څوک يې يادوي چي په دومره يې رانيولی دئ او داسي داسي، يا داسي لباس وي چي ډېر ارزانه وي چي هر څوک په عيب ورته ګوري يا بد يې بولي.

د حضرت ابن عمر رضي الله عنه څخه چا پوښتنه وکړه، چي: زه څه ډول (لباس) واغوندم؟ نو ده مبارک ورته وفرمايل، چي: داسي لباس واغونده، چي په کتلو سره څوک عيب پر ونه وايي.

هغه شخص پوښتنه ورڅخه وکړه، چي دا څرنګه لباس دي؟

ده ورته وفرمايل، چي: د پنځو درهمو څخه بيا تر شلو درهمو پوري وي.

---

(۱): عن عبدالله سلام انه سمع رسول الله ﷺ يقول: لو اشترى ثوبين ليوم الجمعة سوى ثوبى مهنته (ابن ماجه: ج ۱، باب: ماجاء فى الزينة يوم الجمعة، ص ۷۷).

(۲): (مجمع الزوائد: ج ۵، ص ۱۳۵). و مباح: و هو الثوب الجميل للترين فى الأعياد ... الخ (ردالمختار: ص ۵۷۹، ج ۹).

دا معلومه سوه، چي باید داسي لباس استعمال سي چي اوسط قیمت ولري او اوسط لباس وي، نه ډېر ګران وي او نه ډېر ارزانه وي (۱)

(۵) حرام لباس:

د حرام لباس څخه مراد داسي لباس دئ، چي یا سترمند نه وي یعني د ستر ضروریات یې پوره کړي نه وي یا د کفارو د لباس سره مشابه وي، یا د یو خاص صنف لپاره حرام سوی وي، لکه د نارینه لپاره د ښځي لباس اغوستل یا د ښځي لپاره د نارینه لباس اغوستل یا د نارینه وو لپاره د ورېښمو لباس اغوستل چي شریعت مقدسه حرام کړی دئ.(۲)

د تشبیه یا مشابهت څخه څه مراد دئ؟

مشابهت یا تشبیه په اصل کي د شبه څخه اخیستل سوی دئ، معنی یې هم شکل کېدل. د مشابهت لفظي معنی ده دوه شیان یا دوه عملونه صورتاً یو کېدل یا یو شکل کېدل او د تشبه معنی ده د بل په ډول شکل جوړول یا اختیارول او په شرعي اصطلاح کي د مشابهت معنی دا ده، چي د کافرانو سره د دوی په عقایدو، عباداتو، عاداتو او معاشرتي او محلي طریقو او رواجو کي هم مثل کېدل.

دغه ډول د بې دینو خلکو سره لکه فاسق، جاهل او نورو بدو خلکو سره هم شکل کېدلو ته مشابهت ویل کیږي.

د مشابهت یا د تشبه د مطلب د واضح کېدو څخه معلومه سوه، چي ډېر کارونه یو ډول او یو شکل کېدای سي، مګر په کوم مشابهت کي چي موږ خبره کوو د هغه څخه مراد دا دئ، چي د کفارو او فساقو د یو عمل یا د دوی د شکل او صورت سره یوشان سي دې ته مشابهت ویل کیږي.

دوهمه اهمه خبره دا ده، چي د کفارو او فاسقانو سره په کومي حلیې او

---

[1]: (مجمع الزوائد: باب اللباس الشهورة، ج ۵ –ص ۱۳۵).

[2]: یکره للرجال لبس المعصفر والمزعفر والمورس والمحمر ای الأحمر قال الشامی رحمه الله و وجدنا النهی عن لبسه... من تشبه بالنار او بالاعاجم والتکبر... الخ (رد المختار: ص ۵۹۲، ج ۹).

شکل کي مشابهت راغلی وي هغه مشابهت يې قصداً کړی وي او يا بېله قصد او ارادې څخه مشابهت راغلی وي او بیا په کوم عمل کي چي مشابهت وي هغه به جائز وي یا حرام:

د شرعي حکم په اعتبار سره هغه مشابهت چي قصداً يې د خلکو د لیدلو لپاره کړی وي حرام دئ، البته که په یو شکل و صورت کي پخپله مشابهت راغلی وي په قصد او په نیت سره نه وي نو هغه صورت په تشبه کي نه دئ داخل ځکه داسي کار ونه سته، چي ضرورتاً یا د عامو خلکو معمول وي.

لهذا د کافرانو او فاسقانو په ډول عمل یا شکل جوړول که څه هم ظاهراً حرام نه وي خو کول يې بیا هم جائز نه دي. د مثال په توګه د دوی په ډول یا د دوی د لباس سره مشابهه لباس اغوستل جائز نه دي، ځکه چي دا د دوی فېشن خپلول دي او کله چي خلک ورته ګوري نو د کافر خیال پر کوي، ځکه د کافر یا فاسق حلیه یا شکل و صورت يې جوړ کړی وي او په بحر الرائق کي لیکلي دي، چي حرام مشابهت هغه ته ویل کېږي، چي د هغه شیانو په شریعت مقدسه کي بد او مزموم بیان سوی وي، لکه په اوسنی زمانه کي ښځي او انجوني ډېر چسپ پرتوګان او کمیسان چي ځیګر او اوږې يې راوتلي وي اغوندي یا يې اغوستل رواج دي، دا زموږ د ثقافت او دین سره هیڅ تعلق نه لري او نه يې د اغوستلو ضرورت سته، مګر بیا هم د مغربي انجونو سره د مشابهت لپاره په بعضو کورنیو کي ښځي یا انجوني يې اغوندي، او دا د ستر د پټولو صریح خلاف ورزي ده او پخپله بعضي ښځي يې په اغوستلو شرمېږي یا حیاء ورته درېږي.

نبي کریم ﷺ فرمايي:

من تشبه بقوم فهو منهم.[1]

ترجمه: چا چي د یو قوم سره مشابهت اختیار کړي نو هغه د هغه (قوم) څخه دئ.

---

[1]: (ابوداود: ب الباس الشهرة، ص ۳۱۴).

علامه ابن تیمیه رحمه‌الله فرمايي، چي: په دغه حديث کي وجه د ممانعت دا ده چي دا د يهودو زينت او شکل دئ او دکوم شي چي علت بيان سي او منع سوی وي نو هغه شی بالکل پرېښوول ضروري دي او په کومو شيانو کي چيې د يهودو او نصاراوو حليه او شکل معلوم سي نو هغه په هر صورت پرېښوول ضروري دي که د مشابهت نيت يې وي که نه وي او د بد او مذموم او مکروه لپاره اراده او نيت ضروري نه دي.

که چري يو خاص شکل يا حليه د کفارو يا فاسقانو خوښه وي نو هغه اختيارول هم جائز نه دي، ځکه بعضي وخت د يو جائز کار بندول عادت دفاسقانو ګرځېدلی وي جائز دي.

نبي کريم ﷺ فرمايي، چي: تاسي به ضرور د مخکنيو امتو پيرو (تابع) کېږی، لوېشت په لوېشت او ګز په ګز حتی تر دې اندازې پوري که هغوی د سمسارې غار ته داخل سي نو تاسي به هم پسي ور داخل سی.

(صحابه وو رضي‌الله‌عنهم عرض ورته وکړ): اې د الله تعالی رسول! د يهودو او نصاراوو هم؟

نبي کريم ﷺ ورته وفرمايل: نو د چا؟ او بيا نبي کريم ﷺ وفرمايل: چي د قيامت ورځ تر هغه وخته پوري نه قائمېږي تر څو چي زما امت د مخکني امت (يهودو او نصاراوو) لوېشت په لوېشت او ګز په ګز (هره کوچنۍ او لويه خبره) يې خپله نه کړي.(۱)

نو يو چا ورته وويل: يا رسول الله ﷺ! د فارس او روم په ډول؟

نبي کريم ﷺ وفرمايل: د دوی ماسوا نور څوک دي؟(۲)

په دې حديث شريف کي موږ ته د هغو خلکو ډولونه او اقسام معلوم سول، چي د هغو سره مشابهت کول منع سوی دئ او هغه خلک عام کفار،

۱: (عن ابی سعيد الخدری رضي‌الله‌عنه عن النبی ﷺ قال: لتتبعن سنن من قبلکم... قال فمن).

۲: (بخاري: کتاب الاعتصام بالکتاب والسنه، ص ۱۰۸۸، ج ۲).

مشرکین، اهل کتاب، مجوسیان او بدعت کوونکي دي (۱)

دې آیاتونه په قرآن شریف کي د یهودو، نصاراوو او مشرکینو سره د مشابهت او د دوی په ډول او رنګ کېدلو څخه منع راغلې ده، د الله تعالی ارشاد مبارک دئ:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٥﴾ (سورة آل عمران: ۱۰۵ آیت)

ترجمه: (اې مؤمنانو) تاسي د هغو خلکو په شان مه جوړېږئ چي دوی د هغه څخه وروسته چي واضح دلایل ورته راغلل ډلي ډلي سوه او په جګړو سوه او د دغو خلکو لپاره لوی عذاب دئ.

د الله پاک ﷻ بل ارشاد مبارک دا دئ:

وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ ۖ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿١٦﴾ (سورة الحدید: ۱۶ آیت)

ترجمه: او چی دوی د هغو کسانو غوندي ونه ګرځي کومو ته چي مخکي (تورات او انجیل) ورکړه سوي وه، نو پر دوی باندي (په غفلت کي) زمانه اوږده سوه نو زړونه یې کلک سول (خشوع یې د لاسه ورکړه) حال دا چي د دوی څخه ډېر کسان فاسقان (د شرعي چوکاټ څخه وتونکي) وه.

إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٧﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾

(سورة الجاثیه: ۱۷ – ۱۸ آیتونه)

ترجمه: (اې پیغمبره!) یقیناً ستا رب ﷻ به د دوی تر منځ د قیامت په

۱: (اقتضاء الصراط المستقیم: ۱۳۶ مخ).

ورځ په هغو قضایاوو کي (حقه) فیصله وکړي په کومو کي چي دوی اختلاف کوي.

بیا موږ ته په (مستقل) شریعت باندي وګرځولې چي د دیني کار څخه عبارت دئ، نو ته د همدغه شریعت پیروي کوه او د هغو کسانو د خواهشاتو پیروي مه کوه هغه چي نه پوهېږي.

له دې ماسوا چیري چي د اهل کتابو او مشرکینو بدوالی او ذم راغلی وي هغه هم د مشابهت د نه کولو دلیل دئ.

نبي کرم ﷺ فرمایي، چي:

وَ إِيَّاكُمْ وَالتَّنَعُّمْ وزى اَهْلَ الشِّرْكِ.

ترجمه: د تنعم (عیش پرستی) او د مشرکانو دلباس او عاداتو څخه پرهېز وکړئ (۱)

په هر صورت د دغه ارشاداتو څخه نو د تشبه مطلق ممانعت ثابتېږي، یعني که چیري یو څوک د دوی د شعائرو په ډول او رنګ او شکل خپل کړي نو که کفر نه وي نو په اسلام کي خو هم دا د دوی عادات او لباس او داسي نور نسته، بلکي دا څرنګه یو مسلمان نارینه یا مسلمانه ښځه کېدای سي، چي د کفارو او فاسقانو شعار او عادات او لباس یې خپل کړی وي او د خپل پاک دین شعائر او عادات یې پرې ایښي وي. نو د دغه چا حشر به هم د ذکر سوي حدیث مطابق د هغه کافرانو سره وي چي ده یې شکل او صورت د دوی په شان جوړ کړی وي او په حساب و کتاب کي به د دوی سره راپورته کېږي د مسلمانانو په صفو کي به نه وي.

علامه ابن تیمیه رحمة الله علیه فرمایي: که چیري فاسقان په یو خاص قسم او ډول لباس سره معروف او مشهور وي نو د بل چا لپاره هغه لباس اغوستل منع دئ، ځکه چي د ده په باره کي دا ګومان ونه سي چي دی هم د فاسقانو څخه دي او د کفارو او فاسقانو د لباس اغوستونکي د دوی معاونت کوونکي دي، او

۱: (صحیح مسلم: کتاب اللباس والزینة، ص ۱۹۱، ج ۲).

په دغه وجه څوک يې په اغوستلو سره ګناهکار بلل کېږي. (۱)

حضرت صنعاني رحمه الله فرمايي، چي: کوم څوک چي د کافرانو او بدعتيانو سره په يو شي کي لکه په لباس او شکل و صورت او داسي نورو کي مشابهت کوي نو هغه به (د قيامت په ورځ) د دوی څخه وي. (۲)

تشبه يعني د نورو قومو د طريقو د اختيارولو شرعي احکام او درجې:

۱. د کفارو سره په اعتقاداتو او عباداتو کي مشابهت کول کفر دئ.

۲. د کفارو سره په مذهبي رسوماتو کي مشابهت کول حرام دي، لکه: د نصاراوو (عيسايانو) په ډول د صليب نښان يا ټائي (نکټائي) په غاړه کول او يا د هندوانو په ډول زنار په غاړه کول او داسي نور مشابهتونه بېله شکه حرام دي.

۳. د کفارو د معاشرې (محلي) او قومي شعارونو، عاداتو او عملونو کي مشابهت کول مکروه تحريمي دي، مثلاً: د يو قوم خاص لباس استعمالول چي خاص د هغه قوم طرف ته منسوب وي او د هغه لباس استعمالونکي په استعمال سره د هغه قوم يو فرد بلل کېدای سي يا د کافرانو يو بل عمل چي د دوی قومي شعار وي په دې نيت او اراده کول، چي زه د دوی (کافرانو) سره مشابه جوړ سم دا ټول مکروه تحريمي دي.

۴. او کوم شيان چي د کفارو نه قومي، نه مذهبي او نه اعتقادي شيان وي محض دوی ايجاد کړي يا جوړ کړي وي او د ضرورت شيان وي، لکه د ساعتونو، موټرانو، سلاح او طيارو او داسي نورو په استعمال کي حقيقتاً مشابهت نسته، په دې شرط چي په استعمالولو کي يې د کافرانو سره د مشابهت نيت او اراده نه وي کړې جائز دي.

۵. په مسلمانانو کي چي څوک فاسق يا بدعتي وي د هغه وضع او حليه

۱: (فيض القدير: ج ٦، ص ۱۰۴).

۲: (سبل السلام شرح بلوغ المرام: ج ۴، ۱۵۵۵ مخ).

او د دوی نور هغه شيان چي د فاسقانو او بدعتيانو عمل او کار بلل کېږي د هغه عمل په کولو سره د فاسقانو او بدعتيانو سره مشابهت دئ او دغه مشابهت کول ګناه ده (۱)

د تشبه د ختمېدو نښاني:

د تشبه (د نورو قومو [کفارو] سره د مشابهت) معيار دا دئ، چي د کومو شيانو په ليدو سره د عامو خلکو ذهن او فکر دې طرف ته تللی چي دا عمل د کفارو دئ او د کفارو سره خاص دئ نو دا تشبه ده او که د عامو خلکو ذهن د کفارو طرف ته نه تللی نو بيا تشبه نه ده او تر څو چي دغه خصوصيت پاته وي نو تر هغه وخت پوري څوک د دغه مشابهت څخه منع کېږي، لکه د کوټ و پتلون اغوستل يا د ښځو لپاره د هندوانيانو په ډول ساړی اغوستل چي د دغه په اغوستلو سره د مسلمان ذهن دې طرف ته چي دا د کفارو لباس دئ ځي. البته بعضي هغه شيان چي منصوصي په شريعت مقدسه کي منع سوي وي هغه که پر عام حالت باندي پاته وي يا پر خاص حالت باندي وي په هر وخت کي ناجائز بلل کېږي(۲)

د لباس شرطونه:

د لباس په اړه که څه هم د نبي کريم ﷺ څخه د يو خاص لباس حکم يا د دې صحابه کرامو رضي الله عنهم په قول يا عمل باندي دا ثابته سوې نه ده، چي د مسلمانانو لپاره يې د يو خاص لباس اغوستل لازم کړي وي. البته د احاديثو او فقهي د کتابو څخه دا ضرور ثابتېږي، چي د لباس لپاره څه نا څه شرطونه سته او د هغه شرطو مطابق لباس اغوستلای سي، ځکه د ښځو د لباس د اغوستلو لپاره لاندي شرطونه مراعتول ضروري او لازمي دي او د نه مراعتولو په صورت کي د لباس مقصد او مطلب پاته کيږي:

اول شرط دا دئ، چي د ښځي لباس بايد مکمل ساتر (پټوونکی) وي

[1]: (اصلاح خواتين، حضرت مولنا اشرف علي تهانوي رحمه الله، ص ۳۷۰).
[2]: (اصلاح خواتين، حضرت مولنا اشرف علي تهانوي، ص ۳۷۱).

چي د سر څخه بيا تر پښو پوري پټ وي. ځکه چي د ښځي ټول بدن عورت دئ، او پټوالی يې ضروري او لازمي دئ.

دوهم شرط دا دئ، چي کم از کم به لباس دومره پنډ وي چي بدن او جسم نه سي معلوم، که چيري لباس باريک وي نو يو بل لباس ورسره اغوستل ضروري او لازمي دي، ځکه چي بدن يې ځني ښکاره نه سي.

يو وخت د نبي کريم ﷺ په خدمت کي حضرت اسماء رضي الله عنها حاضره سوه، هغې يو باريک لباس اغوستی وو، نو کله چي نبي کريم ﷺ ورته وکتل مخ يې ځني واړاوه او ورته ويې فرمايل: اې اسماء کله چي انجلۍ بالغه سي نو د هغې د بدن څخه د لاسو او مخ څخه ماسوا نور بدن پټول ضروري او لازمي دي چي د بدن يوه حصه يې ښکاره نه سي. (۱)

او حضرت عائشه رضي الله عنها د دې وريره حضرت حفصه رضي الله عنها ته راغله، هغې يو باريک نازک لباس اغوستی وو، حضرت عائشې رضي الله عنها د هغې هغه لباس ورڅيري کړ او بل پنډ لباس يې ورکړ. نو ځکه د لباس لپاره پنډوالی او پراخ والی شرط دئ. (۲)

دريم شرط دا دئ چي لباس بايد دومره تنګ يا چسپ نه وي چي د بدن يا جسم اعضاء يې معلوميږي، ځکه په حديث شريف کي نبي کريم ﷺ فرمايي، چي د جهنميانو او دوږخيانو دوه جماعت يا ټولۍ داسي وې چي ما نه وې ليدلي. يو جماعت د هغو خلکو وو، چي د غوايي د لکۍ په ډول يوه چلاخه يا غمچينه به يې په لاس کي وه چي په هغه سره به يې ناحق خلک وهله او دوهم جماعت د هغو ښځو دئ، چي ظاهراً خو يې لباس او کالي اغوستي وي ليکن په حقيقت کي لڅي وي او دوی نارينه خپل طرفته مائله کوي او پخپله هم

۱: و عن عائشة ان اسماء بنت ابی بکر دخلت علی رسول الله ﷺ و عليها ثياب رقاق فاعرض عنها و قال يا اسماء ان المرأة ... و اشار الی وجهه و کفيه (مشکوة: ص ۳۷۷، ج ۲).

۲: و عن علقمة بن ابی علقمة عن امه قالت دخلت حفصة بنت عبد الرحمن علی عائشة و عليها خمار رقيق فشقته عائشة رضي الله عنها و کستها خمارا کثيفاً (مشکوة: ص ۳۷۷، ج ۲).

دنارينوو وطرف ته مائلي وي، د هغو به سر د بختي اوښ د بوک په ډول جوړ کړی وي يعني د سر ټوله وربښتان به يې د سر په يوه حصه باندي جمع کړي وه، داسي ښځي به نه جنت ته داخلېږي او نه به د جنت خوشبويي بوی کړي، که څه هم د جنت خوشبويي تر ډېري فاصلې پوري ځي.(۱)

څلرم شرط دا دئ، چي دغه لباس به د کافري يا فاسقي يا بېکاري ښځي فېشن نه وي، ځکه چي د مسلماني ښځي لپاره دا نه ده په کار چي د کافري يا فاسقي ښځي لباس خپل کړي، دا د مسلماني ښځي د شان څخه خلاف دي، ځکه د حضرت عبدالله ابن عمر ﷺ څخه روايت دي، چي:

نبي کريم ﷺ زما څخه دوې جوړې ژړ رنګ کالي چي ما اغوستي وه وليدل نو ويې فرمايل، چي دا د کافرانو کالي يا لباس دي دا مه اغونده.

اوس نو چي د کافرانو د لباس د رنګ د وجي منع وفرمايل نو د کافرانو په ډول يا بعينه د هغو په شکل لباس جوړول خو بيا بېخي نه دئ جائز.(۲)

پنځم شرط دا دئ، چي د ښځي لباس به د نارينه وو د لباس په ډول نه وي، ځکه د ښځو لپاره د نارينه وو لباس اغوستل او نارينه وو ته د ښځو لباس اغوستل جائز نه دي.

نبي کريم ﷺ فرمايي، چي د ښځو سره پر مشابهت کوونکو نارينه وو باندي او د نارينه وو سره پر مشابهت کوونکو ښځو باندي لعنت وي.(۳)

شپږم شرط دا دئ، چي لباس به يې د فخر، تکبر او رياکارۍ نه وي ځکه رياکاري هم يو شرک خفي دي او تکبر د سلو بلاوو څخه يوه بلا ده، او نبي

---

[1]: عن اي هريرة ﷺ قال قال رسول الله ﷺ: صنفان من اهل النار لم ارهما قوم... و ان ريحها لتوجد من سيرة كذا كذا (مسلم كتاب اللباس و الزينة: ص ۲۰۵، ج ۲).

[2]: ان عبدالله بن عمرو بن العاص اخبره قال راى رسول الله على ثوبين معصفرين فقال ان هذه من ثياب الكفار فلا تلبسها (مسلم، كتاب اللباس و الزينة: ۱۹۳، ج ۲).

[3]: عن ابن عباس ﷺ قال لهن النبي ﷺ المتشبهين من الرجال النساء و المتشبهات من النساء بالرجال (صحيح بخاري، كتاب اللباس: صص ۸۷۴، ج ۲).

کریم ﷺ فرمایي چا چي په دنیا کي د شهرت لباس واغوستی د قیامت په ورځ به الله تعالی هغه ته د ذلت لباس ور واغوندي. بیا به یې د اوره ور ډک کړي.(۱)

اووم شرط دا دئ، چي: لباس به اعتدال او میانه روی وي یعني د لباس په اغوستلو کي دغه خبره مراعتول په کار دي، چي نه فضول خرڅي پکښې راسي او نه داسي وي چي د ډېرو کمو پیسو وي، چي بخل پکښې راسي او یا یو سړی خوار پکښې معلوم سي، بلکي متوسطه لار اختیارول په کار دي. د ډېر ګران لباس د اغوستلو څخه پرهېز پکار دئ او ضمناً به د تکبر څخه پرهېز راسي.

اتم شرط دا دئ، چي: په لباس کي به یو داسي شی نه وي موجد چي د هغه د وجي یې اغوستل حرام وي، مثلاً: پر لباس باندي د ذي روح شي لکه د یو حیوان یا انسان عکس و و تصویر وي، ځکه په حدیثو کي د عکسو په جوړولو او دغه ډول د خرڅولو او رانیولو بد او مذموم بلل سوی دئ.

او حضرت عائشه رضي الله عنها فرمایي چي نبي کریم ﷺ زما څخه د یوې پردې د رانیولو د وجي ناراضه سو، چي پر هغه باندي عکس وو او دغه ډول نبي کریم ﷺ فرمایي، چي هغه کور ته د رحمت ملائکي نه ورځي په کوم کور کي چي عکسونه (انځورونه) موجود وي.(۲)

د ستر پټول:

ستر پټول ضروري او د اسلام د بنیادي احکامو څخه دئ او د انسانیت لوړي مرتبې پوره کوي، ځکه چي د آدم علیه السلام او حوا رضي الله عنها څخه د جنت لباس

۱: عن عبدالله بن عمر رضي الله عنه قال رسول الله ﷺ من لبس ثوب شهرة فی الدنیا البسه الله ثوب مذلة یوم القیامة ثم الهب فیه ناراً (ابن ماجه، کتاب اللباس: ص ۲۵۷).

۲: عن عائشة رضي الله عنها انها اشترت نُمرقة فیها تصاویر ... ثم قال ان البیت الذی فیه الصور لاتدخله الملائکة (مسلم: کتاب اللباس، باب تحریم تصویر صورة الحیوان: ص ۲۰۱، ج ۲).

لیري سو نو فوراً یې خپل ستر په بلګو باندي پټ کړ او په انساني فطرت کي دا خبره داخله ده، چي باید څوک د عریانیت (لڅوالي) څخه ځان وساتي، ځکه عریانیت (لڅوالی) د حیوانانو خاصه ده.

بیا دین اسلام خو فطرتاً دین دئ او هغه انساني فطرت په اصل شکل او صورت کي وړاندي کوي، لهذا د ستر د پټوالي اهتمام کول ضروري دي او شریعت مقدسه چي د ستر کوم حدود بیان کړي دي هغه مراعتول خپله شرم او حیا ده. لکه څرنګه چي نبي کریم ﷺ حضرت اسماء رضي الله عنها د باریک (نازک) لباس په اغوستلو کي ولیدل مخ مبارک یې څني وګرځاوه او ورته ویې فرمایل، چي:

د مخ او لاسو څخه ماسوا د بدن یا جسم یوه حصه لڅول هم نه دي جائز او دغه ډول چونکه د صحابه وو په زمانه کي د ګنډل سوو لباسو رواج کم وو او د پرتوګ (پاجامه) پر ځای تهبند (لنګ) استعمالېدی، ځکه په حدیث شریف کي راځي چي یوه صحابیه رضي الله عنها د سوارلۍ څخه ولوېده نو نبي کریم ﷺ د دې خوف (بېري) چي ستر یې نه وي ښکاره سوی خپلي سترګي پټې کړې او بیا چي کله صحابه وو رضي الله عنهم ورته وفرمایل چي یا رسول الله ﷺ! هغې ښځي خو پرتوګ اغوستی وو، نو نبي کریم ﷺ د ستر د پټولو اهمیت بیان کړ او هغو ښځو ته چي ښه سترمندي وې یعني ستر کوونکي وې د مغفرت دعا وکړه.[1]

لهذا کومه ښځه چي ځان دینداره بولي او غواړي چي د نبي کریم ﷺ په دعا کي ځان شامله کړي لکه څرنګه چي په مخکني حدیث شریف کي ذکر سوه نو دي د ذکر سوو شرطو مطابق خپل لباس جوړوي او اغوندي دې او د ښځو د سرپرستانو دا وظیفه ده چي خپلي ښځي او د خپل کور ښځینه افراد د ذکر سوو شرطو په لباس باندي مکلف کړي، ځکه د کور سرپرست د خپل کور مسئول دئ، او د هر مسئول څخه د قیامت په ورځ پوښتنه او سوال د خپلو افرادو په باره کي کېږي.

[1]: (مجمع الزوائد: کتاب اللباس والزینة، ج ۲، ص ۸۰۳).

قال رسول الله ﷺ:...... أَلَا فَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ. [1]

د ښځو لپاره څنګه لباس اغوستل په کار دي؟

د ښځې ټوله بدن عورت دئ، ځکه د هغه پټول شرعاً، طبعاً او عقلاً فرض دي او د ايمان راوړلو وروسته فرض د ستر پټول دي.

ځکه حضرت عائشه رضي الله عنها فرمايي، چې پر هغو ښځو باندي دي د الله تعالى رحم وي چې دوی د اسلام په ابتداء کي (د مکې مکرمې څخه و مدينې منورې) ته هجرت کوي، نو کله چې د الله تعالى دغه حکم نازل سو: (وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ)[2]

ترجمه: او پرخپلو سينو دي د خپلو پړونو پلوونه واچوي.

نو دغو ښځو خپل پنډ ټوکران پرې کړل پوړني يې څني جوړ کړل، پر خپل سر، غاړه، سينه باندي يې واچول او ځانونه يې ښه مستور (پټ) کړل.

او دا ډول اسلام ښځو ته حياء او شرم ورښيي، د نامحرم سره يې د يو ځای کېدو څخه منع کوي او د اسي جامو (کالو) د اغوستلو څخه چې باريک (نازک) وي يا چسپ وي يا لنډ وي يا هر هغه ډول لباس چې د هغه په اغوستلو سره د لباس مقصد او مطلب نه حاصلېږي هغه يې منع کړی دئ او د داسي لباس (جامو) حکم ورکوي چې په هغه لباس کي ستر پټ وي، باريک (نازک) نه وي، تنګ نه وي، لنډ نه وي، بې لستوڼو نه وي، بارچاکي نه وي، ګرېوان يې خلاص نه وي او دا ډول نور چې ستر ته نقصان پېښوي، ځکه چې ښځه چې څومره مستوره وي په هغه اندازه يې حياء او شرم ډېر وي نو اسلام هم و چا ته د حياء او شرم سبق ورکوي.

د مروجه فېشن د لباس حکم:

نن سبا ځيني داسي فېشنونه رواج سوي دي، چې د لباس اصل مقصد او مطلب يې پاته سوی وي، ډېري داسي ښځي سته چې هغه دا ډول لباس

---

[1]: مسند امام احمد ورقمه ۴۹۲۰، ج ۹ ص: ۴۵٦، ط: المکتبة الشاملة.
[2]: النور، اية ۳۱

(جامې) اغوندي که د بدن څه حصه لڅه وي دوی پروا نه په کوي او داسي لباسونه اغوندي چي بدن يې تر معلومېږي. آن تر دې پوري چي ورنونه، سينې او بازوګان يې ټوله معلومېږي، نو داسي لباس (جامې) اغوستل د نه اغوستلو سره برابر دي، ځکه د داسي لباس (جامې) د اغوستونکو ښځو په باره کي نبي کريم ﷺ فرمايي، چي:

يو داسي د ښځو جماعت (ټولنه) به وي چي لباس خو به يې اغوستی وي (مګر د هغه سره) به لڅي وي، نارينه به (ځان ته) مائله کوي او (خپله به نارينه وو) ته مائله کېدونکي وي او سر به يې د اوښ د بوک په ډول جوړ کړی وي، يعني ورېښتان به يې پر سر باندي يو ځای کړي وي. نو دغه ډول ښځي به جنت ته نه سي داخلي او نه به د جنت خوشبويي بوی کړي، که څه هم د جنت خوشبويي تر ليري ليري ځايو پوري رسيږي (۱)

نو لهذا د داسي مروج فېشن لباس اغوستل چي د لباس مطلب او مقصد پکښي پاته سوی وي جائز نه دي او سزاء يې دا ده لکه څرنګه چي په لوړ حديث کي ذکر سوه.

د ښځو فېشن پرستي:

خصوصاً په اوسنی زمانه کي د فېشن پېروي د ښځو مزاج جوړ سوی دئ، او دوی دا فکر کوي چي لباس د ځان لپاره نه دئ بلکي د نورو د ليدلو لپاره دئ، ځکه لباس د خپل خاوند لپاره اغوستل په دوهمه مرتبه کي بولي، او د دوی په فکر اصل د ښه لباس اغوستل فېشن دئ، په دغه لباس باندي به خلک زما تعريف وکړي او زه به د نورو ښځو په نظر کي ښه معلومه سم.

ځکه يې نو نتيجه دا کېږي، چي ښځي په خپل کور کي او د خاوند په مخ کي په خيرن لباس کي اوسي او کله چي له کوره څخه د وتلو په وخت کي وي بيا د ښه لباس د اغوستلو کوښښ کوي، ځکه چي دا د فېشن موافقه سي.

لهذا ښه لباس اغوستل د ښځي لپاره اول د خاوند حق دئ، د نورو د

۱: (مشکوة: ج ۱، ص ۳۰۶).

لیدلو لپاره لباس اغوستل د خاوند پر حق تجاوز بلل کېږي.

د هري ښادۍ لپاره جلا جلا لباس اغوستل یا جوړول:

د ډېرو ښځو اوس دا مزاج جوړ سوی دئ، چي د یوې ښادۍ لپاره یو لباس واغوندي نو په بله ښادي کي یې نه سي اغوستلای، ګویا د دې په فکر اوس دغه لباس د دوهم ځل لپاره اغوستل حرام دي او یا دا یې بد بولي، چي په یوې ښادي کي یې یو لباس اغوستی وي په بله ښادي کي یې هم واغوندي نو نوري ښځي به دا فکر وکړي، چي دا یوه جوړه کالي په هره ښادي کي اغوندي، نو په دې باندي د دې په فکر دا بې عزته کېږي، یا بده په معلومېږي. په دغه اراده باندي نو د هري ښادۍ لپاره نوی لباس جوړول یا اغوستل منع دئ البته که د خپل ځان د خوښي لپاره یا د خاوند د خوښي لپاره اغوستل وي بیا پروا نه لري.

د ښځو لپاره کوم رنګ لباس مناسب دي؟

د ښځو لباس د رنګ په اړه چونکه یو خاص رنګ نه دئ مقرر سوی البته په بعضو ځایو کي نبي کریم ﷺ د ښځو د زینت په خاطر سپین لباس خوښ کړی دي. لهذا د ښځو لپاره هر ډول رنګه لباس اغوستل چي د دوی زینت پکښي راسي جائز دي.

البته که یو رنګ داسي وو، چي په عرف کي د نارینه وو لپاره خاص وو نو د ښځو لپاره یې بیا هغه رنګ استعمالول د نارینه وو د مشابهت له وجي جائز نه دي.(۱)

د ښځو لپاره د باریک (نازک) لباس د اغوستلو حکم:

لباس که باریک وي چي د هغه ځخه د بدن د ننه حصه معلومېږي یا لباس دومره چسپ وي چي د هغه ځخه د بدن ساخت (اعضاء) معلومېږي، نو داسي لباس ځیني وخت تر لخ بدن ډېر شهوت پیدا کوونکی وي، ځکه د داسي لباسو

---

[1]: یجوز للمراة ان تلبس من الثیاب ما هو معتاد للناس من ای لون کان ... لعن المشتبهات من النساء بالرجال و بالعکس. (فتاوی هیئة کبار العلماء: ص ...).

د اغوستلو په باره کې حضرت عائشه رضي الله عنها داسي فرمايي:

يوه ورځ د بنو تميم د قبيلې څخه ښځي حضرت عائشې رضي الله عنها ته راغلې، چي هغوی باريک (نازک) لباسونه اغوستي وه، کله چي حضرت عائشې رضي الله عنها ورته وکتل، نو حضرت عائشې رضي الله عنها ورته وفرمايل: که چيري تاسي مؤمناني ښځي ياست نو د مؤمنانو ښځو داسي لباس نه وي او که چيري مؤمناني ښځي نه ياست نو څه ډول چي غواړئ هغسي خوند ونه اخلئ.(۱)

لهذا د ښځو لپاره داسي لباس اغوستل چي په هغه لباس کې د بدن پټ اعضاء (اندامونه) ښکاره کېږي د ښځو او نارينه وو د دواړو په مخ کې يې اغوستل حرام او ناجائز دي.(۲)

د باريک (نازک) پوړني د پر سرولو حکم:

نن سبا ښځي د سر پټول يا پوړنى پر سرول عيب بولي او که يې پر سروي هم بيا دومره نازک او باريک يا کوچنى وي چي د سر وېښتان او حسن و جمال يې په هغه باندي نه پټېږي او د پردې مقصد پکښي پايمال سوى وي. ځکه يو وخت حضرت عائشې رضي الله عنها ته د دې وريره حضرت حفصه بنت عبدالرحمن رضي الله عنها راغله په دې وخت کې حضرت حفصې رضي الله عنها باريک (نازک پوړنى پر سر کړى وو) حضرت عائشې رضي الله عنها د دې څخه پوړنى واخيستى ورڅيري يې کړ او له خپل ځان څخه يې پنډ پوړنى د پر سر کېدو لپاره ورکړ.

د دې حديث څخه دا معلومه سوه چي د باريک (نازک) پوړني د پر سر کېدلو څخه ځان ساتل په کار دي، که څه هم ډېري داسي ښځي سته چي خپل ځان ديندار ه بولي مګر بيا هم دغه ډول نازک او کوچني پوړني پر سروي.

۱: (قرطبي: ج ۱۲، ص ۲۳۳).

۲: قال العلامة ابن عابدين رحمه الله: قول مفادة ان رؤية الثوب بحيث يصف حجم العضو ممنوعة ولو كثيفا لا ترى البشرة منه، (ردالمختار: ج ٦، ص ٣٦٦، كتاب الحظى والاباحة).

و روى ابو سعيد الخدري رحمه الله عنه عليه السلام انه قال: لا ينظر الرجل الى عورت الرجل ولا المراة الى عورة المرأة، (احكام القرآن للترمذي: ج ۳، ص ۳۲۴).

لهذا د ښځو لپاره د باريک (نازک) پوړني د پر سر کېدو څخه پرهېز کول لازم دي او داسي پوړني پر سر کول ضروري دي چي د سر وربښتان، غاړه او ځيګر پکښي پټ وي.(۱)

ايا د ښځو لپاره لڅ سر ګرځېدل جائز دي؟

که څه هم د ډېرو ديندارو خاندانو ښځي لڅ سر کېدل عيب او بد بولي مګر بيا هم ډېري ښځي داسي سته چي لڅ سر په کور کي يا په بيابان کي اوسي، يعني پوړنی نه پر سر وي، چي دا يو فېشن دئ.

او د داسي ښځو په باره کي شيخ الاسلام جعفر کناني رحمة الله عليه پخپل کتاب کي يو حديث رانقلوي، په حديث شريف کي دا رانقلوي چي په کوم کور کي چي ښځه لڅ سر ګرځي ملائکي د هغه څخه نفرت کوي، لهذا د ښځو لپاره لڅ سر په کور کي او په بيابان کي ګرځېدل جائز نه دي.(۲)

د ښځو لپاره د کوټ پتلون (پينټ شرټ) اغوستلو حکم:

که څه هم په اوسنۍ زمانه کي نارينه او ښځينه مسلمانان د کفارو او مشرکينو لباس اغوندي يا ښځي د نارينه وو لباس اغوندي او دا عمل د دوی په فکر ترقي او فېشن دئ، او کوم شی چي د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله عليه وسلم په نزد د نفرت باعث او د لعنت سبب ګرځي هغه څرنګه د ترقۍ شی کېدلای سي. په دې کي انساني او ايماني ترقي او پرمختګ خو نسته البته حيواني، شهواني او د لعنت او نافرمانۍ ترقي ده، ځکه دا لباس چي د پينټ شرټ (کوټ پتلون) په نامه يادېږي د کفارو او مشرکينو او بې حيايۍ لباس دئ، د مسلمان لپاره که نارينه وي يا ښځينه وي دغه لب س اغوستل نه دي مناسب. د کوټ پتلون (پينټ شرټ) په اغوستلو کي د لباس مقصد چي د اعضاوو پټول دي د تنګوالي د وجي نه سي پر ځای کېدای، يعني د تنګ والي د وجي داسي

۱: وعن علقمة بن ابي علقمة عن امه قالت دخلت حفصه بنت عبد الرحمن على عائشة رضي الله عنها و عليها خمار رقيق فشقته عائشة رضي الله عنها و كستها خمارا كثيفاً (مشكوة: ص ۳۷۷، ج ۲)

۲: (بلوغ القصد والمرام ببيان بعض ما تنفر منه الملائكة الكرام).

وي لکه لڅ اندامونه او د کفارو او فاسقانو سره د مشابهت له وجې يې په شريعت مقدسه کي اغوستل جائز نه دي.[1]

د ساړۍ اغوستلو حکم:

چيري چي په مسلمانانو کي ساړۍ اغوستل رواج نه وي، بلکي يوازي د کفارو او مشرکينو سره خاص وي نو هلته د ساړۍ اغوستل د کفارو سره يا فاسقانو سره د مشابهت د وجې يې اغوستل مکروه دي.

او که په مسلمانانو کي هم د ساړۍ اغوستلو رواج وي نو بيا اغوستل يې جائز دي. البته اوس چي کومي عامي ساړۍ اغوستل کېږي، هغه داسي وي چي په هغه کي د ښځو پوره بدن (جسم) پټ نه وي، بلکي لاسونه يې تر بغلو پوري لڅ، شا و نس او سر يې هم لڅ وي، لهذا د ښځو لباس بايد داسي وي چي د دوی بدن او جسم ټوله پکښې پټ وي، لکه څرنګه چي د لباس په اصولو کي ذکر سول او دغه عامي ساړۍ چي اوس اغوستل کېږي په دې کي هم بدن او جسم پټ نه وي نو اغوستل يې جائز نه دي.[2]

د فراکي لباس اغوستلو حکم:

فراک هغه بې لستوڼو لباس دئ، چي په هغه کي بازوګان تر بغلو پوري سره د سينې لڅ وي او د فراک لباس په اغوستلو کي يو ډول د کفارو د ښځو سره مشابهت وي نو لهذا د صالحو ښځو لپاره د فراکي لباس اغوستل نه دي مناسب، البته د نهو کلونو څخه د کم عمر نجلۍ ته يې ور اغوستل جائز دي،

---

[1]: ليس للمرآة ان تلبس الثياب الضيقة لما فى ذلک من تحديد جسمها و ذلک مثار للفتنة والغالب فى البنطلون انه ضيق ... الخ.
فتاوى هيئة الكتاب العلماء: ج ٢، ص ٢٣٩، احكام تجميل النساء: ج ١، ص ٢٢٩، امداد الاحكام: ج ٤، ص ٣٤٠.

[2]: (امداد الاحكام: ج ٤، ص ٣٤٨) الشرط السابع: عدم التشبه بالكفار و اهل الكتاب والفساق: و هذا شرط عظيم فى زينة المرأة المسلمة ... و الخنا و الفجور ... (احكام تحميل النساء: ج ١، ص ١١١).

خو دا خبره ده چي کوچنۍ نجوني بايد د کوچنيوالي څخه د دا ډول لباسو څخه ليري وساتل سي، ځکه چي د دا ډول بېکاره لباس اغوستل يې عادت جوړ نه سي.

او د ښه تربيت غوښتنه هم دا ده چي د لويښت څخه وروسته د ښه لباس عادي جوړه وي.(١)

د بې لستوڼو يا نيم لستوڼي لباس د اغوستلو حکم:

د نيم لستوڼي لباس اغوستل په داسي ځايو کي چي هلته يوازي د ښځي محرم لکه پلار، ورور، ماما، اکا، وراره او خوريی او داسي نور وجود ولري او د فتنې بېره هم نه وي جائز دي که څه هم د حياء او شرم له مخي مناسب نه دي او په داسي ځای يا کور او ماحول کي چي نيم لستهوني لباس اغوستل چي نامحرم يعني هغه څوک چي د دې نکاح ورسره صحيح کېږي يا يو وخت ورسره صحيح کېدای سي، جائز نه دي. خصوصاً په هغو کورو کي چي هلته لېورونه، د خاوند د اکا زامن ورسره په يوه کور کي اوسي جائز نه دي، ځکه چي لېورونه او د خاوند د اکا زامنو ته او داسي نورو د خاوند قريبانو ته د دې مخ لڅول نه دي جائز نو لېڅي يا بازوګان لڅول بيا بېخي نه دي ورته جايز.(٢)

د خلاص ګرېوان د قميص اغوستلو حکم:

داسي لباس يا قميص چي په هغه کي سينه او غاړه ښکاره وي که څه هم د خپل محارمو لکه پلار، ورور، اکا، ماما او داسي نورو په مخکي اغوستل که د فتنې بېره نه وي پروا نه لري البته د حيا له مخي د خپلو محارمو په مخکي يې

١: (اعلاء السنن: ج ١١، ص ٢٦٩ – ردالمختار: ج ١، ص ١٦٢).

٢: يرى المحرم من الرجال من محارمة مواضع الزينة من وجه و رأس و صدر و ساق و عضه ان أمن الشهوة عندالخفيه ... و قيد بعضهم بان روية اليدين الماجة الى المرفقين و هذا كله بشرط امن الشهوة (احكام تحميل النساء: ص ١٠۴).

و من محرمة هى من لا يحل له نكاح أبداً بنسب او سبب ... والساق و اعضو ان أمن تنهوته ... و الالا ... و البطن (الدرالمختار: ج ٦، ص ٣٦۴)

هم اغوستل مناسب نه دي او د نامحرمو په مخکي چي د هغوی سره د دې ښځي نکاح صحیح کېدای سي اغوستل يې جائز نه دي.
خصوصاً په داسي کور کي چي هلته لېور، د اکا زامن او داسي نور قريبان ورسره اوسېږي.(۱)

د ښځو لپاره د برچاکي قميص اغوستلو حکم:

يو فېشن خو د برچاکي قميص دا دئ چي بارچاک يې دومره لوی ورجوړ کړی وي چي اغوستونکی که څه هم يو شی يې پر سر اچولی وي بيا يې هم د بارچاک د طرفه څخه بدن معلومېږي.
او بل داسي فېشن په قميص کي هم سته چي د مخ د لمني طرف ته يې دومره بارچاک ورکړی وي چي تر نامه پوري وي يا تر نامه يو څو انچه کښته وي نو دا ډول لباسونه اغوستل د بې شرمۍ او بې حيايۍ علامې او نښې دي، او د داسي لباسو اغوستل جائز نه دي البته که يې د برچاکو څخه بدن نه معلومېدی بيا هم د شرم او حيا له مخي اغوستل مناسب نه دي، ځکه د نېکو او مؤمنو صالحو او غيرتمنو ښځو لباس دا ډول نه وي او صالحي ښځي داسي لباس اغوندي چي په هغه کي دوی ښې پټې او مستوري وي.
د حضرت هندي رضي الله عنها د قميص د لستوڼو په باره کي راځي، چي هغې د لويو لستوڼو والا قميص اغوستی، ځکه دا وايي چي زما د لاسو پرده هم خوندي وي.
ښو ښځو په دومره اندازه د لباس مراعت کوی.(۲)

۱: و من محرمة هی من لا يحل له نکاح ابداً بسبب او سبب ... والوجه و الصدر و الساق و العضدان امن شهوته ... و الا الخ (الدر المختار: ج ٦، ص ٣٦٤ – ٣٢٩).

۲: (فتح الباري: ج ١، ص ٣٧٣).
لا يجوز لبس الرقيق من الثياب اذا کان يشف عن العورة، فيعلم لون الجلد من بياض او حمرة سواء فی ذلک الرجل والمرأة ولو فی بيتها ... الخ (الموسوعة .....، ج ٦، ص ١٣٦).

د چسپ لباس د اغوستلو حکم:

په اوسني زمانه کي ډېري داسي ښځي سته، چي د نوي فېشن په نامه داسي تنګ لباسونه اغوندي، چي په هغو لباسو کي د لباس مقصد نه تر سره کېږي، ځکه چي د بدن ساخت (جوړ) واضح ښکاره کېږي او د تنګ لباس اغوستل د دوړخيانو ښځو نښاني ده او تنګ لباس نه د محرمو لکه پلار، ورور او داسي نورو په مخکي اغوستل جائز دئ او نه د نامحرمو (چي نکاح يې ورسره صحيح کېږي) جائز دئ.

نبي کريم ﷺ د هغو ښځو په باره کي چي تنګ لباس اغوندي فرمايي: که څه هم لباس به يې اغوستی وي ليکن د تنګوالي يا نازک والي له وجي به لڅي وي نو دوی به جنت ته نه سي داخلي او نه به د جنت بوی پيدا کړي که څه هم د جنت بوی به تر پنځو سوو کلونو تر مسافت پوري رسېږي.

لهذا چسپ لباس چي د بدن ساخت (جوړ) يې تر معلومېږي اغوستل يې جائز نه دي او پرهېز يې د اغوستلو څخه ضروري دئ.(۱)

د چوړي پايجامې د اغوستلو حکم:

د چوړي پايجامې په نامه هغه پايجامه يا پرتوګ دئ، چي پر بدن باندي ډېر چسپ وي، حتی چي د ډېر چسپ والي څخه پکښې کښېنستلای هم نه سي. دا پايجامه ډېري ښځي د فېشن په توګه اغوندي او د تنګوالي له وجي پر بدن باندي چسپ وي چي له کبله يې د اغوستونکي د بدن اعضاء (اندامونه)

من تشبه بقوم ای من شبه نفسه بالکفار مثله فن الباس و غيره او بالفساق او الفجار، (مرقات: ج ۸، ص ۱۵۵).

۱: عن ابي هريرة ﷺ انه قال: نساء کاسيات عاريات مائلات مميلات لا يدخلن الجنة و لا يجدن ريحها و ريحها يوجد من مسيرة خمس مأة سنة (موطا امام مالک رحمه الله: ج ۲، ص ۱۶۱، باب ما يکره النساء لباسه).

و علی هذا لا يحل النظر الی عورة غيره فوق ثوب ملتزق بها يصف حجمها (ردالمختار: ج ۶، ص ۳۲۶، فصل فی النظر و المس).

واضح ښکاره کېږي.

لهذا دغسي پایجامې چي مخکي یې ذکر وسو نه د نارینه وو په مخکي او نه د ښځو په مخکي یې اغوستل جائز دي، او د دغو پایجامو اغوستونکي به جنت ته هم داخل نه سي.(۱)

د بارچاکي پایجامې د اغوستلو حکم:

بارچاکي پایجامه یو ډول پایجامه یا (پرتوګ) دئ، چي ډېري ښځي یې د فېشن په توګه اغوندي او د هغه شکل او صورت دا ډول وي چي پایڅې له سر څخه بیا تر زنګانه پوري یا یو څو انچه تر زنګانه لاندي یې بارچاک ورکړی وي نو د دتګ په وخت کي یا بېله تګه یې د دغه بارچاک څخه پنډۍ معلومېږي، او دا ډول پایجامې مشرکان (هندوان)، کافران او بې دیني ښځي اغوندي.

لهذا دا ډول پایجامه د محرم او نامحرم د دواړو په مخکي یې اغوستل جائز نه دي. ځکه چي د محرم په مخکي یې په اغوستلو کي د فتنې بېره سته او د هندوانو سره یې په اغوستلو کي مشابهت دئ نو پرهېز ځني کول ضروري دي.(۲)

د پرتوګ د اغوستلو حکم:

پرتوګ چي صحیح جوړ سي یعني تنګ نه وي دا د ښځو لپاره بهترین لباس

۱: عن ابي هريرة رضي الله عنه انه قال: نساء كاسيات عاريات مائلات مميلات لا يدخلن الجنة و لا يجدن ريحها و ريحها يوجد من مسيرة خمس مأة سنة (موطا امام مالک رحمه الله: ج ۲، ص ۱۶۱، باب ما يكره النساء لباسه).

و على هذا لا يحل النظر الى عروة غيره فوق ثوب ملتزق بها يصف حجمها (ردالمختار: ج ۶، ص ۳۶۶، كتاب الحظ والاباحة).

۲: و من محرمه من لا يحل له ... و الوجه والصدر و الساق و العضدان أمن شهوت ... (الدر المختار: فصل فى النظر والمس، ج ۶، ص ۳۶۴).

الشرط السابع: عدم الشتبه بالكفار و اهل الكتاب و الفساق: و هذا شرط عظيم فى زينة المرأة المسلمة و به تتميز عن اهل الفسق والخنا و الفجور ... الخ (احكام اتجميل النساء: ج ...، ص ۱۱۱).

دئ، ځکه چي ستر ډېر ښه پټېږي او شريعت مقدسه هم دغسي لباس ته فضيلت ورکړی دئ، چي په هغه کي د انسان ستر ښه محفوظ وي.

يو د پايجامې په نامه يو خاص پرتوګ بعضي ښځي اغوندي چي هغه په جوړولو کي سيده غيچي کوي نو د جوړښت اندازه يې داسي وي لکه يوازي چي پايڅې وي نو که ډېر تنګ نه وي نو اغوستل يې پروا نه لري جائز دي البته که تنګ وو نو اغوستل يې مناسب نه دي.

لهذا د پايجامې تر اغوستلو د پرتوګ اغوستل فضيلت لري، او نبي کريم ﷺ د پرتوګ اغوستونکو ښځو ته د مغفرت دعا فرمايلې ده.(١)

د مکسي قميص د اغوستلو حکم:

مکسي هغه قميص دئ، چي په اوسني رواج کي يې څوک د واده په شپه په ناوي اغوندي او دغه مکسي دوه ډوله جوړېږي، يو هغه ډول وي چي لمن يې ډېره اوږده او غټه وي آن تر دې پوري چي لمن يې په ځمکه ږېږي يا يې په لاس کي ورسره را اخيستې وي او د دې سره يې لستوڼي بالکل نه وي که وي هم ډېر لنډ وي او د سينې په حصه کي تنګ هم وي او بله د يادولو وړ خبره دا ده چي د مکسي په نامه لباس د عيسوي ښځو خاصيت دئ، نو د دغسي مکسي قميص اغوستل جائز نه دي او دغه دوهم ډول چي يوازي يې لمن غټه وي نور لستوڼي يې پوره وي د سينې پر حصه باندي څه اندازه پراخ هم وي نو بيا يې اغوستل هم مناسب نه دي، ځکه چي بې ضرورته اسراف ډېر پکښي سوی وي او اسراف يو خو د پيسو د طرفه وي چي د يوې شپې لپاره يې په ډېرو پيسو رانيسي يا يې کرايه کوي او هم دا اسراف دئ چي ټوکر د ضرورت څخه زيات پکښي کار سوی وي.(٢)

---

(١): لبس السراويل سنة و هو من الستر الثياب للرجال والنساء: (كذا في الغرائب هنديه: ج ٥، ص ٣٣٣، مجمع الزوائد: كتاب اللباس: ج ٢، ص ٨٠٣)

(٢): لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ينكر عليه فيه، (البحرالرائق: ج ٨، ص ٣٤٩، فصل في اللباس).

د عام مکسي قميص د اغوستلو حکم:

د مکسي قميص يو ډول هغه وو، چې مخکې يې حکم تېر سو، چې هغه يوازې په ناويانو باندې د واده په شپه اغوستل کېږي، دوهم مکسي قميص دا دئ، چې عامې ښځې يې اغوندي د هغه د جوړښت کيفيت هم دوه ډوله دئ، يو خو داسې وي چې تر بيجلکو اوږد وي مګر تنګ نه وي او نه يې لستوڼي لنډ وي نو د دغه قميص اغوستل جائز دي.

دوهم هغه ډول جوړ وي چې د ښځې پر بدن باندې ډېر چسپ وي چې د هغه ښځې د انسان اندامونه او ساخت يې واضح معلومېږي او لستوڼي يې هم لنډ وي نو د دغسې مکسي قميص اغوستل چې دومره تنګ وي لکه مخکې چې وويل سول جائز نه دي.(١)

د پنجابي لباس حکم:

د پنجابي لباس په نامه دا هغه لباس دئ، چې د جوړښت کيفيت او طريقه يې دا ده چې مخکې به يې قميص محض بارچاکونه درلودل نور به پراخ وو، که څه هم د بارچاکو په وجه يې اغوستل مناسب نه وه مګر په اوسني وخت کې د هغه پنجابي لباس په نامه لباس دئ، ليکن د هغه سره فرق ډېر لري هغه دا چې يو خو يوه اندازه تنګ وي دوهم دا چې قميص يې دومره لنډ ورجوړ کړی وي چې محض يې سروزنه په پټه وي، نور يې د ورنو حجم او ساخت معلومېږي.

لهذا د دغسې لباس يا قميص اغوستل د انسان لپاره خصوصاً د ښځو

کلوا والشربوا والبسوا و تصدقوا من غير اسراف و لا مخيلة و هذا من هذا (تفسير ابن کثير: ج ٣، ص ٣١٤).

يتناول الاسراف فی الانفاق و فی سائر الاعمال، (تفسير الماتريدي: ج ٤، ص ٢٨٠).

و ابن عمر رضي الله عنهما قال: قال رسول الله ﷺ من تشبه بقوم فهو منهم.

قال علی قاري: ای من تشبه بالکفار مثلاً فی اللباس و غيره او بالفساق او الفجار (مرقاة: ج ٦، ص ٥٥، کتاب اللباس).

١: و علی هذا لا يحل النظر الی عورة غيره فوق ثوب ملتزق بها يصف حجمها (رد المختار: ج ٦، ص ٣٦٦، فصل فی النظر و المس).

لپاره بې حيايي، بداخلاقي او د شرم ضد لباس دئ او بيا د نارينه وو په مخکې يې اغوستل د ښځې بې حيايي په ګوته کوي، نو ځکه يې اغوستل جائز نه دي.([1])

د انارکلي لباس حکم:

د انارکلي په نامه لباس دا هغه لباس دئ، چې د جوړښت کيفيت او طريقه يې تر ډېره حده صحيح وي او جوړښت يې دا ډول وي چې قميص يې ګردې او پراخ وي او دا ډول يې پايجامه هم صحيحه جوړه وي نو لهذا د انارکلي لباس که په همدغه کيفيت وي نو اغوستل يې جائز دي.([2])

د چوړي پنجابي لباس د اغوستلو حکم:

د چوړي پنجابي لباس جوړ داسې وي چې قميص يې بارچاکونه لري او پرتوګ يې ډېر تنګ وي چې پر بدن باندې ډېر چسپ وي او د دغه سره يې بعضې ښځې يې د قميص لستوڼي هم ور لنډ کړي نو په دغسې کيفيت او صورت کې چې جوړ وي د چوړي پنجابي لباس اغوستل جائز نه دي.

البته که د چوړي پنجابي لباس جوړښت په دغه ذکر سوي شکل او صورت کې نه وي يعني د قميص لستوڼي يې لنډ نه وي او پرتوګ يې پر بدن باندې چسپ نه وي نو بيا يې اغوستل جائز دي.([3])

د ساوريا لباس د اغوستلو حکم:

د ساوريا لباس په نامه دا هغه لباس دئ، چې جوړښت يې په دا طريقه وي

---

[1]: ليس للمرأة ان تلبس الثياب الضيقة لما فى ذلک من تحديد جسمها و ذلک مشار للفتنة... (فتاوى هيئة كبار العلماء: ج ٢، ص ٨٣٩).

و على هذا لا يحل النظر الى عورة غير فوق ثوب ملتزق بها يصف حجمها (ردالمختار: ج ٦، ص ٣٦٦، سعيد).

[2]: لا بأس بلبس الثياب الاجميلة اذا كان لا ينكر عليه في (البحر الرائق: ج ٨، ص ٣٤٩، فصل فى اللباس).

[3]: و على هذا لا يصل النظر الى عورة غيره فوق ثوب ملتزق بها يصف حجمها (ردالمختار: ج ٦، ص ٣٦٦)

چې قميص يې ګردی وي او ډېر لنډ او تنګ يې جوړوي، چې څوک يې واغوندي د هغه د بدن ساخت او اندامونه ځني واضح معلومېږي، لهذا د دغسي لباس اغوستل چې د چا د بدن ساخت او اندامونه يې واضح معلومېږي جائز نه دي حرام دي. (۱)

د بنګله (جانکټ او لمن) لباس د اغوستلو حکم:

د جانکټ و لمن په نامه د تېرو وختو څخه مشهور لباس دئ، چې اوس يې څوک د بنګله په نامه باندي هم يادوي، د جوړښت کيفيت او طريقه يې دا ډول وي چې د نامه تر حدودو پوري يې جانکټ وي او بيا جلا لمن وي، يعني جوړ يې داسي وي چې جانکټ يې جلا وي لمن يې جلا وي او د اغوستلو پر مهال دواړه سره متصل اغوستل کېږي، بعضي ښځي يې بېله لستوڼو يا نيم لستوڼو هم جوړوي.

لهذا د جانکټ او لمن په نامه يا بنګله په نامه باندي دغه لباس که چيري بېله لستوڼي يا نيم لستوڼي وي نو اغوستل يې جائز نه دي، البته که لستوڼي يې پوره وي نو بيا يې اغوستل جائز دي. (۲)

د شاراره لباس د اغوستلو حکم:

د شرارې په نامه لباس هغه لباس دئ چې په دا ډول يې څوک جوړوي چې قميص او پرتوګ دواړه آزاد جوړېږي، د چا د بدن سره چسپ نه وي نو په دغسي صورت کي يې اغوستل جائز دي البته بعضي اوقات يې څوک داسي هم جوړوي چې لستوڼي يې نه وي ورکړي که يې ورکړي هم وي مګر لنډ وي نو بيا

۱: قال العثمانى مدظله العالى: فكل لباس ينكشف معه جزء من عورة الرجل و امرأة لا تقره الشريعة الاسلاميه مهما كان جميلاً ... و كذلک اللباس الرقيق او الاصق بالجسم الذى يحكى للناظر شكل حصة من الجسم ... فهو فى حكم ما سبق فى الحرمة و عدم الجواز (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۸۸، كتاب اللباس).

۲: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ينكر عليه فيه (البحر الرائق: ج ۸، ص ۳۴۹، فصل فى اللباس).

يې اغوستل جائز نه دي.(۱)

د ګير پرتوګ د لباس د اغوستلو حکم:

په اوسني عصر (وخت) کي د ښځو د لباسو ډيزاينونه او فېشنونه دومره ډېر ډولونو ته رسېږي، چي د هغو د جوړښت کيفيتونو ته او د جوړ طرزونو ته ځوک په تعجب کي کېږي، د هغو فېشني لباسو څخه يو لباس په نامه ګير پرتوګ دئ، چي جوړ يې داسي سوی وي چي پرتوګ يې ډېر او بې حده لوی جوړ کړی وي او قميص يې لنډ ور جوړ کړی وي چي محض يې سروزنه په لمن پټه کړې وي دا ډول لباسونه چي يو طرف ته پرتوګ يې دومره لوی وي بل طرفته يې دومره کوچنی او لنډ قميص وي نو دغه ډول لباسونه محض د شهرت او تفاخر لپاره اغوستل کېږي، بلکي په دا ډول لباس اغوستلو کي يو ډول بداخلاقي، بې حيايي او اسراف هم وي نو لهذا د يوې مسلماني او حياداري ښځي لپاره دا ډول لباس اغوستل مناسب نه دي.(۲)

د افغاني لباس حکم:

د افغاني لباس په نامه دا هغه لباس دئ، چي د څه مودې څخه رائج دئ، او د هغه جوړښت دا ډول وي چي مکمل ځوک پکښې مستور وي يعني پخپل مناسب انداز باندي جوړ وي، چي نه تنګ او نه لنډ وي او نه دا چي لستوڼي يې لنډ وي او د قميص غاړه يې پراخه او آزاده وي.

نو دا ډول لباسونه چي ښه ځوک پکښې مستور وي په اوسني وخت کي

۱: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا كان لا ينكر عليه فيه (البحرالرائق: ج ۸، ص ۳۴۹، فصل فی اللباس).

۲: قال الملا علي قاري رحمه الله: من تشبه بقوم ای من شبه نفسه بالكفار مثلاً فی اللباس و غيره او بالفساق او الفجار ... فهو منهم ... ای فی الاثم و الخير ... (مرقات المفاتيح: ج ۸، ص ۱۵۵).

والأصل فی هذا الشرط ما قال رسول الله ﷺ: من لبس ثوب شهورة فی الدينا البسه الله ثوب مزلة يوم القيامة ثم الهب فيه ناراً (ابوداود: كتاب اللباس، ج ۲، ص ۳۱۴).

بې اغوستل د فتنې د ډېرښت د وجې د ښځو لپاره ضروري او لازمي دي که څه هم قیمتي او د ډېرو پیسو او ښایسته لباس وي. (١)

د شېرواني (چپنه والا) لباس حکم:

چونکه د لباسو اغوستل په اوسنۍ زمانه کې بعضې څوک دا فکر کوي چې څه اندازه بدن پټول د لباس مقصد دئ بس، نو ځکه داسې ډول ډول لباسونه رائج سول، چې په هغو کې د چا بدن مکمل نه وي پټ او بعضې داسې وي چې د فاسقانو او کفارو د لباسو په ډول وي او بعضې دا ډول وي، چې ظاهراً یې بدن په پټ وي مګر د چا د بې حیایۍ او بې شرمۍ او بداخلاقۍ شاهدي ورکوي او د فتنې لور ته د چا فکر وراړوي، او دا هغه لباسونه دي چې نن سبا یې بعضې ښځې د شېرواني (چپنه والا) په نامه باندي اغوندي او جوړښت یې دا ډول وي چې یو خو یې د عام بارچاکي لباس په ډول بغلونه بارچاکونه لري دا خو په هر صورت دوهم دا چې د مخ لمني ته یې لوی بارچاک ورکړی وي او دغه د مخ لمني ته دومره لوی بارچاک ورکول چې د انسان د ورنو لوړه حصه هم ورڅخه معلومېږي او دا هغه لباس دئ چې د چا بې حیایي او بې شرمي ور په ګوته کوي او د دې سره سره دا د کفارو او فاسقو ښځو لباسونه دي، چونکه هغوی نه حیا لري نه اخلاق او نه د دغو شیانو مراعت ساتي.

لهذا د مسلمانو او دیندارو ښځو لپاره دا ډول لباس اغوستل چې په هغه کې د چا حیا او شرم نه وي خوندي جائز نه دي، خصوصاً چې بیا د کفارو او بې دینو ښځو څخه دا لباس رائج سوی وي یا د هغوی لباس بلل سوی وي.(٢)

---

١ : لا بأس بلبس الثیاب الجمیلة اذا کان لا ینکر علیه فیه (البحر رائق: ص ٣٤٩، ج ٨، فصل فی اللباس).

فان الاسلام ... لم یقصره علی نوع دون نوع و لم یقرر للانسان نوعاً خاصاً او هیئة خاصه من اللباس... و انما وضع مجموعة من المبادی (تکملة فتح الملهم: ج ٤، ص ٨٧).

٢ : لیس للمرأة ان تلبس الثیاب الضیقة لما فی ذلک من تحدید جسمها و ذلک مشار للفتنه

د سینه بند د استعمالولو حکم:

د سینه بند د استعمال بنیادي مقصد د ځیګر حفاظت دئ، نو ځکه د ښځو لپاره یې استعمالول جائز او ښه کار دئ. البته که چیري د سینه بند استعمال په داسي ډول وي چي د چا ځیګر ښکاره او واضح پکښي معلومېږي نو بیا یې استعمال جائز نه دئ.

لهذا که د سینه بند استعمال په نیت د ځیګر د حفاظت وي نو جائز او اولی کار دئ او که د سینه بند استعمال په نیت د ځیګر د واضح او د بل توجه ځان ته د راړولو لپاره وي نو د خاوند دمخه ماسوا د بل چا په مخکي ښکاره کول یې جائز نه دي.(١)

د زنانه جانکټ (انګیا) د اغوستلو حکم:

هغه جانکټ (انګیا) چي عموماً د ښځو لپاره د یخ څخه د ځان ساتلو لپاره جوړېږي او کیفیت او جوړ یې هم د نارینه وو د جانکټ (انګیاوو) څخه جلا وي نو د ښځو لپاره یې اغوستل جائز دي. البته که د هغه جانکټ (انګیا) جوړ او استعمال د نارینه وو لپاره خاص وي نو د ښځو لپاره یې اغوستل جائز نه دي او که د ښځو لپاره یې جوړ او استعمال خاص وي نو د نارینه وو لپاره یې اغوستل جائز نه دي.(٢)

والغالب فی البنطلون انه ضیق ... (فتاوی هیئة کبار العلماء: ج ٢، ص ٨٣١).
و تعد مجاوزتها خرقاً للحیاء و خدشاً للمروءة ... حتی لا یکون لباسها لباس شهوة لمخالفته عادة الناس ... (احکام لتجمیل النساء: ج ١، ص ١٠٧).

١: لا بأس بلبس الثیاب الجمیلة اذا کان لا ینکر علیه فیه (البحر الرائق: ج ٨، ص ٣٤٩، فصل فی اللباس).

٢: لا بأس بلبس الثیاب الجمیلة اذا کان لا ینکر علیه فیه (البحر الرائق: ج ٨، ص ٣٤٩).
لعن رسول الله ﷺ المتشبهین من الرجال بالنساء ... الخ و هذا الحدیث اصل فی عدم جواز تشبه الرجال بالنساء و العکس فی اللباس والزینة ... دون الاخر (احکام تجمیل النساء: ص ١٠٨).

د ښځو لپاره د رخچیني د استعمال حکم:

رخچیني پر دوه ډوله دي، یو هغه ډول دي چې د نارینه وو لپاره خاص دي، چې عموماً یې نارینه استعمالوي نو د نارینه وو د رخچیني استعمال د ښځو لپاره جائز نه دئ. دوهم هغه رخچیني دي چې بعضي سپین سري ښځې یې د وربښتانو د حفاظت لپاره استعمالوي نو په دغه نیت یې استعمال جائز دي. البته که چیري یې استعمال د فېشن لپاره وي که څه هم حفاظت پکښې راغلی وي نو بیا یې هم استعمال جائز نه دئ.(١)

پر لباس باندي د تصویر (عکس) حکم:

دري ډوله تصویرونه (عکسونه) پر لباسو باندي نقش کېږي یا جوړېږي، د درو سرو حکم به انشاء الله په تفصیل سره جلا جلا ذکر سي.

اول:

د ذي روح (ساه اخیستونکو) شیانو تصویرونه (عکسونه) مثلاً لکه د انسان یا نورو حیواناتو یا مرغانو.

دوهم:

د غیر ذی روح (د ساه نه اخیستونکو) شیانو تصویرونه (عکسونه) مثلاً لکه د ستوري، لمر، درختي، ډبري او داسي نورو شیانو.

دریم:

د کفارو د شعائرو تصویرونه (عکسونه) مثلاً لکه د صلیب یا د هغو ښو تصویرونه چې دوی ته منسوب وي، د دې په ضمن کي نو د دوی د ممالکو د بیرغونو تصیرونه (عکسونه) هم راځي.

پر لباس باندي د ذي روح (ساه اخیستونکو) شیانو د عکسونو حکم:

١: عن ابن عباس ﷺ قال لعن رسو ل الله ﷺ المتشبهین من الرجال ...... من النساء بالرجال. ترغیب والترهیب ج : ٣ ص : ١٠٣

اذا کان اللباس غالبه لباس رجال نهیت عند المرأة و ان کان ساتراً (احکام تجمیل النساء: ص ١١٠).

د ذي روح (ساه اخیستونکو شیانو) لکه د انسانانو، حیوانانو او مرغانو عکسونه جوړول یا په بل باندي جوړول یا د کېمرې په ذریعه ورڅخه اخیستل یا پخپله اخیستل یا په کورونو کي ایښوول یا ځړول یا پر لباسو باندي نقش کول یا هغه لباس اغوستل چي پر هغه باندي د ساه اخیستونکو شیانو عکسونه وي دا ټول په شریعت مقدسه کي حرام دي، او کوونکی یې د عذاب مستحق دئ او دا ډول په هغو ځایو کي لکه کوټه، صالون او داسي نورو کي چي عکسونه ځړېږي هلته لمونځ کول مکروه دي او په هغه لباس کي لمونځ کول چي پر هغه باندي د ساه اخیستونکو شیانو عکسونه وي د نارینه او ښځینه وو لپاره مکروه تحریمي دي.

لیکن بعضي غافله مسلمانان یا د کفارو د فېشن څخه متأثر مسلمانان داسي لباسونه پخپله اغوندي یا یې په ښځو یا پخپلو کوچنیانو باندي اغوندي چي هغه لباسونه یا هغه ډول لباسونه کفار او فاجران استعمالوي او خصوصاً هغه لباسونه لکه انګیا یا کوټونه او داسي نور بعضي مسلمانان یې اغوندي چي پر هغه باندي د مشرکانو هندوانو د فلمونو د اداکارانو عکسونه وي.

لهذا دغه اعمال او کارونه او دا ډول لباسونه اغوستل چي مخکي ذکر سول حرام او کوونکی یې د عذاب مستحق دئ.

ځکه په حدیث شریف کي نبي ﷺ فرمایي:

عن عبدالله بن مسعود رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله ﷺ یقول اشد الناس عذاباً عندالله المصورون.(١)

ترجمه: د عبدالله ابن مسعود رضي الله عنه څخه روایت دئ: دی وایي چي ما د نبي کریم ﷺ څخه واورېدل چي د قیامت په ورځ به تر ټولو سخت عذاب د عکسو جوړونکو لپاره وي.

او په بل حدیث شریف کي نبي کریم ﷺ فرمایي:

١: (مشکوة: ج ٢، ص ٣٨٥).

عن ابن عباس ﷺ سمعت رسول الله يقول: من صور صورة فى الدينا كلف ان نفخ فيها الروح يوم القيامة و ليس بنافخ. (١)

ترجمه: حضرت ابن عباس ﷺ فرمايي چي د نبي كريم ﷺ څخه مي واورېدل چي ده مبارک وفرمايل: چا چي يو صورت په دنيا كي جوړ كړ نو د قيامت په ورځ به دى مكلف سي چي دغه (جوړ سوي) صورتو ته ساه وركړه، دى به يې نه سي وركولاى.

او نبي كريم ﷺ په بل حديث شريف كي فرمايي:

لاتدخل الملائكة بيتاً فيه كلب ولا تصاوير، متفق عليه (٢)

چي په كوم كور كي تصويرونه (عكسونه) وي يا سپى وي و هغه كور ته د رحمت ملائكي نه داخلېږي. (٣)

كه پر لباس باندي د ذي روح (ساه اخيستونكي) ډېر كوچني عكسونه وي؟

كه چيري تصوير (عكس) ډېر كوچنى وي او د ليري ځاى څخه نه معلومېږي، كه څه هم څوک ورنژدې سي ورته معلوم سي يا په ډېر فكر كولو سره ورته معلوم سي نو د مجبورى په وجه يې اغوستل جائز دي او بېله

١: (مسلم: كتاب اللباس، ص ٢٠٢، ج ٢).

٢: (مشكوة: كتاب اللباس، ج ٢، ص ٣٨٥).

٣: فظاهر كلام النووى فى شرح مسلم الاجماع على تحريم تصوير الحيوان: و قال: سواء صنعه لما يمتهن او لغيره فصنعته حرام بكل حال... و سواء كان فى ثوب او بساط... و غيرها (ردالمختار: ج ١، ص ٦٤٧، سعيد).

و لبس ثوب فيه تصاويرالذي له روح للتشبه بعبادتها! اى من المكروه ... و هو اى الثوب مكروه بذاته: فكيف به فى الصلاة و المقصود هنا الكراهة التحريمية (درالمختار: ج ١، ص ٤٣٥).

و من خلاصة ما سبق لتضح ان اقتناء المرأة لصورة ذات الأرواح فى لباسها او فى حليها هو أمرمحرم: لو رود العقوبة فيه و العقوبة لا تكون الا على فعل محرم (احكام تجميل النساء: ص ٣٣١).

ضرورته یې اغوستل ښه کار نه دئ[٦١].

پر لباس باندې د سر پرې سوي ذي روح شیانو عکسونه:

پر لباس باندې د داسې تصویر (عکس) وجود چې د هغه تصویر (عکس) سر نه وي یعني ورڅخه قطع سوی یا یې مخ نه وي یا یې داسې اندام نه وي چې د هغه پرته دغه ذي روح شی ژوند نه سي کولای، که څه هم د هغه تصویر جوړښت داسې سوی وي چې سر یا هغه اندامونه چې د هغه ماسوا ژوند نه سي کولای نه وي یا یې وروسته تر جوړښته هغه سر یا اندام ورڅخه قطع کړی وي چې بېله هغه ژوند نه سي کولای، نو د داسې لباس اغوستل چې پر هغه باندې د دغه ذکر سوو ډولونو تصویرونه (عکسونه) وي جائز دي.[١]

پر لباس باندې د غیر ذي روح شي د تصویر حکم:

پر لباس باندې د غیر ذي روح شیانو تصویرونه لکه د درختې، ګلانو، مېوو، ډبرو او داسې نورو پروا نه لري جایز دي، که څه هم لمونځ په دغه تصویر لرونکي لباس کې وکړي مکروه نه دئ، او دا ډول که په کور کې په خونه او صالون کې ځړول سوي وي هم جائز دي.[٢]

پر لباسو باندې د کفارو د شعائرو او تصویرونو حکم

د صلیب لرونکي لباس د اغوستو حکم:

---

[٦١] (الا ان تکون صغیرة) لان الصغار جداً لا تعبد، فلیس لها حکم الوثن لا تکره فی البیت والمراد بالصغیرة التی لا تبدو للناظر علی بعد و الکبیرة التی تبدو للناظر علی بعد (کذا فی فتح القدیر: ص ۴۱۴، ج ۱).

[١]: او مقطوعة الرأس او الوجه او ممحوة عضو لا تعیش بدونه... قوله او مقطوعة الرأس ای سواء کان من الاصل او کان لها رأس و محی و سواء کان القطع بخیط... برون الرأس عادة (الدر المختار مع رد المختار: ج ۱، ص ٦۴٨، سعید).

[٢]: قال النووي رحمه الله و اما الشجر و نحوه مما لا روح فیه فلا یحرم صنعة و لا التکسب به: وسواء الشجر المثمر و غیر (شرح النووی علی الصحیح المسلم: ج ۱، ص ۱۳۰، کتاب اللباس).

فان غیر ذی الروح لایکره کالشجر (فتح القدیر: ج ۱، ص ۴۱۴).

د دنيا ټوله تجارت تقريباً په اوسنۍ زمانه کي د کفارو په لاس کي دئ، په تجارت کي د مال د ډېرښت تر څنګ يو مهم کار يې د خپل دين د ترقۍ او د خپلو شعائرو د عامېدو لپاره په تجارت کي دا هم کړی دئ، چي د خپل باطل دين او باطل مذهب عقيده او د هغه نښي و نښانې د فېشن او ډيزاين په صورت کي په ټوله دنيا کي وغوړولې او نشر يې کړي او د شعائرو نشر يې دا ډول نه دئ چي يوازي پر يو خاص شي باندي وي، بلکي پر لباس باندي، پر رخچينه باندي، پر کوټ باندي حتی د تعليم پر اسبابو باندي لکه: قلم، کتابچه او داسي نورو شيانو. داسي شی نسته چي پر هغه باندي يو ډول د ډولونو يو تصوير (عکس) موجود نه وي، کله د صلب د نښان عکس وي چي صورت او کيفيت يې دا ډول وي لکه د جمع علامه خو څه فرق يې دا دئ چي په صليب کي يې لاندي خط اوږد وي، کله د يهودو د شپږ کونجه ستوري تصوير (عکس) وي. او س موږ دغه کار ته سازش ويلای سو، او که د خپل ځان لپاره غفلت؟

دا يو فکري جګړه ده چي مغربي هيوادونو د مسلمانانو پر خلاف شروع کړې ده، چي مسلمانان يې د خپلو شعائرو څخه غافل کړي دي او په دغه د فېشن او ډيزاين په نامه يې د مسلمانانو شکلونه، لباسونه چي حتی د مسلمانانو معاشرې او محلې يې د ځان په ډول جوړي کړي دي.

که موږ وګورو مغربي نړۍ پر خپلو لباسو د خپلو شعائرو څومره اشاعت کوي، چي په ټوله دنيا کي يې خپل د دين شعائر پيژندلي دي حتی چي محض يو کمزوري مسلمانان يې هم استعمالوي او د صليب د نښان استعمال خو څه بلکي ماتول يې په شريعت مقدسه کي ضروري دي او د نبي کريم ﷺ عمل هم دا وو، چي چيري به يې داسي شی وليدی چي پر هغه باندي د صليب د نښان سره مشابهت وو نو نبي کريم ﷺ هغه ماتوی. (۱)

د صليب د نښان عکس د نورو شيانو د عکسو څخه جلا دئ، ځکه چي د

---

[1]: عن يحيى عن عمران بن حطان ان عائشة حدثته ان النبي ﷺ لم يكن يترک فی بيته شيئاً فيه تصاليب الا نقضه (بخاري: کتاب اللباس، ص ۸۸۰، ج ۲).

صلیب د نښان خصوصاً عبادت کېږي او هغه د یوه معبود په ډول بلل کېږي، نو لهذا د ساه اخیستونکو تر تصویر ډېر بد په شریعت کي بلل شوی دئ.

او د صلیب نښان استعمالول یو ډول د دوی سره مشابهت کول دي او په حدیث شریف کي نبي کریم ﷺ فرمایي: چا چي د دوی سره (یهود او نصاری) مشابهت وکړ نو مشابهت کوونکی هم د دوی څخه دئ او که د مشابهت نیت یې کړی هم نه وي خو معناً د دوی سره په عقیده کي ګډ بلل کېږي او د صلیب څخه د دوی مراد دا دئ، چي عیسی علیه السلام وفات سوی دئ او دغه عقیده د قرآنکریم د آیات څخه صریح او واضح خلاف ده.

په هر صورت د مسلمانانو لپاره د کفارو د شعائرو خصوصاً د صلیب د نښان استعمالول د اسلامي غیرت خلاف دي او په شریعت مقدسه کي دا ډول لباس اغوستل چي پر هغه باندي د صلیب تصویر وي د ټولو مسلمانانو لپاره حرام او ناجائز دي.[1]

د کفارو د بیرغونو د لباس د اغوستلو حکم:

پر بعضو لباسونو باندي یا پر نورو داسي شیانو باندي چي پر هغه باندي د بیرغ د جوړولو ضرورت نه وي خو بیا هم ډېر داسي مسلمانان وي چي پر لباس باندي د کفارو د ملکو بیرغونه وي او د ملک بیرغ دا د هغه ملک یا وطن علامه او نښاني وي او د کفارو د ملکو بیرغونه پر خپلو لباسو باندي جوړول یا داسي لباس اغوستل چي پر هغه باندي د کفارو د هیواد بیرغ وي د مسلمان د اسلامي غیرت خلاف دي او بل دا چي په حقیقت کي د کفارو د بیرغ

---

[1]: من تشبه نفسه بالکفار مثلاً فی اللباس و غیره او بالفساق او بالفجار ... فهو منهم فی الاثم والاخیر (مرقات: کتاب اللباس، ج ۸، ص ۱۵۵).

ان الصلیب شعار یختص بالنصاری و هو أمر عبادة لدیهم ... و لبس المسلم له یعد رضیاً بالانتساب الیهم ... و لبس الصلیب فیه اظهار من لابسه لموافقة النصاری فی رعمهم انهم قتلوا عیسی علیه السلام و هذا مناف لصریح القرآن، حیث یقول الله تعالی: و ما قتلوه و ما صلبوه و لکن شبه لهم (احکام تجمیل النساء: ص ۳۴۱).

لرونکي لباس اغوستل يو ډول د دوی سره نفرت نه کول دي او د اسلامي ښځو سره محبت نه کول دي او نبي کريم ﷺ چي د صليب او د شرک نښې ماتولې او بيا د نبي کريم ﷺ دا فرمان چي خبردار د مشرکانو دزيم ... څخه ځان وساتئ (۱)

لهذا معلومه سوه چي د مسلمان لپاره دا ډول لباس اغوستل مناسب نه دي چي پر هغه باندي د کفري هيوادو بيرغونه وي او دا عمل د اسلام د غيرت خلاف دئ.

که پر لباس باندي تصوير (عکس) وي نو څه به کوي؟

که پر لباس باندي يا بل د اغوستلو پر شي باندي يا په کورکي د ځړولو يا اېښوولو پر شي باندي تصوير (عکس) وي نو اول خو دي يې ليري کړي او د اېښودلو او استعمال څخه دي يې پرهېز وکړي. دا بهتر او ښه کار دئ او که يې ليري کول يا ضايع کول ناممکن وي د هغه شي استعمال ضروري وي نو بيا دي په لاندي طريقو کي په يوه طريقه باندي عمل وکړي:

اول:

د تصوير (عکس) سر دي ورڅخه پرې کړي ځکه علماء فرمايي چي کله د تصوير سر ورڅخه پرې سي نو د هغه ممانعت ختمېږي(۶۷).

دوهم:

د تصوير (عکس) هيئت دي ورخراب کړي که څه هم نيمی پاته سي.

دريم:

يا دي د هغه لباس استعمال پرېږدي يا دي داسي کار ورڅخه واخلي چي په هغه کي د تصوير توهين راسي.

څلورم:

يا دي پر تصوير (عکس) باندي يو شی وموږي چي د تصوير هيئت ختم

۱: و اياكم والتنعم وزى اهل الشرک (صحيح مسلم: ص ۱۹۱، ج ۱).

(۶۷) (فتح الباري: ج ۱۰، ص ۳۸۸).

سي یا یې هیئت معلوم نه سي.

دا ډول که د صلیب تصویر وي یا د صلیب مجسمه وي نو تصویر دي خراب کړي او که یې مجسمه وي نو بیا دي یې ماته کړي.

که د صلیب نښان پر لباس باندي وي نو د لباس څخه دي یې خراب کړي که څه هم د صلیب نښان پر قالین، غالۍ، فرش باندي وي بیا یې هم خرابول ضروري دي، ځکه چي د صلیب نښان د تصویر څخه ډېر شنیع او بد دئ.(۱)

د نوروز د ورځي په نیت د نوي لباس د اغوستلو حکم:

نوروز چي د حمل اول تاریخ دئ، او مهرجان چي د میزان اول تاریخ دئ، دا هغه دوې ورځي دي چي د جاهلیت په زمانه کي لمانځل کېدلې نو کله چي نبي کریم ﷺ مدینې منورې ته تشریف راوړی د مدینې منورې خلکو دغه ورځي لمانځلې، یعني په دغو ورځو کي یې خوشحالۍ کولې او مېلو ته به خلک تلل، نوي لباسونه به یې اغوستل او داسي نور، نو نبي کریم ﷺ د دوی څخه پوښتنه وکړه چي دا څرنګه ورځي دي؟

دوی وویل، چي د جاهلیت په زمانه کي موږ په دغو دوو ورځو کي خوشحالۍ کولې.

پیغمبر ﷺ وفرمایل: په تحقیق سره الله تعالی د دغو دوو ورځو په بدل کي بهتره او خیرتر دې درکړي دي یوه د لوی اختر ورځ بله د کوچني اختر ورځ ده او د دې څخه وروسته بیا هم کفار په دغو ورځو کي خوشحالۍ کولې او لمانځلې یې، آن تر نني زمانې پوري چي په اوسنۍ زمانه کي بعضې کمزوري مسلمانان یې هم په دا ډول لمانځي چي نوي لباسونه کوي، یو تر بله مهمانۍ سره کوي حتی چي بازارونه بند وي، یو تر بله د دغو ورځو مبارکي سره ورکوي، دا ټول د کفارو، مجوسیانو، مشرکینو او شیعه ګانو رواجونه دي.

لهذا د مسلمانانو لپاره دا ورځي لمانځل نه دي په کار او په دغو ورځو

---

(۱): ان کانت الصورة الذرات الارواح و هی فی لباسها ... ان تقطع رأسها ... ان تفرق هیئتها ... ان تغیر من استعمالها ... او بقطع رأس فلا امتناع (احکام تجمیل النساء: ص ۳۴۲).

کي په دې نيت چي د نوروز اوله ده نوي لباسونه ځان ته او اولادو ته کول دا دول مبارکي سره ورکول جائز نه دي.(١)

د نقش او کشيده کاري لرونکي لباس حکم:

لباسونه مختلف رنګونه لري هر رنګ ځان ته زينت لري او د لباس د لا زينت او ښايست لپاره ښځي پر لباسو باندي د کشيده کارۍ کار يا د ګلدوزۍ کار کوي او د ښځو دا دول لباسونه خوښ دي.

لهذا د ښځو لپاره نقش او کشيده کاري سوی لباس اغوستل جائز څه بلکي افضل او ښه کار دئ، خو په دې شرط چي د شريعت مقدسه د اصولو مطابق وي.(٢)

د دستکلو او جرابو د استعمال حکم:

ښځي اکثر اوقات د خپل لباس سره د حجاب (چادرۍ) د اغوستلو پر مهال دستکلې په لاسوي او جرابي په پښو کوي، که د دستکلو او جرابو د استعمال نيت د خپلو لاسو او پښو د زينت پټول وي، نو د دستکلو او جرابو استعمال جائز خو څه بلکي په اوسنۍ زمانه کي اولی او بهترين کار دئ.

البته که چيري د دستکلو او جرابو رنګ او پر هغو باندي نقش او نګار دا دول وي چي په ورته کتلو سره څوک ورته متوجه کېږي نو بيا د دا دول دستکلو

١: (مشکوة: ج ١، ص ١٢٦ – مرقات: ج ٣، ص ٥٤٣).

قال المظهر فيه دليل على ان تعظيم النيروز والمهرجان و غيرهما اى من اعياد الكفار منهى عنه.

والاعطار باسم النيروز والمهرجان لايجوز (مجموعة الفتاوى: ج ٢، ص ٢٩٢).

و يخروجه الى نيروز المجوس لمرافقته معهم فيها ... و باهدائه ذلک اليوم للمشرکين و لو بيضة تعظيماً کذلک (هنديه: ج ٢، ص ٢٧٦).

٢: لا بأس بلبس الثياب الجميلة اذا کان لا ينکر عليه فيه (البحر الرائق: ج ٨، ص ٣٤٩، کتاب الکراهية).

او جرابو استعمال جائز نه دئ(۱)

په عده کې د ښايسته لباس اغوستل جائز دي؟

د هغو ښځو لپاره چې خاوند يې مړ سوی وي يا خاوند دا طلاقه کړې وي تر څو چې د خاوند د مرګ يا د طلاق عده تېره سوې نه وي نو د داسي ښځي لپاره ښايسته لباس اغوستل يا د ښايست شيان استعمالول جائز نه دي.(۲)

د ښځو لپاره د وريښمو لباس اغوستل جائز دي؟

د وريښمو استعمال د ښځو لپاره جائز دئ که وريښم اصلي وي که مصنوعي وي، که يې ډېر استعمالوي که لږ، په هر صورت کي د ښځو لپاره د وريښمين لباس اغوستل جائز دي.

البته د نارينه وو لپاره که لوی وي که کوچنی وي بلا عذره د وريښمين لباس اغوستل جائز نه دي.(۳)

د لويو او کوچنيو نجونو په لباس کي فرق سته؟

هغه لباسونه چي د هغو اغوستل د لويو ښځو لپاره په يوه وجه د وجوهاتو په شرعت کي منع سوي وي د کوچنيو نجونو لپاره څه فرق لري:

اول:

يو هغه لباسونه دي چي د لويو ښځو څخه په دغه وجه منع سوي وي چي هغه ډېر باريک يا لنډ يا پر بدن باندي چسپ وي او يا داسي نور. د دا ډول لباس په هغو نجونو اغوستل چي عمر يې د نهو کلونو څخه کم وي يا د فتنې

۱: و ثانيهما: ما يقصد به مستر القدم عن النظر اليها و هو الجورب او النعل ان كان من النوع الساتر (تجميل احكام النساء: ۲۳۱ مخ).

۲: عن ام سلمة رضي الله عنها عن النبي ﷺ قال المتوفى عنها زوجها لا تلبس المعصفر من الثياب ولا المشطة ولا الحلى و لا تخضب ولا تكتحل، (مشكوة: ۲۸۶ مخ).

۳: و يحل للنساء لبس الحرير ولا يحل للرجال، (مجمع الانهر: كتاب اللباس، ج ۴، ص ۱۹۴). يكره لبس الحرير للذكور صغيراً كان او كبيراً، (الفتاوى السراجيه: باب في اللبس، ص ۷۵، سعيد).

بېره د ډېر کوچنيوالي په خاطر نه وي نو اغوستل يې جائز دي، البته چي آينده د دغو کوچنيو نجونو تربيه او عادت خرابېږي يا په لوی والي کي يې دا ډول لباس عادت جوړېږي نو ځکه يې اغوستل مناسب نه دي.

دوهم:

هغه لباسونه چي د هغو اغوستل په دغه وجه منع سوي وي، چي پر هغو باندي د ذي روح شيانو تصويرونه (عکسونه) وي يا د صليب تصوير (عکس) وي او يا داسي نور نو د دغه لباس اغوستل په کوچنيو اولادو باندي جائز نه دي، لکه څرنګه چي د لويانو نارينه او ښځينه وو لپاره يې اغوستل جائز نه دي بلکي که څوک په کوچنيو اولادو باندي دغه ډول لباسونه واغوندي نو د هغو ګناه هم پر اغوستونکو (پر مور او پلار) باندي ده.

لهذا اول ډول لباسونه په اولاد باندي اغوستل مناسب نه دي او دوهم ډول لباسونه په اولادو باندي اغوستل جائز نه دي که يې په واغوندي ګناه يې پر اغوستونکو باندي ده.[1]

د لباس آداب

د لباس د اغوستلو د آدابو څخه څه آداب د ښځو لپاره په لاندي ډول ذکر سوي دي:

(۱)

د لباس په اغوستلو کي ښه نيت

تر ټولو دمخه د لباس د اغوستلو پر وخت ښه نيت خپلول چي زه کوم لباس

---

[1]: اما الصبيان: فان كان مميزاً غير ذى شهوة فله نظر ما فوق السرة و ما تحت الركبة اذ انه لا شه [illegible] له اشبه الطفل ... و لا يجب لاستتار عمن هو دون سبع سنين فى امر من الامور (احكام تجميل [illegible]: ص ۱۰۲).
و ما يكره [illegible] لبسه يكره للغلمان والصبيان ... ولاثم على من البسهم لانا امرنا بحفظهم، (هنديه: ج ۵، ص [illegible]۳۳).

اغوندم د دغه مقصد د ستر پټول دي او د الله تعالی د نعمت اظهارول او ښکاره کول دي، چي الله تعالی ما ته د داسي لباس د اغوستلو توفيق راکړی او د رانيولو قدرت يې راکړی دئ، چي د هغه په وجه سره زه خپل خاوند ته په ښه ښايسته شکل او صورت کي ښکاره سم:

ان الله يحب ان يری أثر نعمته علی عبده.

بېشکه چي الله پاک خوښوي چي د ده ورکړل سوي نعمتونه پر خپل بنده باندي ووينې (١).

(٢)

د لباس د اغوستلو دعا

د لباس د اغوستلو پر وخت د لباس دعا کول او تر ټولو مختصره او بهتره دعا په لاندي ډول ده:

اَلْحَمْدُللهِ الَّذِیْ كَسَانِیْ هَذَا الثَّوْبَ وَ رَزَقَنِيْهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّیْ وَ لاَ قُوَّةَ.

ترجمه:

ټوله ثنا او صفت الله تعالی لره ثابت دي، هغه الله چي ما ته يې دغه لباس را اغوستی دئ، او زما بېله طاقت او استعداد يې ما ته راکړی دئ (٢)

(٣)

لباس اغوستل د راسته طرفه څخه شروع کول

د لباس د اغوستلو پر وخت د راسته طرفه څخه شروع کول يعني د قميص د اغوستلو پر مهال اول راسته لستوڼی اغوستل او د پرتوګ اول راسته پايڅه په پښه کول، د نبي کريم ﷺ سنت او د لباس آداب دي (٣)

(۴)

---

[1]: ترمذي: کتاب الادب، ج ٢، ص ١٠٩

[2]: (ابو داود: کتاب اللباس، ج ٢، ص ۵۵٨).

[3]: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا لَبِسَ قَمِيصًا بَدَأَ بِمَيَامِنِهِ (ترمذي: كتاب اللباس، ج : ٦ ص : ٣٩٠ ، ط : المكتبة الشاملة ورقم الحديث : ١٦٨٨

د لباس کښل د چپه طرفه شروع کول

د لباس د کښلو پر مهال د چپه طرفه څخه شروع کول، يعني د قميص د کښلو پر مهال اول چپه لستوڼی کښل او د پرتوګ د کښلو پر وخت اوله چپه پايڅه کښل سنت او د لباس آداب دي (۱)

د لباس د کښلو دعا

لباس که د پرېوللو يا د خوب (پرېوتلو) لپاره کښل کېدی نو دغه لاندي ذکر سوي دعا دي ووايي:

بسم الله الذي لااله الا هو (۲)

(۵)

د لباس د اغوستلو دمخه په لباس کي کتل

د لباس د اغوستلو دمخه په لباس کي کتل يا لباس ټکوهل د سنت او آدابو څخه دي، ځکه نبي کريم ﷺ فرمايي: څوک چي پر الله تعالی او د آخرت پر ورځ ايمان لري نو موزې دي نه اغوندي تر څو چي ټکوهلی يې نه وي.

تشريح: که څه هم دغه حديث د الفاظو له رويه د موزو په اړه وارد سوی دئ مګر علماء کرامو د اغوستلو د ټولو انواعو (قسمو) لپاره بللی دئ، ځکه د حشراتو (خزندو) څخه د ځان ساتلو لپاره د اغوستلو په هر شي کي کتل سنت دي (۳)

۱: عن ابي هريرة رضي الله عنه ان رسول الله ﷺ قال اذا انتعل احدکم فليبدأ باليمنی و اذا خلق فليبدأ بالشمال ... (الحديث). قال نووي رحمه الله فيستحب البداءة باليسار فی کل ما هو ضد ما يتسحب فيه البدأ باليمين ... و من ذلک ... والسراويل والکم ... الخ (شرح مسلم للنووي: ص ۷۴ – ۷۵، فتح الباري ص ۳۱۲، ج ۱).

۲: (اذکار النووي: ص ۲۴).

۳: من کان يؤمن بالله واليوم الآخر فلا يلبس خفيه حتی ننفضهما.

(٦)

د لباس اوږدوالى

د ښځو لباس پر دوه ډوله دئ، يو مستحب دوهم جائز.

اول د ښځو لپاره مستحب لباس دا دئ، چي قميص يې د پښو (بجلكو) څخه يوه لوېشت لوړ.

دوهم: جائز لباس يې دا دئ، چي د پښو (د بجلكو) څخه يې قميص يو شرعي ګز لوړ وي(١)

(٧)

په لباس كي د لويي (تكبر) څخه ځان ساتل

تزوير يعني د خلكو په مخكي خپل ځان يا لباس په دا ډول ښكاره كول چي دا ډول لباس يوازي زه لرم، بل څوک يې نه لري او پخپل لباس باندي په باطله طريقه ځان ښايسته كول. دا عمل د لباس د آدابو څخه نه بلل كېږي. بلكي په لباس كي اعتدال او ميانه روي اختيارول په كار دي(٢)

و هذا الادب و ان كان لفظه وارداً فى الخف ... عند تطبيقه فى سائر أنواع اللباس (احكام تجميل النساء: ص ٣٥٥).

[١]: و عن ابن عمر ﷺ قال رخص رسول الله ﷺ لامهات المؤمنين فى الذيل شبراً ثم استزدنه فزادهن شبراً فكن يرسلن الينا فنذرع لهن ذراعاً (ابوداود: كتاب اللباس، ص ٧٧٦، باب فى قدر الذيل).

و قال ابن حجر رحمه الله: والحاصل ان النساء لهن حالان: حال استحباب و هو ما يزيد على هو جائز للرجال بقدر الشبر و حال جواز بقدر الزراع (فتح الباري: ص ٢٥٩، ج ١٠).

[٢]: عن عائشة ﷺ ان أمراة قالت يا رسول الله ﷺ اقول ان زوجى اعطانى ما لم يعطنى فقال رسول الله ﷺ المتشبع بما لم يعط كلابس ثوبى زور (مسلم: كتاب اللباس و الزينة، باب النهن عن التزوير، ص ١٩٢، ج ٢).

و المقصود ان يظهر للناس اتصافه بدالک.

(۸)

په لباس کي تواضع کول

په لباس کي تواضع (عاجزي) کول خپل ځان د لباس د اغوستلو په ذريعه پر بل باندي لوړ بلل په کار نه دي، او په لباس کي اوسط لباس اغوستل مناسب دي[۱]

(۹)

پاک لباس اغوستل

د لباس له آدابو څخه يو ادب پاک لباس اغوستل دي، ځکه چي کله لباس خيرن سي نو پرېوتل يې په کار دي، او نبي کريم ﷺ يو څوک وليدی چي هغه خيرن لباس اغوستی وو، نو نبي کريم ﷺ وفرمايل: آيا پاکونکی او يا داسي شی دي نه درلودی، چي لباس دي په پرېولی وای[۲]

د ښځو لپاره مخصوص آداب

حيا د ښځو لپاره زينت ده، نو کله چي د ښځي څخه حيا ورکه (ليري) سي ګويا هر شی ورڅخه ولاړل، ځکه حيا د ښځي لپاره خزانه او ښايست ده.

(۱)

د نارينه وو د مجلس اجازه

ښځه بايد هغه مجلس ته چي په هغو کي نارينه ناست وي اجازه واخلي که

---

[۱]: التواضع فی اللباس و التوسط فيه، فيستحب التواضع و ترک الترفع فی اللباس تواضعاً (تجميل احکام النساء: ص ۳۵۸).

[۲]: عن جابر بن عبد الله اتانا النبی ﷺ فرأی رجلاً شعثا ... و رأی رجلا آخر عليه ثياب وسخة فقال اما کان هذا يجد ماء يغسل به ثوبه (ابو داود: کتاب اللباس، ص ۳۳۲، باب فی غسل الثوب).

څه هم وروښه یې وي او خصوصاً د پرېوتو (خوب) په وخت کي.

(۲)

په کښته اواز خبري کول

ښځه باید په کښته آواز همېشه خبري وکړي که څه هم د غضب (درد) پر وخت وي.

(۳)

د لاري پر کناره تلل

ښځه چي کله د یو ضرورت لپاره د کور څخه ووزي پر لاري دي د لاري په منځ کي نه ځي بلکي د لاري پر اړخ (کناره) باید ولاړه سي.

(۴)

په لوړ آواز خندل

خصوصاً ښځه باید په ټلیفون کي یا په عام ځای یا لار کي په لوړ آواز خندا ونه کړي.

(۵)

په لاره کي په زوره خبري نه کول

د ښځي لپاره په لار کي په زوره خبري کول یا په ګوتو باندي ټکان کول مناسب نه دي.

(٦)

د لباس او د ناستي په کیفیت کي احتیاط کول

په لباس، تنګ او ناسته کي احتیاط کول په کار دي.

(۷)

په یوازي ځای کي لباس بدلول

ښځه باید د لباس د بدلولو پر مهال په خونه یا بل داسي ځای کي چي دا لباس بدلوي یوازي وي او د هغه ځای دروازه په ځان پسي بنده کړي.

(۸)

د حمام دروازه ښه بندول

ښځه بايد حمام يا پاى خانې (د ضرورت ځاى) ته د داخليدو په صورت کي دروازه ښه بنده کړي.

دوهم فصل

د ښځو د سينګار په اړه
د زينت، جمال او تجمل معنى

زينت:

د زينت لغوي معنى د سمولو او ښايسته کولو په معنى ده، په عربي کي (امرأة زائنه) د جوړي سوي ښځي په معنى راځي، چي د هغه مقابل طرف (شين) د خراب سوي په معنى راځي.

د زينت اصلي ماده زين ده، ځکه د ښځي جوړونکي ته مزين ويل کېږي او دا ډول د زينت معنى پر هر هغه شي باندي صادقه راځي چي هغه شى سم سوى وي يا سم سي او د دغه يو لفظ د تزئين هم راځي، چي هغه باب د تفعل دئ، نو زنيت په لغت کي پر يو زائد شي باندي يې اطلاق کېږي، يعني پر اصل شکل او صورت (خلقت) باندي اضافه شي ته زينت ويل کېږي.

لهذا زينت سينګار او ښايسته جوړولو ته ويل کېږي.

جمال:

جمال په لغت کي د حسن او ښايست والي په معنى دئ، او د دوى دواړو مقابل لفظ قبح راځي، جمال په خلقت او فعل دواړو کي راځي. د جمال يا ښايسته والي د لفظ اطلاق پر صورت او سيرت دواړو باندي هم راځي، جميل

یا ښایسته د مکمل جسم او د حسین صورت درلودونکي حیوان ته ویل کېږي.

یعني جمال د قدرتي حسن نوم دئ او زینت د مصنوعي حسن یا کوم شی چي په مصنوعي ډول پر زیات سوي وي د هغه نوم زینت دئ.

تجمل:

د تجمل معنی ده په تکلیف سره حسین جوړول یا ښایسته جوړول یا یو شی یا انسان ښایسته کول او مزین کول.

یعني جمال قدرتي حسن دئ چي په هغه کي د اعضاوو (اندامو) خلقتاً برابروالی او صحیح والی هم شامل دئ او دا حسن بېله د یوه شي د اضافه کېدو په یوه شي کي وي او دغه د انسان پیدایښت او اصلي حسن دئ.

که څه هم زینت او سینګار ته اصلي حسن ویل سوي دي ځکه قرآنکریم د اصلي حسن بعضو شیانو ته زینت ویلي دي لکه په سورة نور کي په آیت نمبر (۵۹) کي د (غَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ) څخه زینت او حسن اصلي مراد دئ.

او په بعضو احادیثو کي بیا د زینت څخه اضافي شیان لکه زېور، د وربښتانو رنګ او نازک لباس مراد سوي دي [1]

د زینت او جمال فرق:

اول:

د جمال لفظ یوازي تر هغه پوري خاص وي چي جمال (ښایست) يې اصلي پیدائشي وي بل شی پر زیات سوی نه وي.

د زینت لفظ د اصل خلقت حسن (ښایست) ته هم شاملېږي او چي یو شی پر زیات سوی وي هغه ته هم شاملېږي.

دوهم:

جمال خلقتي (پیدائشي) وي او زینت کسبي وي.

---

[1]: تفسیر ابن کثیر: ج ۷، ص ۲۴۲.

البته کله پر زينت باندي د زينت خلقتي (پيدائشي) اطلاق کېږي خو د هغه څخه (جمال خلقتي) مراد وي.

د تجمل او تزين فرق:

تزين، تجمل او تحسين د بعضو پر رايه باندي درې سره هم معنى دي، يعني ښايسته جوړول، د هغه کوښښ کول او د ښايست والي اسباب استعمالول، لکه د زېوراتو استعمال، د وريښتانو رنګ او داسي نور ... او د بعضو پر رايه باندي تزين او تجمل يو څه فرق لري، تزين هغه ښايست ته ويل کېږي، چي پر اصل ښايست باندي زياتوب سوی وي خو بيا هم د اصل څخه جلا وي.

د مثال په توګه الله تعالی فرمايي: وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ. (سوة الملک: ۴آيت)

ترجمه: موږ د دنيا آسمان ښايسته کړی دئ په ستورو باندي.

او تجمل هغه ښايست ته ويل کېږي، چي پر اصل ښايست باندي څه زياتوب سوی وي او زياتوب د اصل سره متصل وي، د مثال په توګه الله تعالی فرمايي، وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوَرَكُمْ. (تغابن: ۲)

يادونه:

پورتنی تحقيق له لاندي کتابونو څخه اخيستل سوی دئ:(۱)

زينت او سينګار د شريعت له نظره:

زينت او سينګار د ښځي فطري حق دئ، ميک اپ کول، ځان ښايسته کول د ښځي د فطرت سره موافق دي، ځکه هره ښځه طبعاً حسن او جمال خوښوي او هره ښځه غواړي چي زه ښه وايسېږم.

اسلام د ښځي د دغه فطري خواهش مخالف نه دئ، بلکي دا غواړي چي

۱: لسان العرب: ج ۱۱، ص ۱۲۵ – ۱۲۶. القاموس المحيط: ج ۳، ص ۳۵۱. په حواله د تجميل احکام للنساء: ص ۷۵. الموسوعة الفقهيه: ج ۱۱، ص ۴۰۱.

نور ښه منظم سي او خصوصاً چي د ښایست والي او د سینګار کولو هدف یې یوازي د هغه چا لپاره سي چي په ټوله ژوند کي د دې سره په ژوند کي شریک دئ او د هغه لپاره ځان ښایسته کول او سینګارول ضروري او لازمي دي.

لیکن په اوسنۍ زمانه کي نوي نوي فېشنونه راغلل او په هغو کي یو تر بله په مخکي کېدو کي تېزوالی شروع سو.

آن تر دې چي ښځي د سینګار او ښایست تر حدودو ووتلې که څه هم اسلام د ښځو د سینګار مخالف نه دئ البته دومره ضرور غواړي چي ښځه دي په سینګار او ښایست کي د شرعي حدودو څخه دباندي نه وزي او د سینګار کولو لپاره دغه لاندي ذکر سوي خبري په پام کي درلودل د سینګار د جواز لپاره ضروري دي:

۱. د نامحرم په مخ کي به سینګار نه کوي یا د هغه په مخ کي به د سینګار په حال کي نه تېرېږي.
۲. سینګار به د اسراف په توګه نه وي یعني په سینګار کي به غیر ضروري زائد شیان نه استعمالوي.
۳. سینګار به د ریاکارۍ او د همعصرو ښځو د مقابلې لپاره نه وي.
۴. سینګار به په شرعي حدودو کي وي د شرعي حدودو تر دائرې به نه وي وتلی.

او نبي کریم ﷺ فرمایي: هره سترګه زنا کوونکې ده، ښځه چي کله عطر (خوشبویي) ووهي نو وروسته دباندي ووزي د (نارینه وو) د مجلس سره تېره سي هغه داسي یعني لکه زانیه ده (۱)

الله تعالی ﷻ فرمایي:

وَلاَ تُسْرِفُواْ إِنَّهُ لاَ يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ (سوة الانعام: ۱۴۰آیت)

ترجمه: تاسي اسراف مه کوئ، ځکه الله پاک ﷻ اسراف کوونکي نه خوښوي.

۱: الترغیب والترهیب: ج ۳، ص ۸۴.

او الله تعالی ښځي په دې باندي مکلفي کړي دي چي خپل زينت به د نامحرمو نارينه وو په مخ کي نه ښکاره کوي او د دنيا ټوله نارينه او ښځينه پر دې خبره موافق دي چي د ښځي د زينت او سينګار او ښايست اصلي ځای او مرکز يوازي مخ دئ، ځکه مخ د ښځي هغه ځای دئ، چي تر نور بدن په مخ باندي ډېر مصرف کوي او د انسان ښايست هم خصوصاً په مخ کي وجود لري.

قرآنکريم هم ښځو ته د مخ د نه لڅولو حکم کړی دئ، او د ښځي لپاره په لڅ مخ د نامحرمو نارينه وو مجلس ته راتګ نه دئ جائز کړی او که زينت او سينګار وکړي بيا د نامحرمو نارينه وو مجلس ته راتګ خو بالکل جائز نه دئ.(١)

يوه مؤمنه حياداره ښځه چي د هغې په زړه کي يوه ذره ايمان موجود وي د نامحرمو نارينه وو مخ ته بيا چي زينت او سينګار يې هم کړی وي نه راځي.

د ښځي تګ د نامحرمو نارينه وو مجلس ته چي زينت او سينګار يې هم کړی وي د څه مقصد لپاره ځي؟ او د زينتي او سينګار کړي ښځي تېرېدل د نامحرمو نارينه وو په مخ کي څه مقصد دئ؟

لهذا د مؤمني حياداري ښځي لپاره د زينت او سينګار سره د نامحرمو نارينه وو مخته راتګ او په سينګار کي اسراف کول يا په سينګار کي يو تر بله مقابله کول او په سينګار کي د شرعي حدودو څخه وتل دغه ټوله کارونه د ښځي او د هغې د کور او معاشرې لپاره نقصان رسوونکي کارونه دي.

د سينګار کولو شرطونه:

څرنګه چي ځان ښايسته کول يا سينګارول د ښځي طبيعي غوښتنه ده، خو شريعت مقدسه د ځان ښايسته کولو او سينګارولو لپاره څه شرطونه مقرر کړي دي، د هغو شرطو مطابق يې د ځان د ښايسته کولو او سينګارولو جواز ورکړی دئ.

١: وَقُل لِّلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ....... النور اية ٣١

هغه شرطونه په لاندي ډول ذکر کېږي:

اول:

خپل زينت به پټوي او خپل زينت به بل نامحرم ته نه ښکاره کوي، ځکه الله تعالی فرمايي:

وَلاَ يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلاَّ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ (۱)

ترجمه: او دوی دي خپل زينت او ښايست نه ښکاره کوي مګر هغه چي ښکاره کېږي د هغه ځخه (لکه پوړنی يا لباس) او دوی دي پر خپلو ګرېوانو باندي خپل پوړني واچوي.

او دا ډول بل ځای الله تعالی فرمايي:

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلاَ تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الأُولَى....(۲)

ترجمه: او قرار ونيسئ (اې ښځو واوسېږئ) پخپلو کورونو کي او مه ښکاره کوئ (خپل ښايست بېګانه خلکو ته) د مخکنيو جاهلو (ښځو) په ډول د (ښايست) اظهار مه کوئ.

تشريح:

د اسلام تر راتګ مخکي د جاهليت په زمانه کي به ښځي بې پردې ګرځېدلې او د خپل بدن، لباس، ښايست او سينګار ښکاره کول او ښوول به يې په علانيه ډول سره کوله، دغه بد اخلاقي او بې حيايي د اسلام مقدس دين ناجائز او حرام وګرځوله او ښځو ته يې واضح حکم صادر کړ چي دوی دي پخپلو کورونو کي هستوګنه وکړي او د جاهليت د زمانې په شان دي دباندي نه وزي او نه دي د خپل حسن، جمال او سينګار نمايش او ښودنه کوي.

دوهم:

خپل زينت او سينګار د خپلو محارمو ماسوا بل چا ته ښکاره کول جائز نه دي، بلکي د ښځو لپاره ضروري دا دي چي د زينت او سينګار په کولو کي نيت

---

[۱]: سورة النور: ۳۰ آيت

[۲]: سورة الاحزاب: ۳۳ آيت

خاص د خپل خاوند د خوشحاله کولو او د خاوند د نظر، فکر او زړه د راجلبولو لپاره وکړي او د زينت او سينګار کولو مقصد هم د خاوند نظر او فکر ځانته را اړول دي.

لکه څرنګه چې الله تعالی په قرآنکريم کي فرمايي:

وَلاَ يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلاَّ لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاء بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاء بُعُولَتِهِنَّ (سورة النور: ۳۰ آيت)

ترجمه: او نه دي ښکاره کوي خپل مخ زينت ښايست (او ځای د ښايست) (هيڅا ته) مګر د خپلو مېړونو (خاوندانو) لپاره (چي دغه د هغه دي) يا خپلو پلرونو (او نيکه ګانو) يا د خاوندانو پلرونو يا خپلو زامنو (او لمسيانو) ته يا د خپلو خاوندانو زامنو ته يا خپلو ورونو ته يا خپلو د ورونو زامنو ته يا د خپلو خوندو زامنو ته يا خپلو ښځو ته يا هغه چا ته چي دوی يې مالکاني سوي وي يا د هغو نارينه وو څخه چي (ښځو ته) احتياج (اړتيا) نه لري يا هغو هلکانو ته چي دوی د ښځو په اسرارو نه وي خبر.

تشريح:

ښايست او سينګار عرفاً خارجي او کسبي ارائش ته ويل کېږي، چي هغه د لباس يا زېور او نورو شيانو څخه حاصلېږي، ځکه چي د زيبائش (ښايست) لفظ هر قسم خلقي او کسبي زينت ته شامل دئ، او د ښايست پخپل ځان کي که څه هم څو درجې لري لهذا ښځو ته د خپل هيڅ قسم خلقي يا کسبي ښايست د خپلو محارمو سوا بل چا ته ښکاره کول او اظهارول جائز نه دي.

البته په دغو محارمو کي هم د مراتبو فرق سته، مثلاً هغه زينت او ښايست چي دا يې د خپل مېړه (خاوند) په مخ کي ښکاره کولای سي هغه د نورو محارمو په مخ کي نه سي څرګندولای.

يادونه:

د محارمو پېژندنه او د هغو تفصيل د مؤلف په هغه رساله کي چي (د ښځي د پردې شرعي حدود) په نامه ده وګورئ.

دريم شرط:

دا دئ چي هغه هم ډېر مهم شرط دئ چي اکثره ښځي په اوسنۍ زمانه کي ورڅخه ناخبره دي هغه دا چي ښځي دا فکر کوي چي موږ خو ښځي يو هم مثل يو او د نارينه په ډول شهوت موږ نه لرو، لهذا يوه ښځه د بلي ښځي ټوله بدن ته کتلای سي، بلکي داسي نه ده، ځکه د ښځي لپاره مطلق خپل زينت و خپل خاوند ته ښکاره کول جائز دي، بل چا ته په هغه اندازه باطني زينت ښکاره کول که څه هم ښځو ته وي جائز نه دي.

نبي کريم ﷺ فرمايي، چي: يو نارينه دي د بل نارينه عورت ته نه ګوري او يوه ښځه دي د بلي ښځي عورت ته نه ګوري، او دا ډول دوه نارينه دي په يوه بستره کي نه پرېوزي او نه دي دوې ښځي په يوه بستره کي پروزي[1]

څلورم شرط:

دا دئ چي په سينګار کي به يې داسي شی نه وي استعمال کړی، چي د هغه په کولو سره ښځي ته د نارينه وو نظر او فکر ور واوړي، لکه پايزېبونه په پښو کول، ځکه د جاهليت په وخت کي به ښځو پايزېبونه په پښو کول نو کله چي به يې تګ کاوه نو د پايزېبو آوازونه نارينه وو اورېدل نو نارينه به يې ځان ته متوجه کړ، يا د خوشبويۍ (عطرو) په وهلو (لګولو) سره و ښځي ته د نارينه وو فکر کېږي، خصوصاً چي ښځه بيا د کور څخه ووزي.

نبي کريم ﷺ د دغه ډول عمل کوونکو ښځو په باره کي فرمايي:

عن ابی موسی رضی الله عنه عن النبی ﷺ قال: کل عين زانية، والمرأة اذا استعطرت فهرت بالمجلس فهی کذا کذا يعنی زانية (۲)

ترجمه: د حضرت ابو موسی رضی الله عنه څخه روايت دئ، چي نبي کريم ﷺ وفرمايل: هره سترګه زنا کوونکې ده، ښځه چي کله عطر (خوشبويي) ووهي نو پس دباندي ووزي د نارينه وو د مجلس سره تېره سي هغه داسي يعني

[1]: (مسلم: کتاب الحيض، باب التحريم النظر الی العورات).

[2]: (الترغيب والترهيب: ج ۳، ص ۸۴).

لکه زانیه ده.

پنځم شرط:

د مسلماني ښځي د زینت او سینګار لپاره یو شرط دا دئ، چي په زینت کي به يې د نارینه وو سره مشابهت نه وي کړی یا په سینګار او زینت کي به يې داسي شی نه وي استعمال کړي چي هغه د نارینه وو سره خاص وي یا په زینت او سینګار کي داسي یو عمل اختیار کړي چي هغه عمل په نارینه وو پوري خاص وي. ځکه حضرت ابن عباس رضي الله عنه فرمايي، چي نبي کريم ﷺ لعنت کړی دئ پر هغو ښځو باندي چي د نارینه وو سره يې مشابهت کړی وي او پر هغو نارینه وو باندي چي د ښځو سره يې مشابهت کړی وي.

او دا حديث شريف يوه قاعده ده د مشابهت د نه جواز په باره کي او هغه مشابهت که په لباس کي وي یا په زینت او سینګار کي وي او یا په داسي نورو عملونو کي (۱)

شپږم شرط:

دا دئ چي په زینت او سینګار کي به يې یو ناجایز عمل نه وي اختیار کړی، مثلاً د سر د کوڅیو پرې کول (په هغه اندازه چي د نارینوو سره مشابهت راسي)، یا وروځي کول یا د بلي ښځي وريښتان پر خپل سر باندي ایښوول یعني مښلول او داسي نور.

که څه هم د خاوند لپاره زینت او سینګار کول اولی او ښه کار دئ، خو هغه زینت او سینګار به يې د شريعت مقدسه مطابق وي البته که خاوند د هغې دزینت او سینګار غوښتنه کوله چي هغه په شريعت مقدسه کي جواز نه درلودی نو د خاوند لپاره دي د شريعت حکم نه پرېږدي.

---

[1]: لعن رسول الله ﷺ المشبهين من الرجال بالنساء والمتشبهات من النساء بالرجال (بخاري: كتاب اللباس، ج : ۱۸ ص : ۲۳۹، ط : المكتبة الشاملة ورقم الحديث: ۵۴۳۵).

و هذا الحديث اصل فی عدم جواز تشبه الرجال بالنساء والعكس فی اللباس والزينة (احكام تجميل النساء، ص ۱۰۸).

او نبي کريم ﷺ فرمايي، چي د مخلوق اطاعت (پيروي) د الله تعالی په ناراضي کي مه کوئ.

عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ(۱)

او په يو بل حديث شريف کي نبي کريم ﷺ فرمايلي دي، چي: لعنت دي وي پر هغه چا باندي چي وربښتان ايږدي يا ورايږدي يا وروځي کوي يا يې ورکوي (۲)

اووم شرط:

په زينت او سينګار کي به يې د کفارو يا فاسقانو يا اهل کتاب ښځو سره مشابهت نه وي اختيار کړی او د مسلماني ښځي د زينت او سينګار په باره کي دا يو لوی شرط دئ، ځکه په دغه شرط سره د مسلماني ښځي فرق د فاسقانو او فاجرانو ښځو سره راځي.

او مسلماني ښځي ته الله تعالی د دنيا په ټولو ښځو کي يو خاص امتياز ورکړی دئ مسلمانه ښځه د عامو ښځو په ډول نه ده، بلکي د مسلماني ښځي مرتبه ډېره لوړه ده او هغه د هغه چا څخه بېزاري اختياروي چي د الله تعالی د احکامو لحاظ او مراعت نه کوي، که څه هم بعضي مسلماني ښځي له دغه شرط څخه غافلي دي الله تعالی دي دوی ته هدايت ورنصيب کړي (۳)

اتم شرط:

په زينت او سينګار کي به داسي شيان نه استعمالوي چي په هغه سره د چا صحت، شکل او صورت او بدن ته نقصان ورسېږي او په داسي شي باندي به زينت او سينګار نه کوي چي آينده نور تا وانونه را منځته کړي.

۱: مسند احمد ج: ۳ ص: ۴۷ ط: المکتبة الشاملة

۲: واشمه والمشتوشمه ... الخ (بخاري: کتاب النکاح، باب لا تطيع المرأة).

۳: و هذا شريط عظيم فی زينة المرأة المسلة و به تتميز عن اهل الفسق والخنا و الفجور ... و هذا الشرط افعل کثراً فی مجتمعات النساء اليوم (احکام تجميل النساء: ص ۱۱۲).

ځکه نبي کريم ﷺ فرمايي: لاضرر و لا ضرار ... (۱)

دا حديث د زينت او سينګار په سلسله کي يو لوی اصل او قانون دئ، چي د هر هغه شي چي د هغه استعمال نقصان رسوونکی وي په هيڅ صورت کي يې استعمال جائز نه دئ، ځکه شريعت مقدسه د انسانانو د نفع د ډېرښت او د مفاسدو د کمښت ختمولو لپاره راغلی دئ.

الله تعالی چي کوم شيان حرام کړي دي د هغو يوازي او يوازي لامل دا دئ، چي په حراموالي کي د انسانانو د دنيا او آخرت نفع او ګټه وي که څه هم بعض وختونه د حراموالي حکمت زموږ څخه پټ وي. (۲)

نهم شرط:

دا دئ چي د شهرت د لباس څخه به پرهېز کوي، د شهرت د لباس څخه مقصد دا دئ چي د دومره زيات قيمتي لباس اغوستل چي د هغه په اغوستلو سره ځوک په عامو خلکو کي جلا معلومېږي.

يا په بل عنوان باندي د شهرت لباس داسي لباس اغوستل چي ډېر کم قيمته او په اغوستلو سره يې ځوک په عامو خلکو کي جدا معلومېږي، او دا هم يو ډول شهرت دئ.

او د هر ډول شهرت د لباس اغوستونکو لپاره د نبي کريم ﷺ د حديث ارشاد داسي فرمايي:

نبي کريم ﷺ فرمايي چا چي د شهرت لباس واغوستی د قيامت په ورځ به الله تعالی هغه ته د ذلت لباس ور واغوندي او بيا به په هغه کي اور ولګېږي.

تشريح:

په حديث شريف کي د شهرت څخه مراد دا دئ چي د شي ظاهروالی او ښکاره والی د دې لپاره چي په خلکو کي مشهوره سي او د شهرت اندازه د

---

[1]: (ابن ماجه: کتاب الاحکام ص ۷۸۴، ج ۲، باب من بنی فی حقه ما يضر لجاره).

[2]: ان شريعة الاسلاميه جاءت بجلب المصالح والمنافع وتکثيرها و دفع المفاسد والتقليل منها ... و الاصل فی هذا قول النبی ﷺ لا ضرر و لا ضرار (احکام تجميل النساء: ص ۱۱۲).

خپلې معاشرې او وطن و علاقې د خلکو د عاداتو څخه معلومېږي، چې د هغو د رواج او عاداتو څخه ډېر قیمتي یا کم قیمته لباس واغوندي، دا شهرت بلل کېږي.[1]

لسم شرط:

د زینت او سینګار د شرطو څخه یو شرط دا دئ، چې پر مسلماني ښځې باندې دا لازمه ده چې په زینت او سینګار کې اعتدال وکړي، د اسراف څخه ځان وساتي، ځکه په اعتدال نه کولو سره څوک تبزیر او اسراف ته رسېږي او د دې بېره هم سته چې څوک دې په تکبر او لویي کې اخته سي او خپل مقصد چې محض زینت وو هغه ور څخه پاته سي.

لهذا د اسراف کوونکو او اعتدال نه کوونکو په باره کې د الله تعالی ﷻ ارشاد مبارک دئ[2]:

وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ ۖ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ﴿٢٧﴾ (سورة اسراء: ۲۶ – ۲۷ آیتونه)

ژباړه: تاسو زیات اسراف مه کوئ، باور وکړئ چې اسراف کونکي د شیطانانو ورونه دي او شیطان خپل رب لره پوره ناشکره دئ.

یوولسم شرط:

دا دئ چې په زینت او سینګار کې به یې نیت صحیح وي یعني نیت به یې یوازې د زینت او سینګار کولو نه وي بلکې په زینت او سینګار کې به یې نیت دا وي چې د خاوند په مخ کې ښه وایسېږم او خاوند خپل حسن او زینت ته

---

[1]: من لبس ثوب شهرة فی الدینا البسه الله ثوب مذلة یوم القیامة، ثم الهبة فیه ناراً (ابن ماجه: لبس شهرة من الثیاب، ص ۲۵۷).

[2]: ولاتسرفوا انه لایحب المسرفین –لانه لا یحب الاسراف و قد ذکرنا ان المفروض من الستر هو یستربه العورة و اما غیره فانما هو علی دفع الاذی والتجمل (تفسیر الماتریدي، ج ۴، ص ۴۰۲).

را جلب کړم او د عامو ښځو په مخکي پاکه صافه معلومه سم. ځکه الله پاک هر چا ته پر نېک نيت باندي اجر او ثواب ورکوي.

نو که ښځه زينت او سينګار په دا نيت وکړي چي خاوند ته ښه معلومه او ښه وايسېږم نو الله پاک پر دغه نيت باندي ثواب ورکوي او دا ډول که ښځه د ښه لباس په اغوستلو کي او په زينت او سينګار کولو کي دا نيت وکړي چي په ښه لباس او زينت کي مي نيت د نورو ښځو ترغيب دئ چي نوري ښځي به هم ښه لباس وکړي چي هغه هم د شريعت موافق سي او د خيرن لباس او خيرن بدن څخه ځان وساتي تر څو چي د لباس او بدن د پاکی. يې عادت سي که څه هم ډېري ښځي زينت او سينګار کوي او دا ډول ښه ښه لباسونه هم اغوندي خو په کور کي د خاوند لپاره يې نه کوي، بلکي چي دوی يوې ښادی. ته ځي نو زينت او سينګار کوي په دا نيت چي موږ د نورو ښځو په مخ کي ښې معلومي سو نو په دې نيت دوی اجر او ثواب نه سي پيدا کولای، بلکي دغه نيت د دوی لپاره د لويي او تکبر ذريعه او سبب ګرځي.

لهذا په زينت او سينګار کي ښه نيت مراعتول ضروري دي، ځکه چي اجر او ثواب پر نيت باندي مرتب دئ.

إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿١٨﴾ (سورة لقمان: ۱۸ آيت) ([1])

ژباړه: باور وکړئ چي الله جل جلاله په کبر سره تګ کونکی او فخر کونکی نه خوښوي

---

[1]: انما الاعمال بالنيات و انما لکل امرئ ما نوی ... فهجرته الی ما هجر اليه (بخاري: ص ۱، ج ۱).

د تعليم الاسلام ويب پاڼې له خوا:
www.taleemulislam-radio.com

دریم فصل

د ښځو د وریښتانو په اړه

د ښځو لپاره د سر د وېښتانو پرې کول (لنډول) جائز دي؟

خصوصاً د ښځي د جمال او زينت يو جزء په وېښتانو کي هم دئ او د وېښتانو اوږدوالی او ډېروالی د ښځي لپاره د جمال او زينت نښاني ده او بيا خصوصاً په تېره سوي زمانه کي د ښځو لپاره اوږده وېښتان پرېښودل د ښځو پر زينت او جمال باندي دلالت کوي.

آن تر دې چي د صحابياتو ﵅ څخه يوې صحابي ام سلمة ﵂ د نبي کريم ﷺ څخه سوال وکړ چي يا رسول الله ﷺ! زما د سر کوڅۍ سختي اودل سوي دي نو د جنابت د غسل پر مهال د وېښتانو د کوڅيو خلاصېدل ضروري دي که يا؟

نبي کريم ﷺ ورته وفرمايل: چي ستا لپاره درې واره اوبه پر سر باندي اچول کافي دي (چي د وېښتانو بېخو ته ورسېږي) بيا پر نور بدن باندي اوبه واچوه نو ته به پاکه سې.

دا حديث د صحابياتو د وېښتانو پر اوږدوالي باندي دلالت کوي.

او دا ډول د ازواجو مطهراتو ﵅ د وېښتانو په باره کي حضرت ابو سلمة ﵁ بن عبدالرحمن روايت کړی دئ، فرمايي چي زه او د حضرت عائشي ﵂ رضعي ورور د حضرت عائشې ﵂ و حضور ته حاضر سوو، نو د حضرت عائشې ﵂ رضعي ورور د حضرت عائشې ﵂ څخه د نبي کريم ﷺ د جنابت د غسل په اړه وپوښتل.

حضرت عائشې رضي الله عنها يو لوښی د پيالې په اندازه راوغوښتی نو دې غسل پکښې وکړ، زموږ او د دې مبارکي په مابين کي پرده وه ... حضرت ابو سلمه رضي الله عنه بن عبدالرحمن فرمايي چي د نبي کريم ﷺ د ازواجو مطهراتو وېښتان د وفره (تر اوږو ځخه کښته) په اندازه وه.

د دغه حديث شريف څخه دوې خبري معلومي سوې اول دا چي د نبي کريم ﷺ په ژوند کي د ازواجو مطهراتو وېښتان نه وه پرې (لنډ)، دوهمه خبره دا چي وېښتان د ښځي لپاره يو نوع مهم زينت دئ، خصوصاً چي د ښځي وېښتان څو مره ډېر وي او اوږده وي.

په مخکنيو وختو کي چي به د ښځي خاوند مړ سو نو مېرمن به يې وېښتان کوچني (لنډ) کړه، ځکه چي په زينت کي يې د عدې د تېرېدو تر وخته پوري کموالی راسي.

مګر د څه مودې څخه وروسته هغه عمل (د وېښتانو لنډول) چي د ښځي د بدرنګی او د نه ښايست او نه زينت نښانه وه په اوسني وخت کي هغه د زينت او سينګار نښانه جوړه سوې ده.

لهذا د ښځو لپاره د سر د وېښتانو دوفره د اندازې څخه چي تر اوږو د لاندي حصې پوري يې اندازه ده د (صحيح قول مطابق) تر هغه کمول يا لنډول يا د وېښتانو دومره کوچني کول يا لنډول چي د نارينه وو سره يا فاسقو او فاجرو ښځو سره يې مشابهت راسي جائز نه دي، بلکي مکروه تحريمي دي.

که څه هم د خاوند په غوښتنه وي ځکه د الله تعالی ناراضه کول د بنده (مخلوق) د راضي کېدو لپاره جائز نه دي، البته په حج کي يې د ټوله سر د وېښتانو څخه د ګوتي د يوه بند په اندازه پرې کول جايز دي.(۱)

---

[1]: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَافِعٍ مَوْلَى أُمِّ سَلَمَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي امْرَأَةٌ أَشُدُّ ضَفْرَ رَأْسِي فَأَنْقُضُهُ لِغُسْلِ الْجَنَابَةِ قَالَ لَا إِنَّمَا يَكْفِيكِ أَنْ تَحْثِيَ عَلَى رَأْسِكِ ثَلَاثَ حَثَيَاتٍ ثُمَّ تُفِيضِينَ عَلَيْكِ الْمَاءَ فَتَطْهُرِينَ ، صحيح مسلم ، ج : ۲ ص : ۲۱۸ ط : المكتبة الشاملة ، ورقم الحديث : ٤٩٧

عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ حَفْصٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ أَنَا وَأَخُوهَا مِنْ الرَّضَاعَةِ فَسَأَلَهَا عَنْ

د ښځي لپاره د سر د مخ (پېکي) وېښتان پرېکول يا لنډول جائز دي؟

د سر د مخ د طرف (پېکي) پرېکولو يا لنډولو ته په عربي ژبه کي قـصه وايي، نو د پېکي په پرې کولو يا لنډولو کي يا کله په اوږدوالي کي د ښځي په زينت يا ښايست والي کي زياتوالى راولي او د ښځي لپاره زينت کول جائز دي.

لهذا د ښځي لپاره د پېکي وېښتان پرې کول يا اوږدول دواړه جائز دي، البته د فاسقو او فاجرو ښځو سره يا د نارينه وو سره به يې مشابهت نه وي کړی.(۱)

د ښځي لپاره د سر د وېښتانو پرېکول جائز دي؟

د ښځي لپاره د سر د وېښتانو د پرې کېدو حکم په مخکنۍ مسئله کي ذکر سو او د ښځي لپاره د سر د وېښتانو د تراشلو حکم دا دئ که د سر د وېښتانو پرېکول محض د فېشن او زينت لپاره وي جائز نه دي، البته بعض

غُسْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ الْجَنَابَةِ فَدَعَتْ بِإِنَاءٍ قَدْرِ الصَّاعِ فَاغْتَسَلَتْ وَبَيْنَنَا وَبَيْنَهَا سِتْرٌ وَأَفْرَغَتْ عَلَى رَأْسِهَا ثَلَاثًا قَالَ وَكَانَ أَزْوَاجُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْخُذْنَ مِنْ رُءُوسِهِنَّ حَتَّى تَكُونَ كَالْوَفْرَةِ ، مسلم كتاب الحيض ، ج : ۲ ص : ۲۰۰ ط : المكتبة الشاملة ورقم الحديث : ٤٨١

فی الدر المختار عن المجنبی اقطعت شعر رأسها اثمت و لعنت زاد فی البزایه و ان یأذن الزوج لانه لا طاقة لمخلوق فی معصیة الخالق ... فی الاشباه ... و تمنع من حلق رأسها ای حلق شعر راسها ... ان المراد بحلق راسها ازالته سواء کان بحلق او قص او نتف او نورة فلیحرر و المراد بعدم الجواز کراهة التحریم (درالمختار: ، ج : ٦ ص : ۷۲۷،ط: المکتبة الشاملة امداد الفتاوی: ج ۴، ص ۲۲۷ – ۲۲۸).

و فریق یری الاباحة لکنه یشرط عدم التشبه بالرجال والکافر ... و فی هذه الحالة کرهه لها (فتاوی هیئة کبار العلماء: ج ۲، ص ۳۲۹).

[1]: و قد شاع فی هذه الآونة ان تقص المرأة شعرها من الأمام فقط و تسمی هذه الطریقة (الـقـصة) و قد تکون بحیث تغطی الجبهة فقط او اقصر قلیلاً او اطول قلیلاً و قد اشار الی جواز ذلک بعض العلماء المعاصرین بالشروط السابقه ... الخ.

و فریق یری الاباحة لکنه یشترط عدم التشبه بالرجال ولا الکافرات (احکام تجمیل النساء: ص ۱۲۹).

اوقات د سر د وېښتانو سرونه دوه درې (ښاخونه) وکړي او د هغه وجې د سر وېښتان توېيږي نو بيا يې پرېکول جائز دي. يا په وېښتانو کې کله فرق وي بعضې کوچني وي بعضې غټ وي نو د کوچنيو وېښتانو د غټولو لپاره که د کوچنيو وېښتانو سرونه پرېکړي نو هم جائز دي. (۱)

د ښځې لپاره د ناجوړۍ يا بل عذر د وجې د سر وېښتان خريل يا ډېر کوچني کول جائز دي؟

که چيري د ښځې په سر کې يوه داسې ناجوړي پيدا سي چې د هغې تداوي د سر د وېښتانو سره يا د سر د وېښتانو د اوږدوالی سره نه سي کېدای نو د دغه شرعي عذر پر بناء باندي د سر خريل يا د وېښتانو کوچني کول جائز دي تر څو چې دغه ناجوړي ختمېږي او د ناجوړۍ تر ختمېدو وروسته بيا يې کوچني کول يې جائز نه دي. (۲)

د فېشن او زينت لپاره ښځې کولای سي چې د سر په وېښتانو کې مختلف ډيزاينونه جوړ کې؟

ښځه د خپل ښايست او زينت د لا زياتوالي لپاره پخپلو وېښتانو کې هر ډول ډيزاين او اندازه اختيارولای سي، البته د لاندي ذکر سوو شرطونو به مراعت کوي:

۱. د وېښتانو په ډيزاين جوړولو يا د يوې خاصې اندازې په خپلولو کې به د وېښتانو پرېکول يا لنډول نه وي.
۲. د وېښتانو د ډيزاين په جوړولو کې به د يوې کافري يا فاسقې او فاجري ښځې سره مشابهت نه وي کړی يا د هغې سره به يې د مشابهت په نيت دغه انداز نه وي خپل کړی.
۳. د وېښتانو په ډيزاين جوړولو کې به يې نيت خاص د خپل خاوند د

۱: فتاوی رحميه: ج ۱۰، ص ۱۲۰.
۲: و لو حلقت المرأة راسها فان فعلت لوجع اصابها لا بأس به و ان فعلت تشبها بالرجل فهو مکروه (هنديه: ج ۵، ص ۴۲۸).

خوښي یا خوشحالۍ لپاره کړې وي.

۴. د وېښتانو په ډیزاین جوړولو کې به دومره وخت نه مصرفوي چې په نورو ضروري او مهمو کارو کې خلل پیدا سي. یا دومره پیسې په مصرف کې چې هغه د اسراف اندازې ته ورسېږي.[1]

د ښځې لپاره د سر وېښتان د بوک په ډول پر سر باندې یو ځای کول جائز دي؟

مخکنیو ښځو د زینت او جمال لپاره یا د خلکو فکر ځان ته د را اړولو لپاره د سر ټول وېښتان به یې پر سر باندې لوړ جمع او بند کړل، نو د سر کیفیت او شکل به د اوښ د بوک په ډول معلومېدی.

د داسې وېښتانو د انداز د خپلونکو ښځو په باره کې نبي کریم ﷺ فرمایي:

دوې طایفې (ټولۍ) د اور د خاوندانو څخه دي، چې هغه دوې ټولۍ ما نه دي لیدلې، د دوی سره داسې څوک وه چې د هغوی سره به د غوا د لکۍ په ډول چلاخې وې په هغه باندې به خلک وهي، د هغه دوو صنفو (ډولو) څخه یو ډول هغه ښځې دي چې لباس یې اغوستی وي مګر لڅې به وې (چې د بدن جوړ به یې ور څخه معلومېږي، د ډېر تنګوالي څخه یا ډېر نازکوالي څخه).

دوهم صنف (ډول) هغه ښځې چې د خلکو زړونه فحشاء او بدو ته مائلوي، او د دوی مائله کوونکې دي زنا او د هغه لاملونو ته، نو دغو ښځو به د سر وېښتان د اوښ د بوک په ډول جوړول، دغه ښځې به جنت ته نه سي داخلې او نه به د جنت بوی تر پزه کړي که څه هم د جنت بوی رسېږي تر کومه کومه ځایه

---

[1]: عن ابن عمر رضي الله عنهما قال قال رسول الله ﷺ من تشبه بقوم فهوه منهم (مشکوة: ج ۲، ص ۳۷۵).

ای من تشبه نفسه بالکفار مثلاً فی اللباس و غیره (مرقات: کتاب اللباس، ج ۸، ص ۱۵۵).

الاصل فی الاشیاء الاباحة عند بعض الحنفیه ... وفی الهدایة من فصل الحداد ان الاباحة اصل (الاشباه و النظائر: (ج ۱، ص ۲۰۸ – القاعدة الثالثة).

پوري.

او په بل روایت کي نبي کریم ﷺ ملعوني (لعنت پر سوی د الله د رحمت څخه لیري) بلل سوي دي.

لهذا د ښځي لپاره د خپل سر وېښتان په داسي شکل او انداز باندي جوړول چي هغه د ټولو وېښتانو د سر پر لوړه حصه باندي جمع کول لکه د اوښ بوک جائز نه دي.

البته هغه ډول وېښتان چي د سر د شا پر حصه باندي يې جمع کړي وي يا د سر پر بله حصله باندي يې جمع کړي وي لکه په اوسني وخت کي چي بعضي ښځي د کور د خدمت (کار) په وخت کي د وېښتانو د حفاظت لپاره يې دغه انداز عملي کړی دئ جائز دئ (۱)

تر څه وخت پوري د وېښتانو پرې کول یا کوچني کول جائز دي؟

د هغو نجونو لپاره چي عمر يې نهو کلونو ته رسېدلی وي، د وېښتانو پرې کول د نورو لویو ښځو په ډول جائز نه دي او د داسي نجونو لپاره چي عمر يې د نهو کلونو څخه کم وي نو د ښایست او زینت یا د بل جائز مقصد لپاره يې د وېښتانو پرې کول یا کوچني کول جائز دي، البته د کافرانو او فاسقانو د مشابهت څخه ځان ساتل ضروري دي.(۲)

پیدائشي وېښتان خریل یا پرې کول ضروري دي؟

په بعضو علاقو او کورنیو کي دا رواج وي چي د کوچنیو نجونو د سر وېښتان نه ورخروي، بلکي له دغه وخت څخه همدغه وېښتان غټ سي او دا

۱: عن ابی هریرة رضي الله عنه قال قال رسول الله ﷺ صنفان من اهل النار ... و نساء کاسیات عاریات ممیلات مائلات رؤسهن کاسنمة البخت المائلة لایدخلن الجنة و لا یجدن ریحها و ان ریحها لیوجد من مسیرة کذا کذا (احسن الفتاوی: ج ۸، ص ۷۴ – مسلم: کتاب اللباس والزینة، ص ۲۰۵، ج ۲).

۲: قال العلامة ابن عابدین رحمه الله بل فی محرمات المنع و بنت لتسع فصاعداً مشتهاة اتفاقاً الخ (ردالمختار: ج ۳، ص ۶۴۰).

شرعاً جائز نه دي ځکه نبي کريم ﷺ فرمايي، چي: کله چي يو کوچنی وزېږي نو پر اوومه ورځ يې عقيقه (پسه حلال) کړئ او نوم پر کښېږدئ او دا ډول يې سر ورخروئ، که څه هم د سر خريلو په باره کي د اوو کلونو روايت هم راغلی دئ. (۱)

د مصنوعي (جوړ سوو) وېښتانو د ايښودلو حکم:

په اوسني وخت کي د وېښتانو ايښودل د خلکو يو عام عادت او رواج دئ. هغه دا چي بعضي نارينه چي نزله (د سر وېښتان يې) ختلې وي يا بعضي هغه ښځي چي د سر وېشتان يې کم وي يا لنډ وي د زينت لپاره نور وېښتان ايږدي، چي د کمو وېښتانو ځای په ډک کړي يا پر هغه لنډو وېښتانو باندي نور وېښتان مښلوي چي هغه په اوږده سي، نو دغه وېښتان چي ورښودل کېږي کله د بل انسان يا د يو حيوان وېښتان وي، د حيوان وېښتان کله پاک وي کله نجس، يا مصنوعي وېښتان د يوې مادې څخه جوړ سوي وي لکه د ټوکره د تار څخه، يا داسي نور...

او دغه ډول وېښتان پر دوه قسمه ايښودل کېږي:

اول ډول دا چي د همېشه لپاره ايښودل سوي چي بيا نه ايسته کېږي.

دوهم ډول هغه دي چي عارضي ايښودل سوي وي که وغواړي ايښودلای سي او بيا يې ايسته کولای سي. د وېښتانو د ايښودلو دواړه صورتونه (ډولونه) که دائمي وئ که عارضي وي که ايښوونکی وي او که ور ايښودونکی وي د ټولو په باره کي نبي کريم ﷺ فرمايي:

د حضرت عبدالله بن عمر رضي الله عنه څخه روايت دئ، چي نبي کريم ﷺ وفرمايل، چي: د الله تعالی لعنت دي وي پر هغو ښځو باندي (چي د وېښتانو د اوږدوالي لپاره يا کموالي د وجي د بل نارينه يا ښځينه وېښتان) د خپلو وېښتانو سره يا د بل د وېښتانو سره ورمښلوي او پر هغه ښځه باندي هم د الله تعالی لعنت دئ چي بلي ښځي ته ووايي چي د بل وېښتان زما پر وېښتانو

۱: (ترمذي: ج۱، ص ۱۸۳).

باندي راومښلوه (۱)

حضرت حیمد بن عبدالرحمن بن عوف ﷺ فرمايي چي ما حضرت معاویه بن ابو سفیان ﷺ د حج په کال (په کوم کال چي هغه د خپل خلافت په زمانه کي حج کوی) پر منبر باندي څه ويل ما واورېدل. ده د وېښتانو يوه پنچه د يوه خادم په لاس کي وليدله وې فرمایل: چي ستاسي علماء چيري دي، ما د نبي کريم ﷺ د دغسي کړونو څخه منع کول اورېدلي دي او ده وفرمایل، چي: بني اسرائيل ځکه هلاک سول چي د هغوی ښځو دغه (د وېښتانو ايښودل يا ورايښودل) شروع کړل (۲)

لهذا د وېښتانو په ايښودلو کي د يوه انسان لپاره د بل انسان وېښتان ايښودل يا د نجس العين حيوان وېښتان ايښودل جائز نه دي بلکي حرام دي.

البته هغه وېښتان چي د حيوان وي د نجس العين حيوان نه وي يا مصنوعي وېښتان يې د يوه شي (مادې) څخه جوړ کړي وي هغه دايمي ايښودل سوي وي يا عارضي جائز دي.

او د دائمي ايښودلو په صورت کي د غسل کولو يا مسح کولو پر مهال يې ايسته کول ضروري نه دي ځکه د سر جزء ګرځي.

او د عارضي ايښودلو په صورت کي د غسل او مسح کولو پر مهال يې ايسته کول ضروري دي.

۱: عن ابن عمر ﷺ ان رسول الله ﷺ قال: لعن الله الواصلة والمستوصلة والواشمة والمستوشمة (بخاري: باب الوصل،)

او حضرت اسماء بنت ابوبکر صديق ﷺ فرمايي چي نبي کريم ﷺ وفرمایل، چي: د وېښتانو پر مښلوونکو او ورمښلوونکيو باندي د الله تعالى لعنت وي.

عن اسماء ﷺ بنت ابي بکر قالت لعن ... الواصلة والمستوصلة (بخاری: باب الوصل، ص ۸۷۹، ج ۲).

۲: عن حميد بن عبد الرحمن بن عوف انه سمع معاوية بن ابی سفيان عام حج و هو على المنبر و هو يقول و تناول ... اين علماؤكم سمعت رسول الله ينهى عن مثل هذه و يقول انما هلكت بنو اسرائيل حين اتخذ هذه نساؤهم. (بخاري: ص ۸۷۸، ج ۲).

یادونه:

د ایښودلو وېښتانو که دائمي وي او که عارضي وي د ښځي د نامحرم په مخکي او په لمانځه کي د اصل وېښتانو حکم لري یعني ایښودل سوي وېښتان د ښځي هم عورت بلل کېږي.(۱)

د ښځو لپاره د سر د وېښتانو رنګول جائز دي؟

ښځي د خپل سر د وېښتانو د ښایسته کولو لپاره د کېمیاوي مادو څخه جوړ سوي رنګونه هغه که سور رنګ وي یا ژړ یا تور ته نژدې رنګ وي یا په نکریزو باندي رنګوي جائز دي او دا ډول که د ښځي وېښتان په کم عمر کي یا د یوې ناجوړۍ د وجي سپین سوي وي په تور رنګ باندي تورول یې هم جائز دي.

د دغه عذر پرته د نورو ښځو چي عمر یې د وېښتانو سپین کېدو ته رسېدلی وي جائز نه دي. البته د ټولو رنګو د استعمال لپاره مناسب دا دئ چي د وېښتانو په رنګولو کي وخت ضایع او عبث نه کړي او دا ډول یې دومره پرله پسې استعمال نه کړي چي بالاخره یې د مجبورۍ پر اساس رنګوي یا د ډېر رنګ د استعمال د وجي وېښتان ورسپین کړي نو بیا مجبوراً یې رنګوي چي سپین وېښتان ښکاره نه سي.(۲)

۱: الوصل بشعر الادمی حرام و کذلک الوصل بشعر نجس من غیر الادمی ... قال العثمانی حفظه الله و الذی یظهر من کتب الحنفیة ان الراجع عندهم القول الثانی و هو تخصیص الحرمة بشعر الادمی ... و لا بأس للمرأة ان تجعل فی قرونها و ذوائبها شیأً من الوبر ... و به ظهر ان اتخاذ القرا مل (و هی خیوط مریر) للنساء جائز ... الخ (تکملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۱ – فتاوی هندیه: ج ۵، ص ۳۵۸ – جدید فقهي مسائل: ج ۱، ص ۳۰۱).

۲: أما خضاب المرأة شعرها لتتزین لزوجها فقد اجاز قتادة کما اخرج عنه عبد الرزاق مصنفه و کذا اجازه اسحاق ... ابن قدامة فی المغنی (ج ۱، ص ۷۶ – تکمله فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۵۰) قال النووي: والاصح والأوفق للسنة استحباب خضب الشیب للرجل والمرأة بصفرة او بحمرة (شرح صحیح مسلم: ج ۱۴، ص ۸۰)

د ښځي لپاره وروځي کښل (کول یا نري کول) جائز دي؟

په اوسنی زمانه کي د فېشن څخه یو دا هم دئ، چي ښځي د خپلو وروځو د باریک (نري) ښکاره کولو لپاره په تکلیف سره د وروځو کناري (څنډي) کوچنی کوي یا یې کاږي، نو که یې پخپله وکاږي یا یې بل څوک ور وکاږي جائز نه دي بلکي حرام دي. البته یو هغه وېښتان وي چي عادتاً په وروځو کي نه بلل کېږي بلکي د وروځو څخه ماسوا پر تندي باندي راغلي وي نو د هغو وېښتانو کښل جائز دي

او په حدیث شریف کي نبي کریم ﷺ پر کښونکو (نري کوونکو) او ورکښونکو (چي غوښتنه د کښلو ورڅخه کوي) لعنت ویلی دئ، یعني دغه عمل کوونکي دي د الله تعالی د رحمت څخه لیري وي.

پاملرنه:

هغه ښځي چي د وروځو د نري کولو یا کښلو په عمل باندي اخته وي د دوی لپاره دا فکر په کار دئ، چي د الله تعالی نبي ﷺ د دغه عمل کوونکو ښځو ته بدعایي (ښرا) کړې ده، هغه دا چي د دغه عمل کوونکي دي د الله تعالی له رحمت څخه لیري وي، دا د الله تعالی د نبي ﷺ بدعاء ده او موږ چي د یو عام ښه کس د بدعاء څخه هم ځان ساتو نو د الله د نبي د بدعایي څخه ځان ساتل څومره زموږ لپاره ضروري او لازمي دي.

لهذا د ټولو مسلمانو ښځو لپاره لازمي ده، چي د الله تعالی د نبي ﷺ د دغه بدعاء څخه ځان وساتي او د ښرا څخه د ځان ساتل هغه وخت راتلای سي چي موږ دغه د وروځو کښل یا نري کولو څخه پرهېز وکړو (۱)

عن ابي الدرداء ﷺ مرفوعاً من خضب بالسواد سود الله وجهه یوم القیامة (کنزالعمال: ج ۶، ص ۶۷۱ – احکام تجمیل النساء: ص ۱۷۹).

[1]: حدثنا اسحق بن ابراهیم ... عن عبدالله قال لعن الله الواشمات والمستوشمات والنامصات و المتنمصات ... الخ (مسلم: ج : ۱۱ ، ص : ۵۳ ، ط : المکتبة الشاملة ورقم الحدیث : ۳۹۶۶).

د ښځي لپاره پر مخ باندي راغلي (شنه سوي) وېښتان کښل جائز دي؟

د ښځي لپاره د هغه ځای څخه وېښتان کښل چي عادتاً د انسان پر هغه ځای باندي وېښتان نه شنه کېږي لکه تندی، باړخوګان، غاړه نو که وېښتان پر راشنه سي کښل يې جائز دي، البته چونکه د وېښته عادت دا دئ، چي په کښلو يا غچي کولو باندي د وخت په تېرېدو سره نور ډېرېږي او بل دا چي په کښلو کي يو ډول پر ځان باندي تکليف او اذيت تېرېدل هم دي او دسترګو ديد ته هم تاوان رسوي، په هغه صورت کي چي په تار باندي يې کاږي او که د کريم يه پاوډر په ذريعه يې کاږي، که څه هم دغه وجه نه وي خو په اوله وجه سره يې نه کښل اولی او ښه کار دئ.

دوهم که پر هغه ځای باندي وېښتان را شنه سي چي عادتاً د ښځي پر هغو ځايو باندي وېښتان نه شنه کېږي لکه ږيره، برېتونه نو د داسي وېښتانو د شنه کېدو په صورت کي د ښځي لپاره يې کښل ضروري او لازمي دي.(۱)

د ښځي لپاره د لاسو (بازوګانو) پښو (پنډيو او ورنو) وېښتان خريل جائز دي؟

د ښځو لپاره د بازوګانو او پنډيو وېښتان که د بال صفا په ذريعه وي يا د بل کريم په ذريعه وي ليري کول يې جائز دي، ځکه چي د ښځي په حق کي زينت مطلوب او مقصود دئ او د لاسو و پښو د وېښتانو په ليري کولو کي د خلقت تبدلي هم نه راځي او دا ډول په هغه کي څه دوکه هم نه معلومېږي ځکه يې د وېښتانو ليري کېدل جائز دي.

قوله: النامصات الخ انمص (بفتح النون و سكون الميم) نتف الشعر: و نمصت المرأة الشعر اى نتفته والنامصة هى التى تنتف شعر الوجه ... المتنمصة من تأمرا مرأة اخرى بنتف الشعر عن نفسها و اكثر ما تفعله النساء فى الحواجب و اطراف الوجه ابتغاء للحسن والزينة و هو حرام بنص هذا الحديث اما اذانبتت للمرأة لحية او شارب او عنفقة فاخذها حلال عند الحنفية رحمهم الله (تكملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۵).

۱: و فى الشامية (قوله النامصة) ذكره فى الاختيار ايضاً والمغرب النمص نتف الشعر و منه ... فلو كان فى وجهها شعر ينفر زوجها عنها بسببه ففى تحريم ازالته بعد لأن الزينة للنساء مطلوبه للتحسين ... فلا تحرم ازالته بل تستحب (در المختار: ج ٦، ۳۸۳ ايچ ايم سعيد).

البته که چیري یې د وېښتانو په پرې کولو کي څه تکلیف او اذیت وي نو نه پرې کول یې بهتره او ښه کار دئ.(۱)

د ښځي لپاره د زیرناف او بغلو د وېښتانو د خریلو حکم:

د زیرناف او بغلو د وېښتانو د خریلو (لیري کولو) د ښځي او نارینه لپاره مستقله شرعي مسئله ده او د فطرت په لسو شیانو کي داخل دئ لهذا د زیرناف او بغلو وېښتان په هفته کي یو وار پرې کول په کار دي، یا په پنځلسو ورځو کي یې پرې کول ضرور دي.

مګر د څلوېښتو ورځو پوري تأخیر (ځنډ) ورکول ګناه بلل کېږي مکروه تحریمي دي.

او د وېښتانو لیري کول که څه هم د هر شي په ذریعه یې لیري کول جائز دي مګر د ښځي لپاره د پوډرو یا یو ډول کریم دي د هغه استعمال د چړې (د ماشین د چړې) پر ځای مناسب دئ او د نارینه وو لپاره دواړه مناسب دي(۲)

د ښځي هغه وېښتان چي پخپله یې پرې کړي وي یا خودبخوده ختلي وي نو څه به په کوي؟

د ښځي لپاره هغه وېښتان چي پرې کول یې پخپله موده کي ضروري وي لکه د زیرناف او بغلو وېښتان یا هغه د سر وېښتان چي خودبخوده تویېږي یا ښځه یې قصداً پرې کوي په دواړو صورتو کي د وېښتانو په خاوره کي پټول ښه او بهتر کار دئ یا په داسي ځای کي باید کښېښنودل سي چي هلته نجاست نه وي یعني په غسل خانه یا پای خانه (بیت الخلاء) کي یې غورځول په کار نه

۱: والحاصل: ان کل ما یفعل فی الجسم من زیادة او نقص من اجل الزینة ... و اما ماتزینت به المرأة لزوجها من تحمیر الأیدی او الشفاء والعارضین بما لا یلتبس بأصل الخلقة فانه لیس داخلا فی النهی عندا جمهور العلماء (تکمله فتح الملهم: ج ۴، ص۱۹۵).

۲: و یستحب حلق عانته و تنظیف بدنه بالاغتسال فی کل اسبوع مرةً والافضل یوم الجمعة و جاز فی کل خمسة عشرة و کره ترکه وراء الاربعین. قال العلامة الشامي رحمه الله ولا عزر فیما وراء الاربعین و یستحق الوعید (ردالمختار: ج ٦، ص ۴۰٦ کتاب الحظر والاباحة – مرقات: ص ۲۱۲، ج ۸، باب الترجل).

دي، بلکي مکروه دي.

ځکه دا د انسان جزء دي او انسان محترم او معظم دئ بايد احترام او عزت يې وسي او د دې احترام په هغه صورت کي کېداى سي چي د هغه جزء حفاظت وسي او په فتاواى هنديه کي دا خبره ذکرسوې ده چي د ناړينه او ښځي لپاره چي د وسواس او بد فکرى يو لامل هم دا دئ چي دوى نوکان او وېښتان بې ځايه غورځوي. (۱)

۱: فاذا قلم اظفاره او جز شعره ينبغى ان يدفن ذلک الظفر و الشعر المجزوز فان رمى به لا بأس و ان القا فى الكنيف او فى المغسل يكره ذلک (حاشية الطحطاوى على الدر المختار: ج ۴، ص ۲۰۲، كتاب الحظر والاباحه).

څلورم فصل

د سينګار او زينت د شيانو په اړه دئ

د خاوند لپاره د زينت او سينګار کولو حکم:

* زينت او سينګار د ښځي فطري حق دئ او هره ښځه طبعاً حسين والی او ښايست خوښوي او دا غواړي چي زه ښه وايسېږم، خصوصاً بيا پر ښځي باندي لازم دي چي د خاوند لپاره د شريعت مقدسه په حدودو کي زينت او سينګار وکړي او د ښځي پر زينت او سينګار باندي هم هغه وخت اجر او ثواب مرتب کېدای سي، چي د خاوند لپاره يې کړی وي او دا ډول په شريعت مقدسه کي د هغي ښځي لپاره چي نکاح (واده) يې کړې وي په خيرن لباس او خيرن بدن ګرځېدل مکروه دي، بلکي په شريعت مقدسه کي خاوند ته دا اجازه سته که مېړمن يې د ده لپاره سينګار نه کوي نو تاديباً دي څه محدوده سزا ورکړي، ځکه چي پر مېړمن باندي د خاوند دا حق دئ، چي دا به خپل خاوند ته ځان سينګاروي.

البته په زينت او سينګار کي هغه کېمياوي دواوي استعمالول چي د انسان د وجود اعضاوو ته ضرر رسوونکي وي جائز نه دي، که څه هم د خاوند لپاره زينت او سينګار کوي.[1]

---

[1]: استعمال أدوات التجمل كتحمير الشفاء لابأس به و كذا تحمير الخدود فلا بأس به لاسيماً للمتزوجة.
تجمل المرأة لزوجها فى الحدود الشروعه ... ليس هناك ضرر طبى ... من استخدام المكياجات (المغنى، ج ۱، ص ۱٦۸، بحوالۀ احكام تجميل النساء: ص ۲۰۱).

د ميک اپ (د سرخي او سفېدي کولو) حکم:

د زينت، سينګار او ميک اپ (سرخی او سفېدي) استعمال د ښځي لپاره چي نکاح (واده) يې کړې وي جائز خو څه بلکي د خاوند لپاره خصوصاً ښه او بهترين عمل دئ.

خو البته زينت او سينګار د ميک اپ (سرخی او سفيدي) د استعمال شيان اکثر په اوسني وخت کي د نورو خارجي وطنو څخه راځي، لکه: پاوډر، کريم، لوشن او داسي نور د زينت او ميک اپ (سرخی او سفېدي) د شيانو په جوړېدو کي د خنزير يا مردار سوو حيواناتو وازګي استعمالېږي او هغه شرعاً حرام دي.

سوال اوس دا دئ، چي د دغو شيانو استعمال شرعاً جائز دئ کنه؟

په جواب کي بايد وويل سي که دغه د خنزير يا مردارو سوو حيواناتو وازګي يقيني پکښې وي او د يوې کېمياوي دوا په ذريعه‌يې حقيقت او ماهيت بدل سوی نه وي نو استعمال يې جائز نه دئ.

او که په دغو شيانو (کريم، پاوډر، لوشن او سرخي) کي يوازي د حرامو شيانو د استعمال شک کېدی نو محض د شک پر بنياد باندي د دغو شيانو استعمال نه حرامېږي، تر څو چي يقين نه وي.

او دا ډول که د دغو شيانو (کريم، پاوډر، سرخي او لوشن) په جوړېدو کي يقيني حرام او حلال دواړه استعالېدل او د هغو حرامو شيانو حقيقت او ماهيت د کېمياوي دواوو په ذريعه بدل سوی وي نو په دغه صورت کي يې د دغه شيانو استعمال جائز دئ.

ځکه چي اوس يې اصلي حقيقت او ماهيت بدل سوی دئ.[1]

---

[1]: قال العلامة الحصكفى رحمه الله و يطهر زيت تنجس بجعله صابوناً به يفتى للبلوى.
و قال ابن عابدين رحمه الله ثم هذه المسئله فرعوها على قول محمد بالطهارة بانقلاب العين الذى عليه الفتوى اختياره اكثر المشائخ ... فصار صابوناً يكون طاهر لتبدل الحقيقة (ردالمختار: باب الانجاس).

د مېلمنو او کور به ښځو لپاره د زینت او سینګار کولو حکم:

په اکثره ځایو کي داسي وي چي ښځي یو ځای مېلمنې وي نو زینت او سینګار کوي هغه نو کله پخپله کور کي زینت او سینګار وکړي یا ولاړه سي آرایشګاه ته هلته په ځان سینګار وکړي او دا ډول کور به ښځي چي دوی ته مېلمنې راځي نو دوی هم د مخکي مېلمنو په ډول پخپل کور کي ځان سینګار کړي یا ولاړي سي آرایشګاه ته هلته ځان سینګار کړي او د دواړو که مېلمنې وي که کور به ښځي وي په دې نیت ځان سینګاروي چي زه ښه وایسېږم یوازي د دغه نیت لپاره ډېري پیسې مصرفوي.

لهذا دغه خیالات او نیتونه یوازي په احساس کمتري کي لوېدل دي، نو د دغو ښځه ځان ساتل په کار دي او دغه سینګار او مصرف چي دې ښځو په ځان وکړ دایې د بل لپاره سینګار او مصرف وکړي.

نبي کریم ﷺ د هغو ښځو په باره کي چي د بل لپاره یې سینګار کړی وي فرمایي چي په اجنبیانو (پردیو) کي د زینت سره تلونکې ښځه داسي ده لکه د قیامت د ورځي په تاریکه کي چي په هغې کي هیڅ نور نه وي.

د دې حدیث څخه معلومه سوه چي د بل لپاره زینت کول د قیامت په ورځ به په هغه تاریکیو کي وي، الله تعالی دي موږ او تاسي د قیامت د تاریکیو څخه وساتي.(۱)

د خاوند څخه ماسوا د نورو محارمو په مخکي د سینګار کولو حکم:

د خاوند څخه ماسوا د نورو هغه محارمو چي د ګرد عمر لپاره یې نکاح نه سي ورسره صحیح کېدای لکه پلار، ورور، وراره، خوریی، اکا، ماما او داسي نورو په مخ کي زینت او سینګار کول د ښځي لپاره في نفسه خو جائز دي، البته په اوسنی زمانه کي د اکثرو خلکو په زړو کي فساد ډېر دئ او په اکثرو کورو کي د زړو د فساد او د اخلاقو د فساد اسباب موجود دي لکه تلوېزیون، وي

۱: عن میمونة بنت سعد رضي الله عنها قالت قال رسول الله ﷺ مثل الرافلة فی الزینة فی غیر اهلها کمثل ظلمة یوم القیامة لا نور لها (ترمذي: باب ما جاء فی کراهیة خروج النساء)

سي آر، او داسي نور اسباب او بيا خصوصاً په هغو كورو كي چي د خاوند قريبان لكه د خاوند ورور، د اكا زوی او داسي نور هم يو ځای ورسره اوسي، نو د دغو وجوهاتو پر بنياد باندي د ښځي لپاره د پرديو په مخكي خو بالكل جائز نه دئ او د خپلو محارمو په مخكي د ښځي لپاره زينت او سينګار كول مناسب نه دي، ځكه د فتنې څخه نه سي خالي كېدای، لهذا پرهېز ورڅخه كول په كار دي.(۱)

د ښځي لپاره د لب شيرين كولو حكم:

په اوسني وخت كي ښځي د زينت او سينګار لپاره پر شونډانو د لب شرين په نامه يو ډول سور رنګ استعمالوي او دغه لب شرين (لپ سټيک) دوه قسمه دئ، يو قسم يې هغه دئ چي كله پر شونډانو باندي استعمال سي نو د ډېري غوړزګی له وجي د اوداسه او غسل كولو په صورت كي اوبه اصل شونډانو ته يا د شونډانو پوست ته نه رسېږي.

او دوهم قسم يې هغه (لب شرين) دئ، چي كله پر شونډانو باندي استعمال سي نو د اوداسه او غسل كولو په صورت كي اوبه اصل شونډانو ته يا د شونډانو پوست ته رسېږي.

نو لهذا في نفسه د دواړو قسمونو (ډولونو) لب شرين استعمال جائز دئ، البته د اوداسه او غسل كولو په صورت كي د اول قسم (ډول) لب شرين له شونډانو څخه پاكول ضروري دي، تر څو په اوداسه او غسل كولو كي اوبه اصل شونډانو ته يا د شونډانو پوست ته ورسېږي او كه د اوداسه سره دغه اول ډول لب شرين استعمال كړی وو نو د لمانځه د ادا كولو پر مهال يې پاكول ضروري نه دي.(۲)

۱: (حواله احسن الفتاوی: ج ۸، ص ٦٨).

۲: و اما التحمير و نحوه فيجوز باذن الزوج و فی داخل البيت و يحرم بغير اذن الزوج و خارج المنزل (الفقة الاسلامي و ادلته: ج ۴، ص ۲٦۸۳، كتاب الحظر و الاباحة).

و قال العلامة الحصكفي رحمه الله عليه: و لا يمنع الطهارة بخلاف نحو عجين.

د ښځي لپاره د بانوګانو د رنګولو حکم:

ښځي بعض اوقات د زينت او سينګار لپاره خپل بانوګانو ته رنګ ورکوي او د بانوګانو رنګول پر دوه ډوله دي يو هغه مادې استعمالېږي، چي د اوداسه او غسل کولو په صورت کي اوبه اصل وېښتانو ته نه رسېږي، په دغو صورت کي که څه هم د بانوګانو رنګول جائز دي خو د اوداسه او غسل په کولو کي يې د رنګ ليري کول يا زائلول ضروري دي تر څو اوبه اصل وېښتانو ته ورسېږي، او په هغه اوداسه او غسل باندي لمونځ صحيح سي.

دوهم ډول د بانوګانو په رنګولو کي هغه مادې استعمالېږي چي د اوداسه او غسل په کولو کي اوبه اصل وېښتانو ته رسېږي نو د دغه رنګ استعمالول جائز دي او د اوداسه او غسل کولو په صورت کي يې ليري کول او زائلول هم ضروري نه دي(۱)

د ښځو لپاره د سترګو مصنوعي (نقلي) بانوګانو ايښودل يا پر اصلي باندي نور مښلول جائز دي؟

ښځي د زينت لپاره پر خپلو بانوګانو باندي مصنوعي (نقلي) بانوګان لګوي (مښلوي) ځکه چي بيا د دوی بانوګان ګڼ او اوږده معلوم سي، د دغو بانوګانو د لګولو (مښلولو) لپاره يو ډول مخصوص لوشن (کريم) او ماده ده، چي په هغه باندي مښلي که څه هم بعض اوقات د څه وخت (څو ساعتو) لپاره دغه بانوګان لګول کېږي، د بانوګانو د لګولو (مښلولو) د حکم دوه لحاظه دي يو طبي لحاظه دئ او يو فقهي لحاظه دئ.

و قال ابن عابدين رحمه الله ای لعلک و شمع و قشر سمک ... فی شرح المنية فی العجين و استظهر المنع لان فيه لزوجة و صلابة تمنع نفوذ الماء (ردالمختار: مطلب فی ابحاث الغسل،)

(۱): و يجب ای يفرض غسل کل ما يمکن من البدن بلاحرج مرة کأذن و سرة و شارب، حاجب... ولا يمع الطهارة و نيم ای خرء ذباب ... و لو جرمه به يفنی (فتاوی محموديه: ج ۱۹، ص ۳۳۲ - الدر المختار: مطلب ابحاث الغسل،)

د طبي لحاظه دومره عرضول کافي دي چي د دغه مصنوعي (نقلي) باڼوګانو پر اصلي باڼوګانو مښلول پر اصلي باڼوګانو باندي زور راولي او پر طبيعي نشو و نما او پوست هم ورڅخه متأثر کېږي او دوهم دا چي پخپله د باڼوګانو د مښلولو لوشن (کريم) نقصان رسونکی دئ او خصوصاً د باڼوګانو تعلق بيا خاص د سترګو سره دي او سترګي نازک او هم باريک عضوي بلل کېږي او تاوان ژر ور رسېږي.

لهذا طبيبان د مصنوعي (نقلي) باڼوګانو پر اصل باڼوګانو باندي د مښلولو اجازه نه ورکوي نو پرهېز ورڅخه کول په کار دي.

او د فقهي د لحاظه د مصنوعي (نقلي) باڼوګانو لګول چي د بل انسان او نجس العينْ حيوان وېښتان نه وي جائز دي.

که چيري دغه باڼوګان دائمي لګول سوي وه نو جزء يې ګرځي د اوداسه او غسل کولو په صورت کي يې ليري کول ضروري نه دي او که عارضي لګول سوي وه، چي بيرته په اسانی سره ايسته کېدای سي او يا که پاته سي نو او به نه ور رسېدلې نو د اوداسه او غسل کولو په صورت کي د دغه ډول باڼوګانو ليري کول ضروري دي تر څو چي اودس او غسل يې صحيح سي.[1]

د ښځي لپاره پر تندي، شونډانو يا نور بدن باندي خالونه وهل جائز دي؟

د تېري زمانې څخه د ښايست لپاره خصوصاً په ښځو کي دا عادت را روان دئ چي پر تندي باندي د ښايست لپاره خال وهي او بعض نارينه هم په

---

[1]: الوصل بشعر الادمي حرام و كذلك الوصل بشعر نجس من غير الادمي ... قال العثمانى حفظه الله تعالى والذى يظهر من كتب الحنفية ان الراجح عندهم القول الثاني و هو تخصيص الرحمة بشعر الادمى ... و لا بأس للمرأة ان تجعل فى قرنها و ذوائبها شيأ من الوبر ... و به ظهر ان اتخاذ القرامل (و هو خيوط حرير) للنساء جائز الخ (تكمله فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۱).

قال الطبيب ابوبكر ... مادة اتثبيت الرموش الصناعية تؤثر على الرموش الطبيعية ... و ينصح الحباء الرمد بعدم استخدامها على الاطلاق (احكام تجميل النساء: ص ۱۹۲).

دغه ناوړه عمل باندي مبتلا دي چي پر لاسو باندي يا د بدن پر يو بل ځای باندي د ستني په ذريعه يا د يوې بلي آلې په ذريعه خالونه پر بدن باندي زخم جوړ کړي بيا په هغه زخم کي رانجه يا اهاک واچوي نو د جوړېدو وروسته شين معلومېږي، نو هغه که خپل نوم يا نور نقش او عکسونه پر بدن باندي ليکلي يا رسم کړي وي او په اوسني وخت کي دغه عمل د کفارو د ملکو څخه د فېشن په طريقه او شکل کي د مسلمانانو په ملکو کي رائج سوي دي، چي د دغه عمل څخه خصوصاً نوي ځوانان او نجوني متأثره سوي دي.

نبي کريم ﷺ پر خال وهونکي او ور وهونکي ښځي باندي د الله تعالی لعنت ويلی دي.

لهذا د ښځو او نارينه وو لپاره پر تندي يا شونډانو يا د بدن پر نورو اعضاوو باندي د ښايست لپاره خالونه وهل جائز نه دي او که د کوچنۍ نجلۍ پر تندي يا شونډانو خالونه ووهي نو ګناه يې پر وهونکي ده نه پر کوچنۍ نجلۍ باندي.[1]

د غاښو باريک (نري) کول جائز دي؟

د ښايست د زياتوب لپاره بعضي ښځي د مخ د طرف غاښونه په يوه ذريعه سره نري کوي يا د ښايست لپاره د غاښو په مابين کي خلاء (پراخي) راولي نو د دغسي ښځو چي د ښايست او زينت لپاره د غاښو په مابين کي خلاء (جلا والی) راولي نبي کريم ﷺ پر هغوی باندي لعنت ويلی دئ او پر هغه چا باندي يې لعنت ويلی دئ، چي د الله تعالی د خلقت بدلونکی وي. لهذا د ښحي او نارينه وو لپاره د غاښو باريک (نري کول) او د غاښو په مابين کي خلاء

---

[1]: عن ابن عمر رضي الله عنهما رسول الله ﷺ لعن الواصلة و المستوصلة و الواشمة والمستوشمة.
قوله: والواشمة والمستوشمة اما الواشمة ففاعلة والوشم و هو ان تغدز ابرة و نحوها فی ظهر الکف او المعصم، او الشفة من بدن المرأة حتی یسل الدم ... و الوشم حرام بنص هذا الحديث علی الفاعلة والمفعول لها باختيارها والطالبة له و قد يفعل بالبنت و هی طفلة فتأثم الفاعلة ... لعدم تکليفها (تکمله فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۳).

(جلاوالی) راوستل جائز نه دي.(۱)

د ښځي لپاره د سرو زرو يا سپينو زرو غاښونه ايښوول يا د هغو پوښونه ورکول جائز دي؟

بعض اوقات د انسان يو يا دوه غاښونه ښوري يا يې بالکل وکاږي نو د غاښو د ښورېدو په صورت کي د نارينه او ښځو لپاره هغه غاښو ته د سرو زرو يا سپينو زرو پوښ (خول) ورکول يا د سرو يا سپينو زرو په تار باندي تړل يا هغه غاښونه کښل د هغو پر ځای باندي نور د سرو يا سپينو زرو غاښونه ايښودل جائز دي.

البته د سرو زرو پر ځای که د سپينو زرو غاښونه کښېښودل سي نو په اتفاق به هم عمل وسي او اولی او بهتر هم دي.

لهذا د سرو زرو او سپينو زرو غاښونه ايښوول دواړه جائز دئ خو د سپينو زرو غاښونه اولی او بهتر دي.

يادونه:

هر هغه غاښونه چي دائماً يعني چي بيا نه ايستل کېږي، ايښودل سوي وي نو د اوداسه او غسل کولو په صورت کي ليري کول يا ايسته کول ضروري نه دي اودس او غسل ورسره صحيح کېږي او که دائماً ايښودل سوي نه وي نو د اوداسه او او غسل کولو په صورت کي ليري کول ضروري دي تر څو چي اودس او غسل يې صحيح سي.(۲)

---

[1]: عن عبدالله قال: لعن الله الواشمات او مستوشمات والنامصات و المتنمصات و المتفلجات للحسن المغيرات خلق الله.

قوله: والمتفلجات: جمع المتفلجة و هی المرأة التی تبرد مابين اسنانها (بالمبرد) الثنايا والرباعيات لتحدث فرجة بينها ... و يقال له ايضاً الوشر (تکملة فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۵).

[2]: ولا يشد سنة المتحرک بذهب بل بفضة وجوزهما محمد رحمه الله ... فعند الامام يتخذ ذلک من الفضة فقط و عندالامام محمد رحمه الله ينخذ من الذهب ايضاً. (الدرالمختار مع رد

د ښځو لپاره د سرو او سپينو زرو د استعمال حکم:

د ښځو لپاره د سرو او سپينو زرو امېل، والي، بنګړي، انګشترۍ او داسي نور د ټولو استعمال د علماوو په اتفاق سره جائز دئ او د نارينه وو لپاره يې استعمال بالاتفاق ناجائز او حرام دئ. البته د نارينه وو لپاره يوازي تر يوه مثقال په کمه اندازه د سپينو زرو د انګشترۍ استعمال جائز دئ.(۱)

يوازي د اظهار او نمايش لپاره د سپينو زرو استعمال جايز دئ؟

د سرو او سپينو زرو استعمال په نيت د نمايش او په هغه کي په دې نيت ځان ښکاره کول جائز نه دي ځکه نبي کريم ﷺ فرمايي: اې د ښځو معاشرې (ټولني)! ايا په سپينو زرو سره ستاسي ښايست نه راځي.

خبردار! ستاسي څخه چي کومه ښځه د اظهار او ځان ښکاره کولو لپاره سره زر استعمالوي د دغه اظهار د وجي څخه به خامخا پر هغه باندي دوی ته عذاب ورکول کېږي.(۲)

د ښځو لپاره داسي زېور استعمالول چي اواز لرونکي وي جائز دي؟

څه ډول چي د نارينه وو لپاره ښځو ته کتل د نارينه د نفس د راپورته کېدو

المختار: ج ٦، ص ٣٦٢، فصل فی اللبس، سعید).

قال رحمه الله (و شد السن بالفضة) ای یحل شد السن المتحرک بالفضة ولا یحل بالذهب و هذا عند ابی حنیفة رحمه الله و ابي یوسف رحمه الله و الاصل الحرمة قیهما فاذا حل التضبیب باحرهما حل بالاخر ... و قد زالت بالادنی و هو الفضة ... الخ (تبیین الحقایق: ج ۷، ص ٣٦، فصل فی النظر و المس – فتاوی محمودیه: ج ١٩، ص ٣٤٩).

[1]: عن ابی موسی اشعري رضي الله عنه رسول الله ﷺ قال: حرم لباس الحریر والذهب علی ذکور امتی و احل لاناثهم (الترمذي: ج ١، ص ٣٠٢).

قال العلامة ظفر احمد العثماني رحمه الله و فیه ایضاً یجوز للنساء لبس انواع الحلی کلها من الذهب والفضة والخاتم والحلقة والسوار و الخلخال و الطوق والعقد التعاویذ والقلائد و غیرها (اعلاء السنن: ج ١٧، ص ٢٨٩).

[2]: عن اخت لحذیفة ان رسول الله ﷺ یا معشر النساء اما لکن فی الفضة ما تحلین به اما انه لیس منکن امرأة تحلی ذهبا تظهره الاعذبه به (رواه ابو داود، مشکوة: ج ١، ص ٣٧٩).

سبب کېږي، دا ډول د ښځو آواز او پر دوی باندي هغه آواز لرونکي زېور هم د نارينه وو د نفس د راپورته کولو سبب جوړېږي او د دې څخه ماسوا په بې شمېره احاديثو کي دا خبره واضح سوې ده، چي د هري کنتې (زنګ لرونکي) سره شيطان وي.

حضرت مفتي محمد شفيع صاحب رحمة الله عليه فرمايي، چي: د آيت په شروع کي ښځي د نارينه په مخکي د خپل زينت د ښکاره کولو څخه منع سوي وې (وَلاَ يُبْدِيْنَ زِيْنَتَهُنَّ) او د دغه آيت په آخر کي نور هم تاکيد دئ، چي د ښايست ځايونه لکه: سر، سينه او داسي نور دي خو خامخا پټول ضروري دي او دا ډول د خپل مخفي زينت ښکاره کول هر ډول چي وي جائز نه دي.

په زېوراتو کي داسي شی لګول چي هغه آواز لرونکی وي يا يو زېور د بل زېور سره د جنګېدو په صورت کي چي آواز کوونکی وي او هغه آواز نامحرم نارينه واوري د دا ډول زېوراتو استعمال د ښځو لپاره د دغه آيات له نظره جائز نه دئ او ډېر فقهاء فرمايي چي د زېور آواز د نامحرمو نارينه وو باندي اورېدل په دغه آيت باندي ناجائز بلل سوي دي.

نو پخپله د ښځي آواز اورېدل د دغه څخه هم ډېر سخت ناجائز دي.

لهذا د ښځو لپاره هر هغه اواز لرونکی زېور يا چي د هغه په جنګېدو سره آواز ورڅخه پيدا کېږي استعمال يې جائز نه دئ البته مناسب دا دئ، چي د ځلورو بنګړيو پر ځای چي نري وي دوه غورس (پنړه) بنګړي جوړ کړي تر څو د آواز پيدا کېدو بېره ليري سي[1]

[1]: عن بنانة مولاة عبدالرحمن بن حيان الانصاري كانت عند عائشة رضي الله عنها اذ دخلت عليها بجارية و عليها جلاجل يصوتن فقالت لا تدخلنها علي الاأن تقطعن جلاجلها سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول لا تدخل الملائكة بيتاً فيه جرس (مشكوة: ص ۳۷۹).

عن عمر بن خطاب رضي الله عنه قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول مع كل جرس شيطان (مشكوة: ص ۳۷۹ – معارف القرآن: ج ٦، ص ٤٠٦، سورة النور).

د ښځو لپاره د سرو او سپينو زرو ماسوا اوسپنه، پيتل او داسي نور استعمال جائز دئ؟

شريعت مطهره د هر ډول سرو او سپينو زرو استعمال د ښځو لپاره جائز کړی دئ. البته په اوسني وخت کي د زېوراتو په توګه د وسپني، پيتل او داسي نورو معادنو څخه جوړ امېلونه، بنګړي، والي، انګشتری او داسي نور ښځي د زينت لپاره استعمالوي، د ښځو لپاره د دغه معادنو څخه د جوړو د زينت د شيانو د استعمالولو په حکم کي د علماوو د مکروه تحريمي او تنزيهي بېلابېل نظرونه دي.

لهذا د اوسپني، پيتل او داسي نورو معادنو څخه جوړ د ښځي د زينت شيان لکه امېل، بنګړي، والي او داسي نور د استعمال څخه پرهېز کول ښه او بهتر کار دئ، ځکه چي د استعمال په صورت کي يې څه نه څه کراهت سته.(۱)

د پلاستيک او ښيښه يي بنګړو په لاسول جائز دي؟

د پلاستيک او ښيښه يي بنګړو په لاسول د ښځو لپاره جائز دي، البته د ښيښې يا هغه پلاستيکي بنګړي چي اواز لرونکي وي په داسي ځای کي يې په لاسول جائز نه دي چي د هغوی آواز تر نامحرمو نارينه وو تر غوږو پوري رسېږي.(۲)

۱: قال العلامة ابن عابدين رحمه الله تحت قوله : (فيحرم بغيرها) و فی الجوهرة و التختم بالحديد والصفر و النحاس و الرصاص مکروه للرجال والنساء (درالمختار: ج ٦، ص ۳۵۹).
و اما المعدن الحديد فلعله غير هذه الانواع ... والأحوط الترک (امدادالاحکام: ج ۴، ص ۳۵۹ – فتاوی رشيديه: ص ۴۹۱).

۲: ولا يتختم بغيرها کحجر و ذهب وحديد و صفر و رصاص و زجاج وغيرها (تنويرالابصار: کتاب الکراهة فصل افی اللباس).
يجوز للنساء لبس انواع الحلی کلها من الذهب والفضة والخاتم والحلقة والسوار والخلخال والطوق (اعلأن السنن: ج ۱۷، ص ۲۸۹، کتاب الحظر).

د ښځو لپاره د پايزېبونو په پښو کول جائز دي؟

اسلام ښځو ته د پردې (حجاب) کولو حکم کړی دئ او د هر هغه عمل کولو څخه يې منع کړې ده، چي هغه د بې حيايی باعث کېږي. ځکه د ښځي لپاره پايزېبونه په پښو کول يو ډول بې حيايي ده او بعضي اوقات د دغه وجي غټې غټې فتنې او فسادونه جوړېږي.

دوهم دا چي پايزېبونه په پښو کول د شرعي پردې (حجاب) سره منافي دي ځکه الله تعالی د پردې کولو په اړه فرمايي:

وَلاَ يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِن زِينَتِهِنَّ (سورة النور: ۳۰ آيت)

ترجمه: او دوی (ښځي) دي خپلي پښې (د ځمکي سره) نه وهي د دې لپاره چي معلوم سي هغه څه چي دوی (ښځي) يې پټوي د خپل زينت څخه.

يعني دوی (ښځي) دي داسي تګ نه کوي چي هغه پټ زينت چي دې کړی وي معلوم سي.

لهذا هر هغه د ښايست شی چي هغه د استعمال په صورت کي اواز کوونکی وي لکه پايزېبونه په پښو کول يا د ده په ډول نور داسي شيان استعمالول جائز نه دئ بلکي حرام دئ. (۱)

په داسي حال کي چي د ښځي اسم الله په غاړه وي پای خانې يا غسل خانې ته تګ جائز دئ؟

په ښځو کي د اسم الله په نامه باندي د سرو زرو يا سپينو زرو د غاړې يو ګل دئ، پر هغه ګل باندي د (الله ﷻ) په لفظ باندي د الله نوم مبارک ليکل سوی وي، که څه هم په عامو حالاتو کي د اسم الله په نامه د زرو څخه جوړ سوی

۱: و عن بنانة مولاة عبد الرحمن بن حبان الانصاري كانت عند عائشة رضي الله عنها اذا دخلت عليها بجارية و عليه جلاجل يصوتن فقالت لاتدخلها على الا ان تقطعن جلاجلها سمعت رسول الله ﷺ لاتدخل الملائكة بيتاً فيه جرس (مشكوة: كتاب اللباس، ص ۳۷۹ - امداد الاحكام: ج ۴، ص ۱۳۷).

ګل په غاړه کول جائز دي، البته د پاى خانې (مکان) او غسلخانې ته د تګ په صورت کي که دغه د الله نوم په يو توکر يا بل شي کي پټ يا پېچلى نه وي نو د غاړي څخه يې ليري کول يا کښل ضروري دي.

او که په يو توکر کي پټ يا پېچلى وي يعني پوړنى پر واچوي او يا يې په کميس کي واچوي بيا پروا نه لري د غاړي څخه خلاصول نه غواړي.(۱)

د ښځو لپاره داسي ساعت په لاسول چي سره يا سپين زر پکښي استعمال سوى جائز دي؟

د ښځو لپاره که څه هم د سرو او سپينو زرو استعمال که هغه لږ اندازه وي يا ډېره اندازه وي جائز دي، البته که د استعمال په هغو شيانو کي سره زر استعمال سي چي د هغه سرو زرو استعمال يې مقصود دي نه وي، بلکي مقصود اصلاً هغه بل شى وي. لکه هغه ساعت چي په هغه کي سره زر استعمال سوي وي ځکه د ساعت څخه مقصود د وخت معلومول دي د سرو زرو استعمال يې پکښي غير مقصودي دئ.

لهذا د ښځو لپاره هغه ساعت چي په هغه کي سره زر يا سپين زر استعمال سوى وي جائز نه دئ او د نارينه وو لپاره بيا په طريقه اولى جائز نه دئ بلکي حرام دئ.(۲)

د ښځو لپاره داسي ساعت په لاسول چي لاسبند يې د اوسپني يا پيتل وي جائز دئ؟

د اوسپني يا پيتل استعمال دوه صورته لري:

يو صورت هغه دئ، چي د اوسپني يا پيتل په لاسول بذات (پخپله) مقصود وي لکه اکثر اوقات يې خلک د زينت او فېشن لپاره يې په لاسوي لکه بنګړي يا زنځير.

۱: عن انس ﷺ قال كان رسول الله ﷺ اذا دخل الخلاء وضع خاتمه (ابو داود: ص ۴، ج ۱)

۲: ويحرم استعمال الذهب والفضة للرجال والنساء فى الآنية ووسائل الكتابة والزينة... كما لايجوز الساعات والاقلام... الخ (الفقة الاسلامى وادلته: ج ۴، ص ۲۶۳۲).

دوهم هغه صورت دئ چي اوسپنه یا پیتل او داسي نور بذات خود (پخپله) مقصود نه وي بلکي د بل شي د بندولو لپاره استعمالیږي، لکه ساعتونه چي مقصود یې د ساعت لاس بند نه دئ بلکي ساعت دئ خو د لاس بند په ذریعه ساعت بند وي.

لهذا بذات خود خالي اوسپنه یا پیتل د زینت لپاره په لاسول جائز نه دي او هغه اوسپنه یا پیتل چي مقصود یې د اوسپني یا پیتل په لاسول نه وي بلکي یوازي په هغه باندي بندول مقصود وي جائز دي.(۱)

د ښځي لپاره داسي انګشترۍ په ګوته کول چي غمي یې د ډبري یا بل شي وي جائز دي؟

د ښځو لپاره داسي انګشترۍ په ګوته کول چي غمی یې د ډبري وي یا د ډبري د جنس څخه یا د بل شي وي جائز دئ(۲)

د ښځو لپاره د پزي او غوږو سوري کول جائز دي؟

ښځه که لویه یا کوچنۍ وي د پزي او غوږو سوري کول د زینت لپاره چي په پزه باندي تېک وکړي او په غوږو باندي والي وځړوي جائز دي. ځکه د ښځو دغه عمل د نبي کریم ﷺ په زمانه کي هم وو سره د دې چي نبي کریم ﷺ د ښځو په دغه عمل خبر وو دوی یې د دغه عمل څخه منع کړي نه دي.

لهذا د پزي او غوږو سوري کول د لویي ښځي لپاره او کوچنۍ نجلۍ لپاره جائز دي.(۳)

---

[1]: یغتفر فی التوابع مالا یغتفر فی غیرها (الاشباه والنظائر: ص ۱۲۱ – احکام الفتاوی: ج ۸، ص ۲۱۳).

[2]: والاباحة ضرورة التختم والنموذج ... والحلقة هی المعتبرة لأن قوام الخاتم بهما و لا معتبر بالفص حتی یجوز من الحجر (تبیین الحقائق: فصل فی اللباس، ص ۳۵ – ۳٦، ج ۷).

[3]: لا بأس بکی البهائم للعلامة و ثقب اذن الطفل من البنات لانهم کانوا یفعلونه فی زمن رسول الله ﷺ من غیر انکار (رد المختار: ج ٦، ص ۳۸۸، فصل فی البیع، سعید)

د ښځو لپاره د لاسو او پښو د سره کېدو حکم:

د ښځو لپاره د لاسو او پښو سره کېدل د هر وخت ځخه د ښځو عادت دئ، په اوسني وخت کي هم ښځي د خپلو لاسو او پښو د زينت لپاره په نکروځو باندي د خپلو لاسو پر رسته او چپه طرفو او د پوښو پر راسته طرف نقش او نګار او په مختلفو ډيزاينو باندي سره کوي.

د ښځو لپاره په هر ډول ډيزاين باندي لاسونه او پښې په نکروځو سره کول جائز خو ځه بلکي بهتر او افضل کار دئ.

ځکه حضرت عائشة ﵂ فرمايي، چي: يوه ښځه په ستر کي نبي کريم ﷺ ته راغله د دې سره يو خط وو غوښتل يې چي نبي کريم ﷺ ته يې ورکړي کله چي دې نبي کريم ﷺ ته خط ونيوی نبي کريم ﷺ خپل لاس ورځخه را ايسته کړ او نبي کريم ﷺ وفرمايل: ما ته نه ده معلومه چي دغه لاس د نارينه دئ او که د ښځي؟

هغې ښځي ورته وويل: نه! دا د ښځي لاس دئ، نبي کريم ﷺ وفرمايل: که ښځه يې نو خپل نوکانو يعني لاسونو ته تغير ورکړه، يعني په نکروځو يې سره کړه.

لهذا د ښځو لپاره لاسونه او پښې په نکروځو سره سره کول افضل کار دئ.

البته د لمونځو په وخت کي پر لاسو او پښو باندي نکروځي ايښوول مناسب نه دي، ځکه چي د لمانځه د قضا يا تأخير بېره سته.

دوهم په بعضو علاقو کي د ښاديو پر مهال ښځي د لاسو او پښو د سره کېدو لپاره خاص يو پروګرام جوړوي چي په هغه کي داسي عملونه تر سره کېږي چي د شرعي حدودو ځخه دباندي وي، لکه عکسونه اخيستل، نامحرم

الاستفسار: هل يجوز ثقب أنف النساء؟ الاستبشار ... ان كان للتزين يجوز كما فى ثقب الاذن ... يجوز قياساً على ثقب الأذن (نفع المفتى والسائل: مجموعة الرسائل اللكهنوى، ج ۴، ص ۱۹۴).

نارينه او ښځينه يو ځای کېدل.

دريم: په بعضو کورنيو کي دا رواج وي چي د ناوي کور ته زوم ورولي هلته يې لاس ورسره کوي او په دغه رواجي محفلو کي لکه مخکي چي وويل سوه د شرعي حدودو پايمالېده رامنځته کېږي.

نو د دغسي رواجي محفلو څخه لازماً هره ښځه بايد ځان وساتي که څه هم بذات خود لاسونه او پښې سره کول مباح دي، خو د نورو وجوهاتو پر بنياد باندي ناجائز کېږي.[1]

د ښځو لپاره د لويو نوکانو د پرېښوولو حکم:

شريعت مقدسه د نوکانو پرې کول د فطرت له کارو څخه بللي دي او د هغه لپاره يې ورځ هم ټاکلې ده، يعني په هفته کي يو وار پرې کول يې مستحب دي او د پنځلسو ورځو وروسته يې پرې کول جائز او تر څلوېښتو ورځو پوري يې ځنډول مکروه دي.

او ډېري ښځي د فېشن په توګه د لاسو ټوله نوکان او نارينه د لاس د کوچنۍ ګوتي نوک غټوي د نوکانو غټول د څو وجوهاتو پر بنياد باندي جائز نه دي:

اول:

د نوکانو غټول د هندوانو د ښځو (هندوانيانو) او فاسقو، فاجرانو ښځو عادت دئ د هغوی سره مشابهت راځي او د هغوی سره مشابهت جائز نه دئ.

دوهم:

د انسان د فطرت د کارو خلاف دئ.

---

[1]: عَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ عِصْمَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أَوْمَتْ امْرَأَةٌ مِنْ وَرَاءِ سِتْرٍ بِيَدِهَا كِتَابٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَبَضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ فَقَالَ مَا أَدْرِي أَيَدُ رَجُلٍ أَمْ يَدُ امْرَأَةٍ قَالَتْ بَلْ امْرَأَةٌ قَالَ لَوْ كُنْتِ امْرَأَةً لَغَيَّرْتِ أَظْفَارَكِ يَعْنِي بِالْحِنَّاءِ(ابوداود ج ۱۱ ص : ۲۱۹ ط : المكتبة الشاملة ورقم الحديث : ۳٦۳۵)

و اما ما تزينت به المرأة لزوجها من تحمير الايدى او الشفاه او العارضين بما لا يلتبس بأصل الخلقة فانه ليس داخلا فى النهى عند جمهور العلماء (تکمله فتح الملهم: ج ۴، ص ۱۹۵).

دريم:

د نوکانو غټول د انسان د رزق د کموالي سبب جوړيږي. يعني کوم څوک چي نوکان غټوي پرې کوي يې نه الله پاک د هغه رزق کموي.

لهذا د ښځو او نارينه وو لپاره د لاسو ټوله نوکان پرېښودل يا يو د کوچنۍ ګوتي نوک د فېشن لپاره غټ پرېښودل جائز نه دي او غټ نوکان د کم رزقۍ سبب هم دي.(۱)

د ښځو لپاره د نوکانو رنګول جائز دي؟

د نوکانو رنګول د ډېر وخت څخه په ښځو کي د زينت لپاره عادت دي، کله به ښځو خپل نوکان په زعفرانو، کله په نکروځو باندي رنګول او نور مختلف شيان به يې استعمالول او په اوسنۍ زمانه کي هم د ښځو د نوکانو د رنګېدو رواج او عادت سته او د نوکانو رنګول د ښځو د لاسو او پښو زينت پکښي مقصود وي نو د ښځو لپاره د لاسو او پښو د نوکانو رنګول په هر ډول يا په هر رنګ باندي رنګول جائز دي.

البته په اوسني وخت کي چي کوم د ښځو د نوکانو د رنګېدو لپاره کوم رنګونه په بوتلانو يا ښيښو کي راځي هغه اکثر هغه ډول رنګونه وي چي کله پر نوکانو باندي استعمال سي نو د اوداسه او غسل کولو په صورت کي اصل نوکانو ته اوبه نه رسېږي، او اصل نوکانو ته اوبه رسول ضروري دي.

لهذا که څه هم پخپله د ښځو لپاره د نوکانو رنګول جائز دي مګر هغه رنګونه چي د اوداسه او غسل کولو په صورت کي چي د اوبو منع کوونکي وي هغه رنګونه د لاسو او پښو د نوکانو څخه د اوداسه او غسل کولو په وخت کي ليري کول يا زائلول ضروري دي، تر څو اودس او غسل صحت ته ورسېږي.(۲)

۱: قال العلامة التمرتاشي رحمه الله: و ليستحب قلم اظافيرة يوم الجمعة) و كونه بعد الصلوة افضل الا اذا اخره اليه تاخيراً فاحشاً فيكره لان من كان ظفره طويلا كان رزقه ضيقاً ... الخ (تنوير الابصار مع شرح الدر المختار: ج ۵، ص ۳۸۷، فصل فی النظر).

۲: و عنها قالت اومت امرأة من وراء ستر و فی يدها کتاب الی رسول الله فقبض النبی ﷺ

د ښځو لپاره نقلي (مصنوعي) لوی نوکان ايښودل جائز دي؟

په اوسنيو اکثرو ښځو کي دا عادت دئ، چي په ښاديو کي نقلي (مصنوعي) غټ غټ نوکان پخپله ايږدي يا خصوصاً ناوي ته يې لازمي ورايږدي، په شريعت مقدسه کي خپل اصلي نوکان غټول يا نقلي نوکان ايښودل جائز نه دي، ځکه شريعت مقدسه د نوکانو د پرې کولو موده (وخت) د مسلمانانو لپاره ټاکلې ده، د مودې تر آخري وخت پوري چي نوکان پرې نه کړي نو هغه څوک ګنهکار بلل کېږي.

او دوهم د لويو نوکانو پرېښودل يا نقلي نوکان ايښوول د فاسقو او فاجرو او کافرو ښځو سره مشابهت راځي او شريعت مقدسه ټول مسلمانان د کفارو سره د مشابهت کولو څخه منع کړي دي، ځکه کوم څوک چي د دوی سره مشابهت کوي د قيامت په ورځ به د هغوی حشر (راپورته کېده) د کفارو سره وي.

لهذا د ښځو لپاره نقلي لوی لوی نوکان ايښوول جائز نه دي.(۱)

د ښځو لپاره د جګې کوړۍ لرونکي بوټ يا چمپل په پښو کول جائز دي؟

شريعت مقدسه ښځې د نارينه وو سره د مشابهت کولو څخه منع کړي دي، او نارينه يې د ښځو سره د مشابهت کولو څخه منع کړي دي.

لهذا په عرف او رواج کي چي کوم بوټونه يا چمپلان پر مخ باندي تړل کېږي او خلاصېږي او يا تر پښې شا ته تړل کېږي او خلاصېږي. د بوټو او چنپلانو اصل معيار پر عرف باندي دئ. يعني کوم بوټونه او چمپلان چي په

يده فقال ما ادری ايد رجل ام يد امرأة فقالت بل يد امرأة قال لو کنت امرأة لغيرت اظفارک يعنی بالحناء (رواه ابو داود: کتاب اللباس: ص ۵۵۸، ج ۲).

او لزق باصل ظفره طين يابس او رطب لم يجز (هنديه: ج ۱، ص ۲).

[1]: قال النبی ﷺ من تشبه بقوم فهو منهم.

و هذا الامر قد يتحقق فيه الشبه المحرم بالکافرات او الفاسقات، لأصل فی ظاهر المسلمة ان يکون ظفرها مقلماً قصيراً لا معفی طويلاً (احکام تجميل النساء: ص ۲۳۲).

عرف کي د نارينه سره خاص وي هغه بوټونه او چنپلان د ښځو لپاره په پښو کېدل جائز نه دي او کوم بوټونه چي په عرف او رواج کي د ښځو لپاره خاص وي نو د هغو په پښو کول د نارينه وو لپاره جائز نه دي.(۱)

د ښځو لپاره خوشبو (عطر) وهل جائز دي؟

د ښځو لپاره خوشبو (عطر) وهل بذات خود جائز دي البته په هغه صورتو کي چي د خوشبو (عطرو) بوی تر نامحرم نارينه پوري رسېږي يا د يو ضرورت لپاره د کور څخه د وتلو پر مهال خوشبو (عطر) وهل او يا په هغه کور کي چي د خاوند ماسوا نور د خاوند قريبان هم اوسي د عطرو وهل او داسي نور جائز نه دي.

ځکه نبي کريم ﷺ فرمايي، چي: ښځه کله عطر (خوشبويي) ووهي نو وروسته دباندي ووزي د (نارينه وو) د مجلس سره تېره سي هغه داسي داسي يعني لکه زانيه ده.

يعني نبي کريم ﷺ د هغي ښځي چي عطر په ځان باندي ووهي دباندي د نارينه وو د مجلس يا د نارينه وو سره تېرېږي نو د دغي ښځي مشابهت نبي کريم ﷺ د زانيې او فاسقي سره ورکړی[۲۸].

د عدت په وخت کي د ښځي لپاره زينت او سينګار کول جائز دي؟

د کومي ښځي چي خاوند (مېړه) مړ سي يا کومي ښځي ته چي خاوند (مېړه) طلاق ورکړي نو د عدت تر ختمېدو پوري د خاوند په کور کي اوسېدل ضروري دي، بېله سخت ضرورته د خاوند د کور څخه وتل جائز نه دي او دا ډول د عدت تر ختمېدو پوري به زينت نه کوي او نه به د زينت او سينګار

---

[۱]: عن ابن ابي مليكة قال قيل لعائشة رضي الله عنها ان امرأة تلبس النعل قالت لعل رسول الله ﷺ الرجلة من النساء (رواه ابو داود:)

[۲۸] عن ابی موسى رضي الله عنه عن النبي ﷺ قال كل عين زانية والمرأة اذا استعطرت ... يعني زانية (الترغيب والترهيب: ج ۳، ص ۸۴).

شيان استعمالوي، لکه ښايسته لباس، ځان جوړول، سره يا سپين زر استعمالول او داسې نور جائز نه دي[۲۹].

[۲۹] عن ام سلمة رضي الله عنها عن النبي ﷺ قال المتوفى عنها زوجها لا تلبس المعصفر من الثياب و لا الممشقة و لا الحلى و لا ... و لا تكتحل (مشكوة المصابيح: ص ۲۸٦).

د تعليم الاسلام ويب پاڼې له خوا پر ليکه کيږي:
www.taleemulislam-radio.com

د تعلیم الاسلام ویب پاڼې له خوا پر لیکه کیږي:
www.taleemulislam-radio.com

د مؤلف نور تالیفات

١. د روژې فضائل او احکام
٢. د سفر احکام
٣. افهام صرف شرح ارشاد صرف
۴. د ښځو د پردې شرعي حدود
۵. د الله ذکر او د الله رحمتونه (ژباړه)
۶. تیسیر المنطق (ژباړه)
٧. سود د قرآن او حدیث په رڼا کې

جامعه اسلامیه اشرفیه
اوله ناحیه
کندهار ـ افغانستان

Jamia Islamia Ashrafiyah
Kandahar, Afghanistan